National Library
Bibliothèque Nationale
AUG 23 1974
Section des Journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS, Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx. N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Lyna Ave., Chicago, Ill. 1063; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

34. NR. SESTDIENA, 1974. GADA 24. AUGUSTS 24. GADS
SATURDAY, AUGUST 24, 1974.
SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Latviešu skolu jaunatne protestē

GAŖEZERA VIDUSSKOLNIEKU VĒSTULES AUSTRĀLIJAS MINISTRU PREZIDENTAM

Gaŗezera vasaras vidusskolas programmai izbeidzoties, apmēram trešdaļa audzēkņu sapulcējās skolas zālē un raksīja vēstules Austrālijas ministru prezidentam Vitlamam pret Baltijas valstu okupācijas atzīšanu un komūnistu partijas vadītājam Brežņevam prasot Rīgā apcietināto brāļu Brūveru atbrīvošanu. Skolēni, pēc iepazīšanās ar abām šīm problēmām, tad izteica savas prasības.

Pa klasēm izvēlēti septiņi skolēnu pārstāvji parakstīja kopēju vēstuli Austrālijas ministru prezidentam Vitlamam. Tās saturs latviskā tulkojumā ir šāds:

Mēs apakšā parakstījušies esam latviešu vidusskolas audzēkņi Gaŗezerā (seko adrese), un iemesls šai vēstulei ir Jūsu valdības lēmums legālizēt Padomju savienības okupāciju Baltijas valstīs.

Kā neticams, nepatīkams pārsteigums mums nāca ziņa par šo Jūsu soli. Mēs sev jautājam: vai tas ir iespējams, ka Austrālija, brīvības zeme, legālizē apspiešanu? Kādēļ Jūs atdevāt, kas Jums nepieder — mūsu tēvzemes Latvijas tiesības un neatkarību?

Jums zināms tikpat labi kā visai pasaulei, ka Padomju savienība okupēja Latviju, Igauniju un Lietuvu ar varu. Baltijas valstīs ir apm. 8 milj. iedzīvotāju. Tas ir apmēram tikpat daudz, cik Austrālijā pirms nedaudz gadiem. Vai šiem cilvēkiem būtu jāliedz tiesības dzīvot brīvībā? Vai Austrālijai jābūt tai zemei, kas nostājas apspiedēja pusē? Pad. savienība ir ļoti tālu no Austrālijas krastiem. Jums arī nevarētu būt bail no Pad. savienības. Ko jūs ieguvāt, padodoties krievu agresijai?

Protams, mēs lasījām laikrakstos Jūsu izskaidrojumu, ka okupācija esot 30 gadu veca, un ka krievi stingri šīs valstis pārvaldot. Mēs Jūsu izskaidrojumu saprotam vienīgi šādi: viss, kas agresoram ir vajadzīgs, ir laiks. Ja tas var noturēt savu upuri zem sava papēža pietiekami ilgi, tad Austrālijas strādnieku valdība apbalvo uzbrucēju ar starptautisku atzīšanu. Tādēļ mums šis lēmums ir jānosauc par ielūgumu nākošajiem lielajiem agresoriem uzbrukt mazākām valstīm.

Vai Austrālija ir lielvalsts? Vai Austrālija var sevi aizsargāt, teiksim, pret 100 miljoniem japāņu vai pret 600 miljoniem ķīniešu?

Mēs atvainojamies par traucējumu. Bet mēs gribam kaut ko darīt praktiski, lai labotu Jūsu valdības nodarīto netaisnību pret mūsu tēvzemi Latviju, un tādēļ mēs rakstīsim mūsu draugiem ar baltiešu izcelsmi Austrālijā gādāt, lai nākošajās federālajās vēlēšanās Jūs vairs nebūtu valdībā.

Vēstules beigās lasāmi 7 skolēnu paraksti.

Rakstīt vēstules Brežņevam pamudināja Daniela Brūveŗa drūmais stāstījums par viņa brāļu nepamatotu apcietināšanu Latvijā. Kad Daniels Brūveris bija ieradies Gaŗezerā un savā stāstījumā par dzīvi Latvijā zem komūnistu varas pieminēja savu nevainīgo brāļu Olafa un Pāvila pēkšņo apcietināšanu, tas Gaŗezera vidusskolēnus un pārējos klausītājus tā satrieca, ka liels skaits no tiem apņēmās tūlīt rakstīt protesta vēstules Pad. savienības komūnistu partijas sekretāram Brežņevam, norakstus piesūtot arī Latvijas komūnistu partijas vadībai un ASV senātoriem.

Redzot skolēnos lielo apņēmību un taisnības izpratni kaut ko darīt, kaut vai tikai vēstules rakstot, lai izteiktu sašutumu un neapmierinātību par nevainīgi apcietinātiem Olafu un Pāvilu, Gaŗezera skolas vadība atļāva šai darbībai pat zināmu laiku no dienas darba sadalījuma. Skolēni, kas jau zināja par komūnistiskās iekārtas netaisnībām, labi izprata situāciju un bija gatavi darīt visu iespējamo. Vēstuļu rakstīšana bija pilnīgi privāta un personiska lieta, kādēļ laikraksta korespondentam nebija iespēja izsekot, cik daudz vēstuļu tika uzrakstīts un cik vēl rakstīs. Pa lielākai daļai tās rakstīja angļu valodā. Rakstītāji bija pārliecināti, ka Brežņevs vēstules arī izlasīs. Tajā pašā laikā Gaŗezera vidusskolēni rakstīja arī protesta vēstules Austrālijas ministru prezidentam Vitlamam, kas atzina Latvijas okupāciju.

Daniela Brūveŗa stāstījums par pašreizējo nebrīvības drūmo dzīvi Latvijā un viņa personiski pārciestām grūtībām, ko tas izjutis tik daudzos RĪgas čekas pratinājumos, minot pat čekistu vārdus, un pēdīgi uzsāktais bada streiks, lai izkļūtu pie sievas Rietumvācijā, bija traģiska pārdzīvojuma pilns, kas emocionāli iedarbojās kā uz vecajiem, tā gados jaunajiem klausītājiem. Tāpat viņa reliģiskās atziņas tulkojumu pieeja pārsteidza daudzus klausītājus, jo sevišķi jaunatni, jo stāstītājs pats bija pieskaitāms jaunajiem. Publikai bija daudz jautājumu, kuŗus Brūveris arī centās izsmeļoši atbildēt. Vēl divas stundas pēc stāstījuma klausītāji nebeidza Brūverim jautāt, vismaz sirsnībā paspiežot roku.

Daniela Brūveri dzirdēt un redzēt Gaŗezerā bija ieradušies pāri par 400 tautiešu, daudzi no pat tālākām vietām. To vidū bija arī Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursa lektori un audzēkņi. Brūveŗa stāstījumu Gaŗezera vidusskolas auditorijā ievadīja skolas direktors A. Bolšteins, bet nobeiguma vārdus teica ALAs valdes viceprieksšēdis V. Miķelsons. Pēc maltītes vidusskolēnu vidū D. Brūveris iepazinās ar Gaŗezeru, pēc kam devās uz Čikagu līdzīgā ceļojumā. Tautiešu atsaucība bija spontāna, ko rādīja saziedotie 290 dol. ceļa naudai. Pēc visa dzirdētā tautieši bija vienis prātis, ,mūsu nacionālā patstāvība būs droša, ja mūsu vidū atradīsies daudz šādu Brūveŗu.

V. Bokis

Baltiešu demonstrācija pret Latvijas varmācīgās okupācijas atzīšanu piederošās lidmašīnu sabiedrības (Quanta) biroja priekšā 12. augustā Austrālijas valdībai Ņujorkā. Demonstrāciju rīkoja Baltiešu jaunatne brīvībai (BATUN biedri). Foto: L. Tomašaitis

Austrālijas ministru prezidents Vitlams

Viņš atzina Latvijas un pārējo Baltijas valstu pievienošanu Pad. savienībai, kas visā brīvajā pasaulē izraisījis asus protestus.

Fords izvēlas Nelsonu Rokfelleru

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Pēc prezidenta Ričarda Niksona atkāpšanās un Džeralda Forda nostāšanās pie valsts stūres rata, amerikāņu tautas vairums raksturīgā amerikāniskā naivitātē iedomājas, ka viss nelāgais un bīstamais vienā paņēmienā jau palicis tālu aiz muguras.

Prezidenta Forda vadībā ASV, ātri sadziedējot Votergeites brūces, cerēja uz ātru roku savest kārtībā pašu mājas un tad nekavējoties stāties pie Niksona mantojumā saņemtām, vēl nenokārtotām starptautiskajām problēmām.

Prezidents Džeralds Fords jau savas valdīšanas otrā nedēļā piedzīvoja pirmās ugunskristības starptautiskā arēnā. Kipras konflikta rezultātā, pirmdien Nikosejā ap 500 grieķu kipriešu grupa iebruka ASV sūtniecībā un tur nogalināja amerikāņu sūtni Rodžeru Dēvisu. Kiprieši šo asiņaino demonstrāciju motivēja kā protestu pret ASV negribēšanu apturēt turku militārā desanta operācijas Kipras salā. Ar interesi varēja gaidīt, kā prezidents Fords reaģēs šajā traģiskajā, bet ASV prestižam nozīmīgajā gadījumā. Daudziem jo daudziem par lielu pārsteigumu, prezidents Fords aprobežojās tikai ar sašutuma un nožēlas izteikšanu par amerikāņu diplomāta noslepkavošanu. Un tā pirmā starptautiskā konfrontācijā prezidents Fords nepavēlēja uz Kipras salu doties Sestai amerikāņu flotei, vai arī izcelt salā nepieciešamos flotes kājnieku spēkus ASV pilsoņu dzīvības un mantas sargāšanai. Ļaunas mēles Vašingtonā apgalvo, ka Fords pat nav īsti skaidrībā, kas Kipras salā šodien notiek.

Kipras gadījums no jauna pierāda, ka tāls un gruzdošs konflikts var vienā mirklī uzliesmot gaišās ugunīs un ASV nav citas izejas kā tūlīt reaģēt. Kipras grieķu un turku iedzīvotāju problēmas nav nekāds jaunums. Kipras krize izveidojās jau prezidenta Forda pirmajā valdīšanas nedēļā. Lai aizstāvētu turku minoritāti, Turcija izcēla salā ap 40.000 vīru lielu desantu. Turki pakāpeniski sāka salas okupāciju ar gala mērķi radīt autonomu turku territoriju. Kad Nikosejā grieķu demonstranti nogalināja sūtni Dēvisu, turki bija paspējuši jau okupēt trešo daļu no Kipras salas. Vašingtonas diplomātiskie

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. GADA 24. AUGUSTS, 34. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ie skats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

Nolīgums par kuŗu pat kaķi un suņi smejas... Dadža zīmējums

Jāzeps Grodnis

Detantes vēsture un tās nozīme

Ir pagājuši 22 gadi kopš ASV republikāņu partija savā 1952. gada ASV prezidenta vēlēšanu platformā deklarēja svarīgu punktu — komūnisma atspiešanu no okupētajām zemēm ar politisku akciju vai, ja vajadzētu, ar ieroču palīdzību (by force or pressure), piebilstot, ka Rietumi šādā gadījumā neko neriskētu.

Šodien viss krasi mainījies. Pasaules resp. Rietumu politika izveidojusies par labu Maskavai līdz neiedomājamai pakāpei. Pēc Staļina nāves, piecdesmitajos gados sākās Maskavas „sarkano caru" viesošanās pie rietumvalstu prezidentiem un karaļiem. Kremļa valdnieki tika sagaidīti un uzņemti ar sevišķu goda parādīšanu. Šī politika satrauca Maskavas apspiestās tautas Eiropā, uzsākot cīņu pret apspiedējiem un cerot uz Rietumu palīdzību. Atcerēsimies tikai 1956. gada ungāru, austrumvāciešu u. c. nemierus. Čechoslovakija Dubčeka vadībā uzsāka dažas demokratiskas reformas, kad radās t. s. Prāgas pavasaris. Maskava 1968. gadā ar brutālu ieroču varu okupēja Čechoslovakiju un tās vadītājus nolikvidēja. Tāpat apklusināja, gan bez ieročiem, Polijas darba ļaužu nemierus Štetinā un Dancigā.

Visos šajos gadījumos Rietumi „turēja galvu smiltīs". Tajā laikā būtu pieticis ar ASV prezidenta stingru un ticamu brīdinājumu Maskavai, neizšaujot nevienu šāvienu, lai pasargātu Budapeštu no Maskavas tanku kolonnām. Vēl vieglāk varēja glābt Čechoslovakiju 1968. gadā. Rietumi nevēlējās pastiprināt auksto karu, bet gan izveidot labākas tirdzniecīskas attieksmes ar komūnistu pārvaldītām zemēm.

Piecdesmito gadu sākumā Rietumi uzķērās uz Staļina koeksistences āķa. Koeksistence auga ar katru gadu un tagad tās vietā radīta „detante", kas arī ir Maskavas bērns. Ideja par detanti radās jau 1969. gada pasaules komūnistu partiju kongresā Maskavā. Apstākļi, kas uz to vilināja, bija: Čechoslovakijas okupācijas aprīšanas atraugas; pasaules komūnistu partiju protesti Čechoslovakijas okupācijas lietā; Pekingas un Maskavas cīņa par pasaules komūnisma vadību „ideoloģiskā" plāksnē (patiesībā tā bija un ir cīņa par territoriālām robežām) un Maskavas nolūks izolēt sarkano Ķīnu pasaules politiskā forumā.

Lai visam tam tiktu vieglāk pāri, Maskavai radās ideja iegūt Rietumu, sevišķi ASV simpatiju un draudzību, kas tai bija nepieciešama pasaules komūnistu acīs. Detantes nepieciešamību apstiprināja komūnistu partijas 24. kongress 1970. gada martā Maskavā. Publiski to pasludināja 1972. gadā Vašingtonā, apzīmogojot ar Brežņeva un prezidenta Niksona rokas spiedieniem un skūpstiem.

Maskava ieguvusi no detantes ļoti daudz un proti vieglāk norijusi atraugas par Čechoslovakijas otrreizējo okupāciju, Ungārijas cīnītāju iznīcināšanu u. c.; ASV labvēlību Eiropas drošības konferences sanākšanai un arī zināmu atbalstu Maskavas prasībām.

No Rietumu pasaules politikas, sevišķi apspiesto tautu viedokļa, detante ir politiski negātīvs akts, daļēji zaudējumos noraksta apspiestās tautas Eiropā, nelabvēlīgi ietekmē sarkanās Ķīnas attieksmes ar ASV, jo tā uztraucas par katru varbūtēju ASV atbalstu Pad. savienībai Pekingas un Maskavas konflikta gadījumā. Detante piešķir Maskavas prasībām lielāku svaru Eiropas drošības konferencē un sarūgtina Amerikas Sav. Valstu

(Turpinājums 5. lpp.)

Lasītāju vēstules

PĒDĒJAIS VĀRDS JAU PATEIKTS

Cītīgais Niksona aizstāvis Alberts Kalniņš Toronto savā pēdējā vēstulē Latvija Amerikā 10. augusta numurā raksta, ka vēsture būšot tā, kas par ASV prezidentu Niksonu teikšot pēdējo vārdu. Man liekas, ka Niksons to jau pateicis savā 8. augusta atteikšanās runā, tāpat savā atzīšanās runā dažas dienas iepriekš. Ja A. Kalniņš savos politiskajos spriedelējumos būtu gribējis būt tālredzīgāks, viņam jau agrāk sava aizstāvja lomu vajadzēja izbeigt, kā to jau labi sen bija darījis Voldemārs Korsts Čikagā, kas savos spriedumos bijis tālredzīgāks.

U. Ārigs Nujorkā

AUGSTAS KVALITĀTES SOCIĀLKRITIKA

Jau ilgāku laiku risinājušās debates par jauniešu izrādi Emigrācijas apskaidrošana, ko redzēju Divreiz divi nometnē. Galvenā kritika vērsta aplamā virzienā — par it kā veco karavīru izsmiešanu, ko šinī uzvedumā nesaskatīju. Emigrācijas apskaidrošana ir augstas kvalitātes sociālkritika vai politiska skice. Ja Sidrabenes lielsarīkojumā klausījāmies debates, vai latvieši var atļauties apolītisku literātūru un mākslu, tad šajā sakarā rodas jautājums, vai sabiedrība šādu mākslu spēj uztvert un intellektuāli kritizēt? Sidrabenē arī debatējām, vai mākslai vajadzētu nemitīgi atkārtot latviešu tautas traģēdiju? Pēc mana ieskata, Emigrācijas apskaidrošana apvieno abus šos elementus.

Kontroversiālā izrāde sākās ar vienu no visefektīvākajiem un aizkustinošākajiem dzejoļiem, kas Latvijā jebkad uzrakstīti. Tas pauž mūžīgo tematu par svešas varas iebrukumu mūsu zemē. Uz ekrāniem parādās diapozitīvu kolāža, kurā uzpeld visas latviskās un trimdas dzīves un vēstures elementi — jaunieši tautas tērpos, Brīvības pieminekļis Rīgā, dziesmu svētki, krievu tanki ielās, Ļenina seja, alus pudeles, jāņugunis, Vietnamas zīdaiņi, Ungārija, Rīgas ainava, latviešu bērnu nometne, spilgts tautisks spilvens, dzeloņdrātis kāškrusts u. t. t.

Šis vizuālais elements izsaka to, ka latviešu liktenis nav atdalāms no 20. gadsimta varmācībām un šausmām visā pasaulē. Mūsu liktenis ir daļa no tās bezjēdzības un nevainīgo ciešanām, kuŗās daudzi literāti pat teologi saskata, ka „Dievs šo planētu pametis".

Emigrācijas apskaidrošana nenoliedz latviešu tautas varoņus, bet tautas daudzpusību un seju veido viss tās kopums. Cits dzejolis, ko iztēlo skicē un kas varbūt dažus aizkāris, ilustrē šo patiesību. Autors notēlo, kas noticis ar viņa ģimnazijas klasi kara un emigrācijas gados. Viens kļuvis par uzņēmēju un sabiedrisku darbinieku, otrs kritis uzlidojumā, trešais kolchoza ierēdnis. Kāds cits Salaspilī vērsis ieroci pret ieslodzītiem. Citi nomocīti vācu koncentrācijas nometnēs, citi Sibirijā. Viena apprecējusi angli, latviski nerunā, cits, zaudējis kāju Kurzemes cietoksnī, tagad vēlas noreibt alkoholā. To pašu dara arī partijas vīrs Rīgā. Latviskā ģimenē Austrālijā citai mātei aug krietni dēli.

Cerams, ka tēlotāji šo izrādi atkārtos arī citos latviešu centros, lai visi varētu pārliecināties par Emigrācijas apskaidrošanas patieso saturu un kvalitāti.

Juris Kaža, Ņūtonā, ASV

PAR PEN KLUBA SANĀKSMI DIENVID-SLAVIJĀ

Latvija Amerikā 22. jūnija numurā ievietotā „—be" atreferējumā par baltiešu preses pārstāvju sanāksmi 6. jūnijā Ņujorkā teikts, ka PEN kluba sanāksmē Ochridā, Dienvidslavijā, Latviešu PEN kluba uzdevumā neesot ieradušies Juris Kronbergs no Zviedrijas un Margarita Gūtmane no Vācijas.

Kas attiecas uz latviešu PEN kluba delegātu piedalīšanos vai nepiedalīšanos, man jāpaskaidro mēs tur bijām — Margita Gūtmane un es. Mēs tur tiešām bijām! Man vēl acu priekšā stāv Ochridas ezers (kuŗa pretējā pusē varēja redzēt Albānijas zilās mistikas miglā tītos kalnus), sievietes tautas tērpos viesnīcai blakus piegulošā ciemā, vecās baznīcas, Heinrichs (Bells) ar savu mieru un sirsnību un mūžīgo cigareti zobos, ziemeļniekam neticami siltie vakari un daudz kas cits . . . Un ja ir tiesa kā „—be" (L. A.) apgalvo, ka igauņu delegāts A. Rannits mūs „neesot sastapis, tad es tikai varu teikt, ka Rannits nebija Rannits! Ar to patīkamo un draudzīgo kungu, kas uzdevās par Rannitu, mēs runājām katru dienu, pat kopīgi iztukšojām pa glāzei Dienvidslavijas slaveno plūmju šņabi!

Par latviešu un igauņu izslēgšanu no starptautiskā PEN kluba nekad nav bijis runas, bet gan par to, ka šiem centriem būtu „jāpiekabina" vārdi „in exile". Tādā gadījumā mēs sastāvētu „Writers in exile" ūnijā, kam tiesības piedalīties eksekutīvā komitejā ar **vienu balsi** (tagad latviešiem un igauņiem ir katram sava balss).

Starptautiskais PEN klubs ir svarīgs forums, kuŗa ietvaros var satikties rakstnieki no visiem kontinentiem, uzņemt sakarus, sadraudzēties. Es galvenokārt uztveru PEN klubu kā forumu, kur var informēt un ieinteresēt cittautiešus par latviešu literātūru (protams, arī par to, ko raksta Latvijā). Un šajā ziņā mums jābūt daudz aktīvākiem. Jāizmanto PEN kluba publikācijas, „jātaisa" **Pašiem savs** PEN kluba izdevums angļu valodā, kuŗā būtu pārskati par — un tulkojumi no latviešu literātūras (šāda veida izdevumi ir daudziem citiem centriem). Jāizrāda solidāritāte ar PEN, piemēram, iemaksājot naudu „PEN Emergency" fondā, kas domāts rakstniekiem, kam dažādu iemeslu dēļ nepieciešama steidzīga financiāla palīdzība. Mums jāuzņem ciešāki kontakti ar citiem PEN centriem, jāaicina rakstnieki uz mūsu sanāksmēm u. t. t.

Bet mums ir vajadzīga nauda! Tātad: visām latviešu organizācijām, fondiem un privātām personām, kam latviešu literātūra rūp — ziedojiet latviešu PEN klubam naudu!

Juris Kronbergs Zviedrijā

Dace Da

ieguvusi B.A. gradu

3.

Pēc tam kādas pāris nedēļas Avots ar Krusu pret mani izturējās ļoti ledaini. Pārmainījām tikai retus ikdienas darbā nepieciešamus vārdus. Kādu dienu Avots atnāca uz redakciju drusku iedzēries un man ļoti laipni teica: „Ziniet, jūsu iešana darba laikā uz citas avīzes redakciju tomēr traucē mūsu redakcijas darba kārtību. (Br. Zemei, kā pēcpusdienas avīzei, darba laiks bija priekšpusdienās. Preses biedrības valdes sēdes notika pēcpusdienās tukšajās Br. Zemes redakcijas telpās.) Kādreiz negribot sarunās var izsprukt arī kāda redakcijas konfidenciāla lieta, kā, piem., ar A. Berga kunīga ievadrakstu. Vai nebūtu labāk, ja jūs jau laikus sāktu apskatīties kādu citu darba vietu? Mums neiet viegli, un jādomā arī par redakcijas sastāva samazināšanu."

Nesapratu, vai tas uzskatāms par darba uzteikšanu vai ne un vai Avots to dara savā vai izdevēju vārdā, jo runājot viņam bija pastīva mēle. Par Latvja materiālajām grūtībām Avotam bija taisnība, jo es nebiju saņēmis algu jau vairāk nekā mēnesi. Bet samazinājums uz manu darbību nevarēja attiekties. Jau kādu laiku pirms tam Avots par savu vietnieku un redakcijas sekretāru aicināja, laikam no Pēdējā Brīža (?), Knutu Lesiņu, samērā labu literātu un mūziķi, bet viņam bija jāstrādā pēc Avota „ģīmja un līdzības". Arī Lesiņa tēvs Valdis bija sarakstījis vairākus labus romānus un stāstus. Jau tūdaļ nopratu, ka Lesiņam tikai jāiepazīstas ar Latvja redakcijas apstākļiem un darbu. Pēc tam viņš stāsies vai nu manā vai Krusas vietā. Manu vietu L. aizstāja pirmo. Vai vēlāk arī Krusas vietu, to labi vairs neatceros.

Lai noskaidrotu, kas slēpjas aiz Avota laipnā aizrādīma, aizgāju pie P. Ašmaņa, kas bija ne tikai Latvja izdevniecības valdes, bet arī žurnāla Burtnieks redakcijas loceklis, ar kuru strādājām kopā un labi sastrādājām. Kad Ašmanim pateicu, ka Avots man ieteicis meklēt citur darbu, t. i., atbrīvojis mani no redakcijas pienākumiem, Ašmanis gandrīz vai iekliedzās: „Ko! Vai viņš traks palicis? Jūs neviens no darba nav domājis un negrib atbrīvot. Vai Avots nebija atkal piedzēries?"

Teicu, ka drusku iedzēris bija. Ašmanis tūdaļ piezvanīja Bergam un pateica to, ko es viņam biju teicis. Ko Bergs viņam atbildēja, to nedzirdēju. Bet Ašmanis tad man teica: „Arī Berga kungs nekā negrib zināt par jūsu ‚atlaišanu'. Ejat mierīgi uz redakciju un darait savu darbu!"

Tā es arī darīju. Pa to laiku arī Avotam bija piezvanīts un dots attiecīgais rīkojums. Es par Avotu nelikos vairs zinis. Tomēr Latvja redakcijas gaiss un apstākļi 3½ gadu laikā man bija apnikuši. Es, kā jau pieminēts, no tā šķīros un paliku tikai Burtnieka redakcijā. Darbojos arī vēl preses biedrības padomē un valdē, biju goda tiesas loceklis, mirušo rakstnieku kapu apzināšanas un apkopšanas komitejas priekšsēdis un kā biedrības pārstāvis, loceklis izglītības ministrijas kalendāru jaunvārdu komisijā.

Preses biedrībā darbs no sākuma bija diezgan krāsains un notikumu bagāts. Bija arī daži pārpratumi ar pirmo un ilgāku laiku vienīgo goda biedru E. Virzu (sk. grāmatu Laiku atspulgā, 12—15 un turpmāko nod. E. Virza un Lapiņš). Biedrībā bija viena persona, kas mīlēja anekdotus un kas arī dzīvē dažreiz bija anekdošu autors. Tas bija Dr. Alfr. Bīlmnis.

Reiz gada sapulcē Bīlmanis uzstājās ar sparīgu runu un teica: „Mums ir vajadzīga Ķemeros vasarnīca. Otrai biedrībai ir Siguldā pils. Bet no tās nekā nav. Es tur vienu vasaru dzīvoju un kas bija? No rīta pieceļos — viss slapjš, gulta slapja, drēbes slapjas." Pēkšņi zāles dibenā atskan J. Bankava balss: „Pats vainīgs!" Visa zāle no smiekliem rēc. Bīlmanis met ar abām rokām un smējējus grib pārsaukt vārdiem: „Nē, nē, ne no tā, no miglas, no miglas!" Bet smiekli tik ātri nenorimst.

Kādu citu reizi aizeju uz biedrības valdes sēdi un ieeju Druvas kabinetā. Tur jau sēž priekšā viens valdes loceklis. Pēc brīža ienāk A. Bīlmanis, apsveicinās, paskatās un prasa: „Jefiņa vēl nav?" — „Kāda jefiņa?" prasu. — „Nu šefa. Šefs pa dāniski ir jefiņš," atbild Bīlmanis. Es tūdaļ pretī: „Nu tad jau jūs pa dāniski esat preses jefiņš (ārlietu ministrijas preses šefs)." Es smaidu, trešais valdes loceklis smejas skaļi, Bīlmanis drusku piesarkst un nesaka nekā.

A. Bīlmanis bija Zemnieku savienības biedrs, bet ilgu laiku nebija maksājis biedru naudu. Viņš kokētēja ar Jaunākajām Ziņām, arī vēl preses biedrības sākuma posmā. Tad, 15. maijam tuvojoties, viņš iegājis Zemnieku savienības birojā un klusām samaksājis biedru naudu par visiem ilgajiem gadiem un vēl par pāris gadiem uz priekšu. Ar savu atjaunoto aktīvitāti Zemnieku savienībā Bīlmanis panāca to, ka viņu iecēla par Latvijas sūtni Maskavā. Tad tuvojās saimniecisko līgumu slēgšanas laiks ar Padomju savienību un tūdaļ pēc 15. maija par līgumu slēgšanas komisijas priekšsēdi kā pārsteigumu ieceļa mums jau pazīstamo Berga partijas biedru A. Petrevicu. Ja mums būtu politisks temats, še ietilptu nodaļa „No Bīlmaņa līdz Petrevicam". Nekādi labi rezultāti, krievu veiklības dēļ, nesanāca. Bet politiski saimnieciskās dzīves vēsturniekiem kādreiz derētu apstāties pie augšminētā temata.

Kā sūtnis no Maskavas pirmo reizi atgriezies Rīgā, Bīlmanis savā dzīvoklī Strēlnieku ielā (tur Bīlmaņu ģimenei bija savs nams) saaicināja uz rautu savus draugus. Viņš stāstīja savus pirmos sūtņa piedzīvojumus Maskavā, bet tie visi bija ar anekdotisku iekrāsojumu. Viņš vispirms no Rīgas prefekta izprasījis vairākus labākos policijas šāvējus. Tos izsaucis uz Maskavu un tie esot sūtniecības sargi — droši. Tad viņš izsūtījis cik tur mucas ķimeļa alu un mūsu dzidro. Viņš bieži aicinot krievus ciemos, lai tie ēd un dzer, un apskauž Latvijas labumus. Viņš nezinot, vai sūtniecības ēkā nav sabūvēti daudzi slepeni mikrofoni. Tāpēc viņš ar sūtniecības darbiniekiem svarīgas lietas pārrunājot tikai pie ieslēgtiem radioaparātiem. To pašu viņš darot, kad atbraucot kurjeri vai pārstāvji no Rīgas.

(Turpinājums sekos)

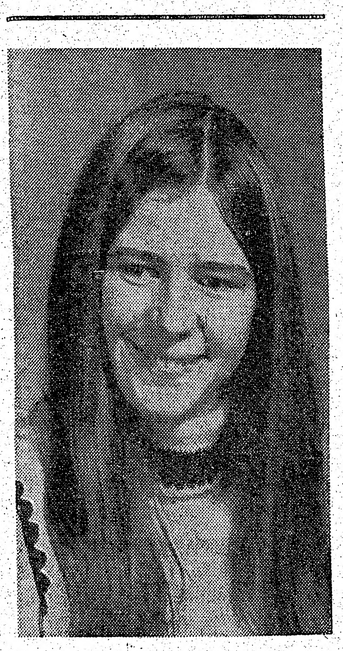

Dace Daira Māliņa-Krūka

ieguvusi Jorkas universitātē B.A. gradu psiholoģijā.

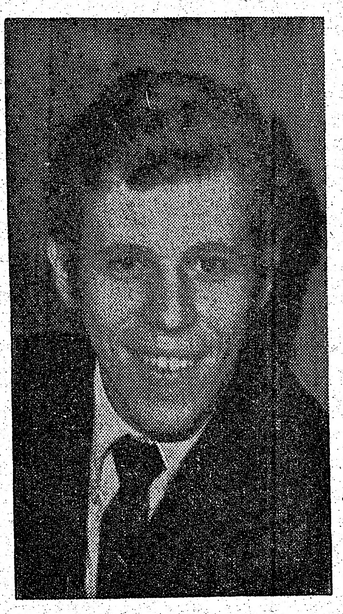

Jānis Māliņš

ieguvis Jorkas universitātē B.A. gradu ekonomijā. Viņš pieder pie korporācijas Fraternitas Lataviensis.

Valentīne Hermane

PAR.MAZ?

Man rītdienas nav,
Ir tikai tagadnes mirklis
Un pagātnes atmiņu pūrs.
Vai teiksi: „Par maz! . . ."

Citiem nav pat tās!

Es nevēlos zināt
Kas rītdienas pūrā,
Pat negribu zīlēt
Ko viņa man dos.

Tik pagātni atceros . . .

Bez valguma plaksti,
Bez rūgtuma sirds.
Kaut rītdiena neziņā,
Man šodiena ir,
Un tas jau ir daudz.

Austrālijas latviešu teātŗa turneja Ziemeļamerikā

Turneja sāksies Losandželosā, sniedzot izrādes lielākajos latviešu centros ASV, bet Kanadā izrādes notiks vienīgi Toronto — 14. un 15. septembrī. Pirmā no turnejā izvēlētām lugām ir Mārtiņa Zīverta Totems, ko autors nodēvējis par absurdu spēli. Lugas pamatideja iegūta viesojoties Melburnā, Austrālijā un iezīmē tipisku Austrālijas kolorītu. Tās pamattema ir universāla, Zīverta paša vārdiem runājot: „cilvēku bezjēdzīgā pieķeršanās spožam, gandrīz nederīgam metallam — zeltam".

Otra luga ir Marsella Ašāra komēdija Tupenis, kas Austrālijā izrādīta jau pirms vairākiem gadiem. Toreiz recenzente Ņina Luce Sidnejā rakstīja: „Izrādei beidzoties, zālē valdīja sajūsma. Visu atzinību režisoram Gustavam Graudam, kas pierādīja, ka arī komēdijā iespējami visdziļākie pārdzīvojumi un saviļņojumi, paliekot tomēr tīras komēdijas ietvaros." Par šīs komēdijas pašreizējo iestudējumu kritiķe Māra Kalniete recensē Austrālijas Latvietī: „Tā bija bagāta, krāšņa un neapšaubāmi labas kvalitātes izrāde, kādu mēs savās trimdas skatuvēs bieži neredzam un kuŗa droši varētu pastāvēt uz profesionālas skatuves."

Austrālijas latviešu teātris dibināts 1953. gadā Melburnā un aizvadīto divdesmit gadu laikā sagatavojis 60 lugas un iestudējumus, vairāk nekā pusi no tiem latviešu autoru darbus, pulcinot tuvu pie 50.000 skatītāju 200 izrādēs. ALT darbs centrējies Melburnā, ik gadus ar pāris lugām viesojoties citās Austrālijas pilsētās, tāpat neiztrūkstot nevienā Austrālijas latviešu teātŗa festivālā.

Pamatā liekot ieceri par kvalitātīvi stipra ansambļa izveidošanu, šī teātŗa iecerētāji un īstenotāji bija galvenokārt kādreizējie Latvijas teātŗu aktieŗi: Pēteris Elsiņš no Liepājas teātŗa, Lūcija Kalniņa un Viliberts Štāls no Dailes teātŗa Rīgā un Gustavs Grauds no Jelgavas teātŗa. Šie ALT iniciātori vispirms studijas veidā sāka audzināt jaunu teātrinieku saimi, izveidojot drāmas studiju Melburnā. No šiem studijas absolventiem daudzi jau apguvuši respektējamu skatuves rutīnu un vārdu, turnejā piedaloties trim — Annai Kūlniecei,

(Turpinājums 6. lp.)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Svešos krastos, 11. n-rs, informācijas biļetens, Filadelfijas brīvo latvju biedrības izdevums, redaktors N. Lazdiņš, 16 lp.

Treji Vārti, 40./41. n-rs, žurnāls politiskām zinātnēm, vēsturei, literātūrai, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei; apgāda AKA izdevums, galvenā redaktore M. V. Asarīte, 96 lp.

Noticiero de los Paises Balticos, Arģentīnas latviešu nacionālā fonda izdevums, sadarbībā ar Skandinavijas pārstāvjiem, Lietuviešu brīvības komitejas redakcijā, spāņu valodā, 24 lp.

Ziemeļkalifornijas Apskats, 7./8. n-rs, Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības izdevums, redaktors O. Celle, 22 lp.

Gaisma, 1.(25.) n-rs, Latviešu katoļu garīgās aprūpes izdevums, vāku zīmējis B. Ancāns, atb. redaktors Dr. P. Cirsis, 48 lp.

Zelta Vārtu Vēstis, 7./8. (173./184.) n-rs, Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes izdevums, vāku zīmējusi E. Krimuldēna-Reinvalde, redaktors A. Reinvalds, 52 lp.

Lietuviu Dienos (Lithuanian Days), 6.(145.) n-rs, Kalifornijas lietuviešu izdevums, 24 lp.

Ella Andersone

Posta kalns

PASAKA

Kā strups pirksts viņš dūrās debesīs. Pašā meža vidū. Posta kalns. Lai kā steigas pilni, putni nelaidās pāri Posta kalnam. Meta tam apkārt līkumu, pēc iespējas lielāku. Tikai krauklis, melns kā nakts, nebaidījās Posta kalna. Lidoja tam tieši pāri un bija to pamatīgi apskatījis.

„Plika smilts," krauklis krākšķēja. ‚Tur neaug ne paegļu krūms ne sīkākā smildziņa. Reiz lidoju pavisam zemu, pat skudriņu neredzēju."

Taisnība krauklim bija. Kails, rudi pelēks, Posta kalns bija visu gadu. Pavasaros tur nedīga zāle. Vasarās smiltis pārvērtās putekļos. Rudens to nekrāsoja kā dzīparus spožās krāsās. Ziemās sniegus pasaulē iznēsāja viesuļi. Vēji gaudoja. Elsoja. Svilpoja. Paķēra līdz sniega grīstes un aiznesa pasaulē. Arī sniegiem nepatika Posta kalns.

Jo tālāk no kalna, jo vairāk ielejā, jo slaidāk debesīs galotnes slēja koki un vairāk dzīvības pilns bija mežs. Tur koku zaros savītajās ligzdās vēji šūpoja jaunās putnu audzes. Pa krūmiem lēkāja zaķi. No galotnes galotnē lidoja vāveres. Kā sudraba josta pāri ziedu pilnai pļavai aizvijās upe. Agrās rīta stundās, kad vēl ziedi un zāle pilni rasas dārgakmeņiem, pļavā ganījās stirnu saimes. Bieži vien upes līkumā zem ievu kupenām makšķeres ūdenī mērca ganu zēni un nesa mājās līdakas, asarus un līņus. Ppikas sēdēja, uzmanīja pludiņus, pabradāja pa meldriem, bet uz Posta kalna pusi viņi neskatījās.

Kad rudzu laukus griezes graizīja un cauru nakti sēru meldiņu vilka zemes vēzis, zem kokiem sūnās sāka dīgt sēnes. Dzeltēnas. Sarkanas. Brūnas. Citas apaļas kā pogas. Citas platas, dažādi izlocītām cepuru malām galvā. Cita, nostājusies uz savas vienīgās kājas, izskatījās kā ziņkārīga, kaklu izstiepusi sieva. Citām kājeles īsas un strupas. Tās līdzinājās bērniem, kas mācās dzīvē likt pirmos patstāvīgos soļus.

„Māmiņ," kāpēc mēs nekad nekāpjam tanī kalnā?" vaicāja mātei meitene, kad viņas agrā rīta stundā pildīja grozus ar baravīkām, bērzlapām, rudmiesēm un gailenēm.

„Tas, bērns, Posta kalns. Tur nekas neaug. Nav labi par to runāt. Un, kas tam kalnam par tuvu pieiet, to piemeklē posts un nelaime."

Un māte stāstīja meitenei teiku par Posta kalnu.

„Pasauli radot, Dievs to kalnu nosaucis par Ticības, Cerības un Mīlestības kalnu. Tā bijusi skaistākā un gaišākā vieta ne tikai plašā apkārtnē, bet visā pasaulē. Tur dzīvojušas trīs māsas: Ticība, Cerība un Mīlestība. No tik augstas vietas viņas labi pārredzējušas pasauli un savām svētību pārbagātajām rokām sējušas pasaulē laimi un prieku. Viņām par godu putni dziedājuši rītā agri un vakarā vēlu. Puķes vērušas ziedus spožākus par sauli debesīs. Ļaudis, tikai paceļot skatus uz gaišo kalnu, jutušies laimīgi. Smagā ikdienas darba un rūpju nasta likusies viegla. Bet — katrai gaismai ir ēna. Gaišās Ticības, Cerības un Mīlestības ēnas ir Šaubas, Izmisums un Naids. Tām skaudis, ka māsas ir visur labi ieredzētas un gaidītas. Kur māsas soļus spērušas, saule metusi lokus septiņās krāsās, bet pašu pēdās ne zāle dīgusi, ne putni dziesmām mutes vēruši.

„Tas tāpēc, ka mūsu dvīņu māsas mum; visur priekšā aizsteidzas," spriedušas Šaubas, Izmisums un Naids. „Parādīsim, ka arī mēs kaut ko varam, tad arī mūs visur gaidīs un par mums teiks labu vārdu."

Un viņas sākušas rīkoties. Ticība vienmēr parasti stāvējusi blakus tiem, kam lieli darbi darāmi, tāli ceļi ejami. Bet, kad lielais darbs vai garais ceļš jau gandrīz veikts, piesteigusies dvīņu māsa Šaubas un sākusi mest uzņēmīgajam ceļā šaubu akmentiņus. Pa vienam vien, pa vienam vien, līdz ceļš kļuvis ass un nelietojams. Un vienmēr viss nobeidzies ar to, ka Ticība nogrimusi Šaubās. Cerībai visur līdz turējies Izmisums. Un ka tik Cerība kādam sirdī šķīlusi gaišu staru. Izmisums savu lielo, melno roku virsū. Un tā gandrīz vienmēr cilvēkiem gaviļu vietā no krūtīm laukā lauzušies izmisuma vaidi. Neviens vairs nav cēlis skatus uz augšu, nav vēlējies redzēt ne zvaigznes, ne sauli. Acis zemei piesējuši, visi meklējuši takas, kas vestu laukā no Izmisuma tumsas.

Vistrauslākā ir Mīlestība. Kā pirmais pavasara taurenītis tā laidelējusies no sirds uz sirdi. Un ja viņas pēdās neskrietu Naids, šķīldams dusmu zibšņus, sēdams melus un skaudību, tad pasaulē nebūtu ļaunuma. Cilvēki strādātu, vēlētu viens otram tikai labu, būtu izpalīdzīgi, un laimes saule nenorietētu nekad. Bet, kā jau teikts, Ticības sēklu iznīcināja Šaubas, Cerību pārmāca Izmisums un Mīlestību uzvarēja Naids. Sākumā tikai kalnā, bet vēlāk arī tālākā apkārtnē nedīgusi zāle, puķes nevērušas ziedus un putni aizmirsuši dziedāt. Cilvēki cits citā skatījušies naida pilniem skatiem. Pat saule debesīs kļuvusi skopa ar gaismu un siltumu. Par neveiksmēm rūgtas asaras raudājušas Ticība, Cerība un Mīlestība, bet viņu dvīņu māsas tikai smējušās.

„Vismaz cilvēki zina, ka mēs arī kaut ko varam," viņas priecājušās.

To redzējis Dievs. Savās dusmās Viņš runājis bargu valodu.

„Tas kalns," viņš teicis Ticībai, Cerībai un Mīlestībai, „vairs nebūs jūsu mājas. Jūs iesit pasaulē un meklēsit sev mājvietas cilvēku sirdīs. Bet jūs," pagriezies pret Šaubām, Izmisumu un Naidu, Dievs izlēmis, „jūs paliksit dzīvot kalnā. Jūs uzmeklēs tie, kam sirdīs tumsas vairāk par gaismu, kas saulei aizver acis un dabas balsīm ausis. Tie, kas netic dzīvei, bet iznīcībai, būs jūsu draugi. Un jūsu mājas, šo kalnu, visi sauks par Posta kalnu."

Septembra beigās DV CV izdevumā iznāks

LAIKS, TELPA, ĻAUDIS

Vēsturisks apraksts
DV organizācija 25 gados

Redaktors Vilis Hāzners

Grāmatai ap 500 lp., 100 fotoattēli un dokumenti. Grāmatā plašāk aplūkoti līdz šim maz iztirzāti jautājumi, kā: Latvijas neatkarības aizstāvēšanas iespējas Otra pasaules kaŗa laikā, Latviešu leģiona dibināšana, dzīve Cēdelgemas nometnē, DV organizācijas pirmsākums, cīņa par kaŗavīru tiesībām u.t.t.

Grāmatas cena 14 dolari.

Grāmata pasūtināma pie K. Bencona

223 High Park Ave.,
Toronto, Ontario, Canada
M6P 2S5.

Grāmatu pasūtinot un iemaksājot naudu līdz 1974. g. 1. oktobrim vismaz par 3 eks., 20% atlaide.

Tilts pāri Gaujai

REFERĀTS PAR PĒTERI LINDSĀRU

Ap 60 Sidnejas latviešu teātra literārā vakara apmeklētāju noklausījās referātu par igauņu rakstnieku Pēteri Lindsāru.

Pēteris Lindsārs dzimis 1906. gada 12. jūlijā Antsla pagasta Voru apgabalā, tuvu Latvijas robežai. Vidusskolu beidzot, skolu izlaiduma akts bijis kopīgs zēnu, meiteņu un latviešu skolām. Latvijas un Igaunijas robežas nelielu posmu veido Gaujas upe, igauņu valodā — Koiva. Latviešu un igauņu attieksmēm Pēteris Lindsārs' cēlis tiltu pāri Gaujai: reti ir Sidnejas latviešu sarīkojumi, kuros Pēteris Lindsārs nebūtu piedalījies.

Pirms referāta notika arī otrs igauņu sarīkojums — Edgara Āvika mākslas izstāde.

Edgars Āviks savā mākslā pieslējies olionisma idejām, izstādē rādot gleznas un foto attēlus. Izstādi atklāja Pēteris Lindsārs, bet atklāšanas runai sekoja E. Āvika referāts par olionismu. — Iepriekšējā gadā pasaules ceļojumā E. Āviks atradis sekojošu informāciju: 113. gadā pr. Kr. Sāmsalas (Abalum) iedzīvotāji kopā ar kuršiem un jutiem atstājuši savas mājas un, dažu teitoņu cilšu pavadīti, iebrukuši Romas territorijā. Pēc ilgām cīņām romieši šos ienācējus sakāvuši 103. gadā pr. Kr. pie Aquae Vercellae. Pāri palikušie aizbēguši uz Angliju, kuru romieši viņu vārdā (Prii Taanid = stingrie vīri) nosaukuši vēlāk par Britaniju. No Sāmsalas senā nosaukuma Abulum radies arī otrs nosaukums — Albu, vēlāk Albion. — E. Āviks vēl paskaidroja par valodas izcelšanos, ka vissenākā skaņa, kas radusies pirms 200.000 gadiem vēju iespaidā, esot U. Tai sekojuši E (Ema = māte), A un visbeidzot I.

Pēteŗa Lindsāra darbus latvieši tikpat kā nepazīst, kaut gan Lindsārs ir varbūt pats ievērojamākais igauņu autors Austrālijā. Pētela Lindsāra darbos daudz bērnības atmiņu. No latviešu autoriem P. Lindsārs visvairāk iecienījis Jāni Jaunsudrabiņu un līdzīgi viņam saka: „Par visu vairāk pasaulē mīlu tautu un dzimteni."

Dienasgrāmatā Uz kuģa ierodas Neptuns Lindsārs stāsta par savu ceļojumu uz Austrāliju. Baidīdamies palaist garām kaut ko neredzētu, viņš no agra rīta līdz vēlam vakaram uzturas uz kuģa klāja.

Lindsārs līdz šim sarakstījis 10 grāmatas, deviņas no tām Austrālijā. Darbi tulkoti somu, vācu, holandiešu, lietuvju un latviešu valodā. Lindsārs ir arī igauņu trimdas rakstnieku apvienības pārstāvis Austrālijā.

Austrālijas latviešu periodikā publicēti Lindsāra darbi, kuros viņš apraksta savas bērnības atmiņas. „Nekas manos darbos nav gluži no gaisa grābts, un vairāki prototipi paši sevi pazītu." — Mazāk latviešu lasītājiem pazīstami Pēteŗa Lindsāra darbi, kuros viņš apraksta savas kaŗavīra gaitas.

„Lindsār, kā būtu, ja tu aprakstītu par mūsu armijas dzīvi," bataljona komandieris teicis Lindsāram laikā, kad abi bijuši aizvesti uz Krieviju sarkanarmijā. — Grāmatu par kaŗavīra gaitām Lindsārs ir uzrakstījis. Armijas dzīvi Lindsārs nav ideālizējis, bet attēlojis to tādu, kāda tā bijusi.

Kad Lindsārs sācis savas gaitas armijā, valsts vēl bija nabaga, jaunsaimnieki tikai beiguši būvēties. Radās neizglītoti jaunbagātnieki un izglītoti nabagi.

Romāna galvenā persona ir Hugo Rozentāls, kas nav „slīpēts" izdarībās, bet audzis ģimenē un apkārtnē, kur zemnieka godavārds nozīmē vairāk nekā vekselis ar parakstiem. Pēc vidusskolas beigšanas Hugo dodas kaŗadienestā. Savā ziņā tā ir kā bēgšana no mājām un vecāku iespaida; māte saka: „Tagad, dēls, tiksi projām no tām nelabām mājām. Dzīvo nu vesels."

Protams, armijā arī negaida viegla dzīve. Kad kareivītis meklē izklaidēšanos, strādnieku ģimenes māte liedz meitu, jo viņi meitu ar pūlēm izskolojuši, lai tā var izrauties no nabadzīgās apkārtnes, un, ko teiks kaimiņu sievas, ja meita ies staigāt ar zaldātiem." — Visur stingri noteikumi. Tā vakarā uz soliņa jānoliek drēbes, tā jāattin auti, un skapim jābūt labā kārtībā. Ja nav, tad — sods.

Tālāk rakstīts par Huga gaitām aspirantu kursos un vēlāk kaŗaskolā. Interesants laika kavēklis izrādījies — precību sludinājumi. „Istabā tagad atradās vairāki laikraksti, un puiši cītīgi nodarbojās ar vēstuļu rakstīšanu. Dažam labam radās jauka izdevība citu izjokošanai."

Beidzot Hugo iegūst virsnieka pakāpi, tomēr, alga nav liela. Iznāk tā, kā igauņu populārais rakstnieks kādā vietā teicis: Monoklis acī, pastalas kājās.

Nepatīkams uzdevums jaunam virsniekam: obligātās vi-

(Turpinājums 17. lp.)

Īpašums vecāks par Rīgu

DVF VALDES SĒDE LONDONĀ

DVF kārtējo valdes sēdi Londonā vadīja valdes priekšsēdis L. Rumba, aicinot ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizgājušo tautas deju referenti V. Rulliņu un Londonas Avīzes redaktoru P. Priedīti. Saimniecības daļas vadītājs G. Rītiņš iepazīstināja ar īpašumu Vidusanglijā pie Stratfordas, kas būtu piemērots veco ļaužu mītnei, jaunatnes pulcināšanai un arī atvaļinājumu pavadīšanai. Celtne ir ar plašu parku un zālājiem, kopējā zemes platība 38 akri, ar upi vienā pusē, kuŗā tiesības arī zvejot. Šīs vietas vēsture sniedzas līdz 1085. gadam pagātnē, vecāka par mūsu sirmo Rīgu.

Raiti rit Londonas nama labošanas un dekorēšanas darbi. Iekārtota augšējā zāle, kluba telpās izdarīti pārveidojumi un labojumi, izremontētas trīspadsmit istabas, krāsota un labota arī nama ārpuse. Visu darbu kopsumma izmaksās ap 12.000 angļu mārciņu, kādu summu saņēma no apdrošināšanas iestādēm par bojājumiem, kas bija radušies ar blakus mājas nojaukšanu.

Biedru naudas pirmajā pusgadā ienākušas 1.324 angļu mārciņas, zemāk nekā budžetā paredzēts. Nodaļas, kuŗām ir saimnieciskie pasākumi, turpretim savus maksājumus kārtojušas ar uzviju, jo budžetā paredzēto 2.000 mārc. vietā ienācis 2.285 mārc. Fonda valde nosūtījusi arī kārtējo aprūpes maksājumu Rietumvācijas zemes valdei.

G. Rītiņš norādīja, ka Minsteres ģimnazijas stipendiju fondā ienācis maz ziedojumu. Stipendijas noteikumi nosaka, ka arī tad, ja uz stipendiju neviens no Anglijas nebūtu pieteicies, puse no paredzētās summas nosūtāma Minsterei. Ģimnazijas direktors Z. Vītens izteicis pateicību DVF par sniegto atbalstu no pavasaŗa loterijas 300 mārc. apmērā. Minsteres vasaras kursiem nosūtītas 159 mārc. Bez tam vairākas nodaļas segušas saviem jauniešiem pilnu vai daļēju braukšanas maksu. No Anglijas kursos piedalās ap 10 jauniešu. Uz aprūpes daļas vadītāja I. Pālīša ierosinājumu nosūtīts viens sainis. Palīdzības sainu sūtīšanai tika pārskaitītas 200 mārc. Dziesmu svētki Ravfontā devuši 370 mārc. atlikuma.

Jaunatnes daļas vadītājs Uldis Reveliņš strādā pie jaunatnes svētku organizēšanas, kuŗi notiks augusta beigās un septembŗa sākumā Lesterā; sagaida ierodamies ap 200 jauniešu. Visā Anglijā ir 150 DV jauniešu.

Kultūras un sporta daļas vadītājs A. Freimanis ziņoja par kultūras un sporta rosmēm. 6. septembrī no Kanadas ieradīsies rakstniece un dzejniece Indra Gubiņa, kuŗa kādreiz dzīvoja Bradfordā. Viņa apmeklēs vairākas DVF nodaļas, lasot savu darbu izvilkumus un referātu: Dieva jēdziens latviešu dzejā, bet DV dienās lasīs savus dzejoļus.

No ASV Eiropas ceļojumā devušies Čikagas Piecīši, kas pēc koncertiem Vācijā un Zviedrijā piecus koncertus septembrī dos arī Anglijā.

Sakarā ar 13. DV dienām Anglijā 7. un 8. septembrī Mansfīldas nodaļas izkārtojumā, bija ieradušies šīs nodaļas darbinieki A. Ulmanis un R. Stalmeistars, kas iepazīstināja ar svinību priekšdarbiem. DV dienu ietvaros notiks arī gleznu izstāde, kuŗa ilgs no 1.—30. sept. Izstādes iekārtošanu uzņēmies R. Pureniņš. Būs izstādīti ap 50 mūsu glezn motāju darbu. Daiļamatniecības stendu kārtos A. Dumpis. Mansfīldas poļu klubā risināsies sporta sacīkstes. Volejbola ceļojošo kausu iepriekš izcīnīs Koventrijas Mūsmājās.

Ārējās informācijas nozares vadītājs G. Tamsons rakstveida ziņojumā bija apgaismojis Apspiesto tautu nedēļas norisi Bradfordā, Hudersfīldā un Kārlailē. Sevišķi rosīgi Kārlailē darbojies F. Mičulis, bet Hudersfīldā K. Paeglis. Vietējā angļu presē ievietoti vairāki raksti. Iekšējās informācijas daļas vadītāja A. Liepiņa, kas bija devusies Kanadas apmeklējumā, ziņoja par tikšanos ar turienes kultūras un gara darbiniekiem. Pirms došanās uz Kanadu viņa piedalījusies vairākās Apspiesto tautu nedēļas sanāksmēs.

Neredzīgo kopai Vācijā nosūtītas skaņu lentes ar DVM šā gada 1. n-ra ielasījumu, ko izdarījušas Londonas nodaļas vanadzes S. Iskalne un V. Kinga. Patlaban viņas ielasa 2. numura tekstu.

DV CV ārējās informācijas nozares vadītājs N. Bisenieks iepazīstināja ar CV darbību. Arī viņš ziņoja par stingru Latvijas apmeklētāju kratīšanu padomju muitā un vēstuļu izspiegošanu turienes pastā.

Strēlnieks

Kopējā lielgaidu un roveru nometne šovasar risinājās no 24. augusta līdz 1. septembrim Keipkodā, Masačuzetas pavalstī, ASV ar nosaukumu Zvejniekciems. Augšējā attēlā — nometnes plānu skatot, no kreisās: nometnes rīkotājs V. Treimanis, roveri G. Bangerskis un P. Amoliņš, zemes līdzīpašnieks E. Gailis un nometnes komandants A. Oga.

Foto: M. Ķimenis

Austrālijas valdība atļauj padomju bēglim atgriezties

Pertā, Austrālijā, augusta sākumā notika Internacionālā mūziķu konference, kuŗā piedalījās arī padomju mūziķu delegācija. 11. augustā, kad padomju delegācija gatavojās atgriezties Maskavā, delegācijas loceklis, 18 g. vecais vijolnieks un Maskavas universitātes students Georgs Jermolenko atteicās iekāpt lidmašīnā un lūdza austrāliešu policijai politiskā bēgļa patvēruma tiesības. „Es nevēlos vairs atgriezties Padomju savienībā, jo tur jauniem cilvēkiem nav nākotnes," viņš izteicies žurnālistiem.

Padomju sūtniecības pārstāvji Pertā un padomju delegācijas vadītājs pieprasīja satikšanos ar Jermolenko, kas pēc tam izteicies, ka „mainījis domas" un vēloties atgriezties Maskavā. Austrālijas lidlauka darbinieki atteicās apkalpot lidmašīnu startam, vainojot krievus, kas piespieduši Jermolenko atgriezties pret paša gribu Padomju savienībā. Pēc pus stundas lidmašīna izlidoja bez bēgļa. Austrālijas valdības pārstāvji izteikušies, ka gadījumu izmeklēs, vai Jermolenko tiešām vēlas pārbēgt.

Laikraksti vēlāk ziņoja, ka Austrālijas valdība padomju bēgli neaizturēs un „atļaus" „atgriezties" Maskavā, kaut gan Austrālijas arodbiedrību locekļi bija trīs dienas novilcinājuši bēgļa atgriešanos, būdami pārliecināti, ka tas vēlas palikt Austrālijā, kā to jau sākumā bija paskaidrojis pirms tikšanās ar padomju pārstāvjiem.

Jelgava gadu simteņos

(Nobeigums)

1939. g. 1. septembrī Vācija (un 17. sept. PSRS) iebruka Polijā, kas bija 2. pasaules kaŗa sākums (beidzās 1945. g. 8. maijā). 1940. g. 17. jūnijā krievi okupēja Latviju. 1941. g. 13./14. jūnija naktī krievi izdarīja masu deportācijas visā Latvijā. Nedēļu vēlāk — 1941. g. 22. jūnijā, Vācija iebruka Pad. savienībā, bet 27. jūnijā vācu 18. armijas 26. korpuss ieņēma Jelgavu, Rīgu — 1. jūlijā, bet līdz 8. jūlijam visa Latvijas territorija bija vācu varā. Padomju armija, kopā ar ieceltajiem „tautas pārstāvjiem", slapstījās un bēga. Šajā laikā Jelgava cieta samērā maz. Krievi paspēja tikai izspridzināt caurumu 150 m gaŗajā Lielupes dzelzbetona tiltā, ko 1939. gadā cēla inž. K. Gailis. Cieta arī dažas ēkas Čakste bulvārī pie Driksnas tilta, kā arī nodega un sašāva vairākas ēkas blakus Lielupes tiltam Rīgas pusē. 1941. g. septembrī Jelgavā apmetās apgabala komisārs fon Medems. 1943. g. 25. jūlijā Jelgavā notika dziesmu svētki.

1944. g. 27. jūlijā ap pl. 3 no rīta pie Jelgavas parādījās krievu tanki un apšaudīja pilsētu, kā arī notika vairāki uzlidojumi. Vienā no tiem gaisā uzsprāga stacijā novietotais vācu municija vilciens. Kaŗa darbības rezultātā vairāk nekā 90% ēku nodega vai tās sabumboja. Jelgava krita krievu rokās 1944. g. 31. jūlijā, bet dienu iepriekš — 30. jūlijā — krievu tanku smailes bija jau sasniegušas Tukumu un Ķemerus, kuŗus vēlāk atkal atbrīvoja. Bauska krita krievu rokās tikai 1944. g. 14. septembrī. 27. jūlija vakarā liesmu stabu virs Jelgavas varēja redzēt no Vecumnieku pamatskolas (ap 30 km), bet dūmus vēl nākošajās dienās.

Navigācijas periods Lielupē beidzās ar tās aizsalšanu novembŗa beigās un atsākās ar ledus iziešanu aprīļa sākumā. Lieli pavasaŗa plūdi Lielupē atzīmēti 1837., 1917., 1931., 1946., 1951., 1958. un 1962. gadā. Satiksmi starp Jelgavu un Emburgu uzturējuši šādi zināmi kuģi: Bajārs, Komersants, Anna, Olga un Gaigala. Pēdējie divi vēl apgrozījušise vismaz līdz krievu iebrukumam 1944. g. 27. jūlijā.

1959. g. janvārī Jelgavā bija 36.300, bet 1968. g. janvārī jau 50.200 iedzīvotāju. Katoļu baznīcas smailā torņa vietā tagad redzams īss un strups tornis. Senāk baltā Jelgavas pils tagad izraibināta — pamats līdz pirmajām logu palidzēm ir lillā, pārējais balts ar sarkanbrūniem iekrāsojumiem. No pils apkārtnes tagad pazuduši daudz skaisto simtgadīgo kastaņu koku. Vienīgi Annas baznīca laikmetu maiņas pārcietusi labā stāvoklī. Kas Jelgavu sagaida nākotnē?

E. Viškers

Detantes vēsture . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

sabiedrotos Eiropā, jo tas ir tikai divu lielvalstu politikas formulējums. Detante ar ASV materiālo un technoloģisko atbalstu stiprina Pad. savienības bruņošanās potenciālu un, galvenais, tāpat kā visi pārējie līgumi un vienošanās ar Maskavu, tā ir Maskavas ieguvums un ASV zaudējums, jo Maskava citādus līgumus un vienošanās neparaksta.

Pēc bijušā ASV prezidenta Niksona izpratnes vai varbūt naīvas iztēles, detante esot atnesusi pasaulei mieru uz vairākām paaudzēm vai vismaz pievirzījusi tuvāk mieram. Tie ir slikti maldi. Niksons, slavas alkstošs prezidents, centās darīt visu, lai ieietu ASV vēsturē kā „miera prezidents". Varbūt ka tā arī viņu novērtēs, neņemot vērā viņa valdīšanas bēdīgās beigas.

Liekas, ka pasaules miers tagad ir tikpat tāls kā pirms Niksona. Detante neattālina karu, bet gan drīzāk to tuvina. Detantes miega murgos iemidzinātas, ASV jau pārtrauca aizsardzības ieroču ražošanu. Šim miegam turpinoties, Pad. savienība var ne tikai panākt ASV militāro pārspēku, bet to pat pārsniegt. Kad tas būs noticis, tad ir liela iespēja, ka pasaule atradīsies jauna, liela kaŗa priekšvakarā.

Par dārgu cenu pirktie mazie pamieri Vietnamā, Vidējos austrumos un tagad Kiprā vēl nenozīmē pietuvināšanos pasaules mieram. Kisingera pamiera noteikumi, ko Dienvidvietnama ASV draudos bija spiesta parakstīt, ir tikai īsa laika pamiers. Tā ilgums atrodas Maskavas rokās, jo ASV to arī pirka Maskavā. Faktiski kaŗš Dienvidvietnamā, Vidējos austrumos un Kiprā vēl nav beidzies. Tas Vietnamā beigsies tad, kad Maskava dos Ziemeļvietnamai mājienu brīvām rokām. Dienvidvietnamas okupācijai nav vajadzīgs ilgs laiks. Kisingera pamiera noteikumi Vietnamā ir apkaunojoši ne tikai Dienvidvietnamai, bet visai rietumu pasaulei. Pamiers Vidējos austrumos ir pirkts par ASV materiālu atbalstu abām kaŗojošām pusēm. To spēja nopirkt tikai tāds „tirgotājs" pēc dabas, kāds ir Dr. Henrijs Kisingers. Šis pamiers vairāk vai mazāk ir tikai laika iegūšanai abām kaŗotājām pusēm, jo tas šūts ar ļoti vājiem diegiem. Tas, tāpat kā Vietnamas pamiers, vairāk kalpoja Niksona un Kisingera vārda populārizēšanai nekā patiesam mieram. Vidējos austrumos vēl joprojām aizmirsts nenokārtotais arabu bēgļu jautājums. Kamēr pasaules politiķi neatrisinās šo bēgļu problēmu, kas tos varētu kaut daļēji apmierināt, patiess miers Vidējos austrumos nebūs nopērkams par ASV dolariem. Pērkams var būt tikai pamiers.

Pasaule šodien noraida kaŗu tams. Bet tā tas bija arī pirms iepriekšējiem kaŗiem. Vēsture visos tā veidos. Tas ir saprorāda, ka kaŗi bijuši un būs nepieciešamā sastāvdaļa „pasaules lāpīšanai". Tie sākas un beidzas ar to, ka no zemeslodes tiek nolikvidēti slikti valdnieki vai sliktas, nežēlīgas valdīšanas sistēmas. Šodien zinātnieki pētī un spriež, kas notiks ar cilvēku pieaugumu nākošos gadu simteņos. Dažs „antropologs" pat apgalvo, ka ar laiku cilvēku pārpilnība būs tik liela, ka badā „ēdīs cits citu", un ka pārpilnību rēgulēšot cilvēku mirstība bada nāvē . . .

Tā ir tukša prātošana. Visvarenais ir radījis pasauli, un Viņš rēgulē un vada visu kosmu bez kļūdām, radījis kosma harmoniju. Bez Viņa ziņas nav notikuši arī kaŗi, kas rēgulē cilvēku daudzumu pasaulē.

DV KV sēde latviešu pagasta

DV KV sēdē 17. augustā piedalījās visi valdes locekļi, Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, kā arī goda tiesas priekšsēdis K. Bencons, sporta referents J. Treijs, revīzijas komisijas pārstāvis E. Putniņš, Toronto DV nodaļas priekšsēdis V. Plūdons ar priekšsēža vietnieku I. Magoni, O. Kļavenieks un DV nodaļas vanadžu kopas priekšniece A. Magone. Klāt bija arī DV Druvas nod. priekšsēdis A. Kalniņš un bij. DV Toronto nodaļas priekšsēdis I. Zamlovskis un pirmais DV KV priekšsēdis K. Purmals, kā arī laikraksta Laika pārstāvis R. Norītis.

DV Kanadas valdes priekšsēdis G. Brikmanis lūdza sēdi atklāt DV Druvas nodaļas priekšsēdim A. Kalniņam, kura īpašumā sēde notika.

Ar klusuma brīdi godināja pēdējā laikā mirušos DV biedrus: Vilmu Kurzemnieku, Veru Rozīti un Jāni Jundzi. Valde lūdz nekavējoties ziņot biedrzinim par miršanas gadījumiem; ja nav sludinājuma Latvijā Amerikā, tad ziņas novēlojas.

Valdes priekšsēdis ziņoja, ka Baibai Šmitai-Kalējai, kas bija DV KV pilnvarotā DV CV delegātu sanāksmē 27. jūnijā Anglijā, nosūtījis darbības pārskatu. Dainai Brumelei piešķirti 100 dol. Divreiz divi nometnei, kas šovasar notika Boltonā, Kanadā. 20. gaidu un skautu nometnei akceptēja 100 dol piešķīrumu. Apsveikumu nolasīja un balvu pasniedza Ilga Brikmane.

Par referentu kultūrāli politiskos jautājumos G. Brikmanis lūdzis J. Liemežu no Vankuveras, kas savu piekrišanu devis. Valde J. Liemežu minētā amatā apstiprināja. Priekšsēdis nosūtījis līdzjūtības vēstuli LNAK valdes priekšsēdim T. Kronbergam slimības gadījumā. Literātūras biedrības Ceļinieks gada sanāksmē DV pārstāvējis Guntis Liepiņš.

No Austrālijas saņemtas 7 balvas, kuŗas Kanadas DV izcīnījuši 1973. g. globālās šaušanas sacensībās. A. Liepiņa no Anglijas atvedusi arī plkv. Oša dzīvesbiedres Kaŗavīru mūzejam nodoto pūcīti. Pūcīti kokā griezis kapr. Stepens, kas kritis Kurzemē un tā atradusies pulkveža Oša īpašumā. — 29. jūnijā priekšsēdis piedalījies statūtu maiņas sēdē, bet 24. jūlijā DV globālo dienu rīcības komitejas sēdē un 10. augustā pārrunu sanāksmē, kuŗā piedalījās arī A. Liepiņa no Anglijas. G. Brikmanis izgatavojis un nosūtījis valdes locekļiem konspektīvu pārskatu par 19. oktobrī paredzēto semināru. 21. septembrī priekšsēdis ir lūgts piedalīties šaušanas sacensībās Bērzainē, bet 28. septembrī izlidos uz Edmontonu.

Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne ziņoja, ka vanadzes piedalījušās starptautiskajā sarīkojumā Toronto — Karavāna, nostrādājot apm. 2500 stundas. Vanadžu priekšniece piedalījusies arī vanadžu gadasvētkos Sv. Katrīnās. Kultūras daļas vad. J. Gailītis mēģinājis noskaidrot Melburnas operešu ansambļa viesošanos Kanadā, bet atbilde vēl nav saņemta. Atvaļinājuma laikā viņš apmeklējis Ērikas Valteres kapu un nolicis ziedus.

Kasieris R. Britāls nosūtījis 300 dol. Toronto DV nodaļai V. Kurzemnieka nāves gadījumā un ierosināja no Ziemsvētku akcijā saņemtiem līdzekļiem piešķirt 500 dol. invalidu aprūpei, 500 dol. veciem un slimiem un 500 dol. palīdzībai aiz dzelzs aizkara, ko valde akceptēja. Saņemta pateicība no Minsteres ģimnazijas par 319 dol. Saņemta pateicība arī no rakstnieces Angelikas Gailītes un Latvijas brīvības fonda par iemaksātajiem 500 dol. Nodaļas vēl kavējas piesūtīt norēķinus par 14. jūnija akciju. Kasieris lūdza atgādināt nodaļām, ka maksājama biedru nauda. Nolēma segt B. Šmitai-Kalējai brauciena izdevumus uz Angliju — 100 dol. DV KV kasieris R. Britals ar referentu R. Grāvīti pārkārtojuši grāmatvedību. Daži jautājumi neskaidri, tādēļ R. Grāvītis piedalīsies nākamajā DV KV sēdē.

Aprūpes daļas vad. E. Pulciņš jau nodevis iespiešanā 45.000 Ziemsvētku kartītes. To cena kā pagājušā gadā. Biedrzinis pasūtinājis un saņēmis jaunas biedru kartes ar latviešu tekstu vienā un angļu otrā pusē. Grāmata Laiks, telpa ļaudis iznāks septembŗa beigās.

DV KV iekšējās informācijas daļas vadītājs sarakstījes ar DV ASV un DVF iekšējās informācijas daļas vadītājiem. Iesākta daļas darba padomes izveidošana, tādēļ lūdz nodaļas sūtīt nozīmēto informācijas darbinieku vārdus un adreses. 19. oktobrī Toronto 1. nākotnes darba seminārā iztirzās iekšējās informācijas nozīmi DV organizācijā, darba lauku un tās izveidošanu nodaļās.

DV Toronto nod. ierosinājumā piešķīra Pēterim Zvirgzdgraudam DV medaļu sudrabā par aktīvu darbu šaušanas sportā. Pārrunāja Ed. Kalviņa ierosinājumu dāvināt kausu vai vairogu tautas deju kopu sacensībām. J. Treijs uzņēmās pārstrādāt šaušanas statūtus Kanadas apmērā, lai varētu veiksmīgāk piedalīties kanadiešu klubu sacensībās. Pārrunāja arī DV globālo dienu sarīkojumu

Nākošā DV KV sēde 13. septembrī pl. 7.30 DV namā.

Tajā pašā dienā A. Kalniņa saimniecībā risinājās DV Druvas un Bramptonas nodaļas rīkotās gadskārtējās šaušanas sacīkstes ar dažādām nodarbībām šāvējiem, kopējām vakariņām un balli. E. T.

Pēc Kanadas sarkanā krusta izstrādātās peldēšanas programmas, pirmiesācējiem jāspēj nopeldēt 15 pēdas un jānotur sevi virs ūdens 30 sekundes, tad var saņemt pirmo peldēšanas nozīmi. Tādu Sidrabenē skolotājas Judītes Vāgneres vadībā saņēma, no kreisās: 5 g. v. Sarma Cālīte, 6 g. v. Ēriks Kampe un 7 g. v. Kristīne Kampe. Aizmugurē J. Vāgnere.
Foto: J. Liģers

Austrālijas latviešu...

(Turpinājums no 3. lp.)

Valdai Rubei un Gunāram Klausam. Ansambli vēl papildina Irēna Klausa, Dzintars Veide, Edvīns Kuks un režisors Gustavs Grauds.

Gustavs Grauds Austrālijas latviešu teātrī spēlējis ap 50 lomu, kā arī vadījis režijas. Varbūt daudzi vēl atminēsies viņa Lībekas teātrī tēloto legionāru Zīverta lugā Kāds, kuŗa nav, kas pieskaitāms latviešu skatuves meistardarbiem. Tāpat dzīvs un spilgts ir viņa Džiga tēls Zīverta lugā Āksts. Ar bagātu režijas pieredzi Gustavs Grauds iestudējis abas turnejas lugas un paralleli režijām spēlē klaidoņa Antija lomu Totemā.

Gunārs Klauss ir Austrālijā iemīlots raksturlomu tēlotājs, savos tēlos bagāts krāsās un niansēs. Viņš ir viens no pirmajiem ALT studijas absolventiem. Starp viņa izcilākām lomām minams Jukums (Minhauzena precības), Stariņš (Te runā Stariņš), Jānis Bertolds (Bezkaunīgie veči). Viņam nav svešas arī mīlētāju lomas — Akmentiņš (Ugunī), Aleksis (Silmačos). Gunārs Klauss spēlē arī austrāliešu televīzijas kriminālserijās, tumšu raksturu lomas. Tupenī viņam ir nenovīdīga francūža loma, bet Totemā spēlē mantkārīgu viesnīcas īpašnieku — italieti.

Dzintars Veide atgriežas dažās, varbūt tajās pašās skatuvēs ASV, kur 1971. gadā kopā ar dzīvesbiedri Magdu koncertēja, tikai šoreiz nevis kā dziedonis bet aktieris. Dzintars Veide vistuvāk sava tēlojuma patiesībai nonāk bravūros un nevaldāmu dziņu kompleksu tēlos kā Uldis (Pūt, vējiņi), Edgars (Ugunī), taču par savu mīļāko lomu uzskata Invalidu Jaunsudrabiņa lugā Invalids un Ralla. Tupenī viņš tēlos Karadīnu, ne visai drosmīgu mīlētāju pavedēju, bet Totemā — tuksneša pamales miesta ārstu.

Irēne Klausa, Gunāra dzīvesbiedre gadu gaitā izveidojusies par labu raksturlomu tēlotāju, it sevišķi komiskās lomās. Savu aktrises gatavību viņa apliecinājusi Bebenes lomā (Silmačos), Soloji jaunkundze (Gatavības apliecībā) un citās. Aktrises vēlēšanās vienmēr bijusi satikt savus radus un sendienu draugus šinī kontinentā, un bagātā Kardina kundzes loma Tupenī viņai pavērusi iespēju īstenot šo! bieži atlikto ieceri.

Guna Kūlniece, tāpat kā Gunārs Klauss, pieder pie ALT pirmās studijas izlaiduma. Blakus ģimenes dzīvei un aktīvam sabiedriskam darbam, viņas galvenā mīlestība ir teātris, kur tā darbojusies kā aktrise un režisore. Latviešu skatuvē Guna Kūlniece ir skaistā mīlētāja. Viņas mīļākie tēli ir Leksīte (Ķīnas vāzē), Jakobīne (Minhauzena precības), Abigeila (Kurupurū), aiz muguras arī daudz lomu austrāliešu teātros un televīzijā. Totemā viņa spēlē iedzimtās meitenes Hairas lomu, bet Tupenī bezpersonisko sievu Edīti.

Valda Rube ir Gunas māsa. ALT ansamblī sava trauslā auguma dēļ viņa atrada lomu gandrīz ik lugā, kur radās vajadzība pēc „mazajiem", tēlojot pusaudžus un zēnus, kā arī pasaku lugu tēlus. Ar izcilu veiklību viņa izstrādā dzīvnieku lomas — zaķus, kaķus, sivēnus, tāpat lelles, bērnus un princeses pasaku lugās, kas samērā rēgulāri ieskaitītas ALT repertuārā. Tupenī aktrise spēlēs psicholoģiski niansēto jaunietes Aleksas lomu.

Edvīns Kuks ir vienīgais ALT ansambļa loceklis, kas savas teātŗa gaitas sācis Anglijā, slavenajos Londonas West End teātŗos, vispirms stāvēdams sarga lomā Cilvēks no Lamanša, tad jau lielākā lomā Vīrs stikla būrī. ALT pievienojies 1973. gadā ar Nariškina lomu Minhauzena precībās, gūstot nedalītu kritikas un publikas atsaucību. Viņš ir šīs turnejas vadītājs, taču skatītāji viņu redzēs trīs nelielās lomiņās — sulainis Tupenī un Austrālijas Zeltracis un miesta policists Totemā.

Toronto izrādes notiks Broktonas vidusskolā (Awde St.) pie Daferina pazemja stacijas. Totema izrāde — 14. septembrī pl. 8 vak., bet Tupeņa — 15. sept. pl. 4 pēcp. Biļetes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā un stundu pirms izrādes pie kases. Pensionāriem, jauniešiem līdz 16 gadiem un studentiem puscenas. J. F.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU TEĀTRIS

Gustava Grauda režijā

M. ZĪVERTA — **TOTEMS** — Sestdien, 14. septembrī, 8.00 vakarā

M. AŠĀRA — **TUPENIS** — Svētdien, 15. septembrī, 4.00 pēc pusdienas

BROCKTON HIGH SCHOOL, AWDE STREET, TORONTO
(pie Dufferin pazemja)

Biļetes DV grāmatnīcā, 491 College St.,
tel. 921-7121 un pie kases izrāžu dienās.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

6% par noguldījumiem
7% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem
9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED

I. JANKOVSKIS, PRES.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA

OBLIGĀCIJAS

ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA

Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

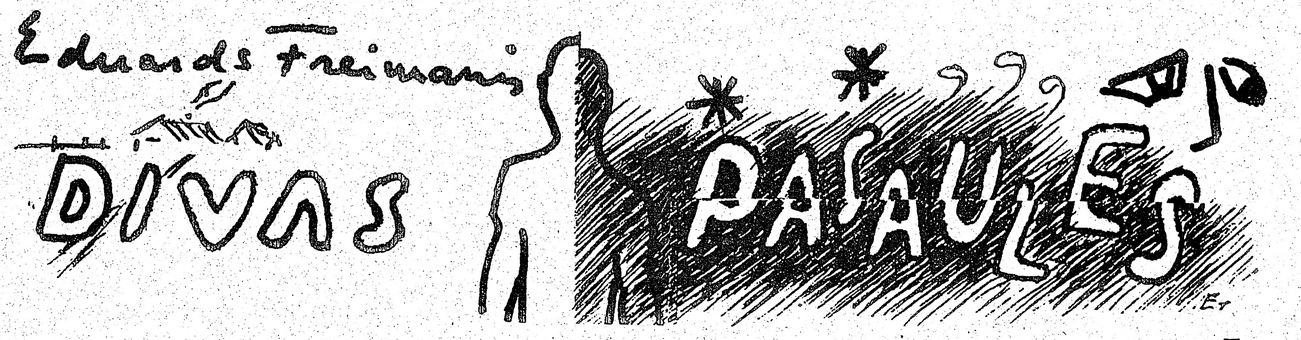

romāns

(48. turpinājums)

Neatminos, ko vēl izgudroju, bet doma pamuka, kad pulkstenis istabā sāka zvanīt desmit. Nu taču māte un Valdis būs aizmiguši? Izzagos lielajā istabā un kaktā meklēju saplēsto grāmatu. Atradu divi daļas, taustījos pēc trešās. Tur bija krēsls — bāzu roku zem tā. Jā, dabūju trūkstošo lapu žūksni. Bet izlienot no kakta, kāja aizķērās aiz skapja durvīm. Tās atvērās kliegdamas.

Tūliņ atdzīvojās mātes istaba. Dzirdēju kustības. Māte pavēra durvis. Izšķīros nebēgt, jo viņa tikpat visu saprastu. Varbūt man gribējās māti sastapt un tāpēc paliku mierā? Stāvējām tumsā. Tas palīdzēja. Varēju redzēt mātes siluetu baltā nakts kreklā pret loga blāzmojumu. Tādi ir eņģeļi — gribēju sacīt, bet mute kautrējās aizbaidīt klusumu. Māte pienāca tuvāk; manīju viņas samulsumu.

„Guli, nu, guli, Gunti," viņa papliķēja man muguru.

„Rīt būs jauna diena."

Nespēju sacīt nekā. Sajutu karstumu acīs. Aizturēdams elpu, iesteidzos savā istabā, iekritu gultā un iekodos spilvenā. Pēc laiciņa kļuva vieglāk, un noslīku miega ezerā.

☆

Miegs ir atpestītājs, glābiņš, dzīvības balzāms. Kam veicas gulēšana, tas sprauns darbā; kad darbs bijis raits, par miegu nav jāzūdas. Mūsu dienās miegs ir laime — miegs ir nebūtības brālis. Vai arī nebūtība ir laime?

Biedri pūlas nogulēt gauso pēcpusdienu. Dažiem tas izdodas. Pārējie saīgst, iegrimst apatijā, aiziet grūst biljarda lodes vai spēlēt kārtis. Spēles man liekas stulbas, bet apatijai izbrienu cauri kā smilšu laukam, kas aicina apgulties un sevi aprušināt. Apatija grib mani padarīt par krupi, kas nevīžo aizrāpties līdz dīķim un tāpēc sažūst saulē.

Arturs Heilijs mani sakaitinājis; viņa romāns nokritis pagultē — tīši to negribu pacelt. Prātīgāk palasīt avīzi, ko varu atnest no blakus galda.

Pāršķirstu lapas. Neinteresē ne politika, ne valsts saimniecība, ne ievadraksti ar sabiedriskajām problēmām. Cik ātri slimais var atsvešināties no veselo dzīves, ja starp viņu un pasauli durvis noslēgtas! Lasu tādas ziņas, kas kutina instinktus, jo tie cilvēku neatstāj, lai kādā bedrē viņš iebāzts.

Izlasu par bankas aplaupīšanu — tā ir ikdiena. Pāris spēkratu klizmām pārbraucu pāri ar astoņdesmit jūdzēm stundā. Pēkšņi pielīpu lapai: Losandželosas hipiju vadoni tiesā par slepkavu grupas vadību. Visas šausmas, izvirtības, garīga sairšana un ārprāts sablīvēti dažos notikumos, dažās parādībās, dažu cilvēku dzīvē dažos mēnešos. Primitīva komūna, darba izsmiešana, netīrība, bads, slimības, izvirtības, varmācības, laupīšanas, slepkavības.

„Priecājies, tīksminies," murrā mans cinisms.

„Lepojies ar savu nomierināto, atvēsināto, nolīdzsvaroto prātu, drīz tevi vedīs mājās, Karaliskā jātnieku policija tevi pabaros ar atzinībām, lai jūties atdzimis prātvēders."

„Cinism, netraucē avīzi lasīt," es pukojos, bet velnēns manī neliekas ne dzirdot:

„Sīldies savā pārākuma apziņā, šī ir sašķobījusies hipiju pasaule, prāts un vājprāts tā sajukuši kā cukurs ar smiltīm — Dievs ar saviem bērniem vairs netiek galā, izīrējis pasauli velnam."

„Paliec mierā," lūdzu cinismu. Negribu uztraukties,, jo skaitos vesels cilvēks, kas tikai gaida uz dokumentu parakstīšanu. Bet cinisms kļūst vēl balamutīgāks:

„Gribi redzēt pastardienu? Noskatīties no malas, kā civilizācijas izlase pati sevi nozāļo? Cits citu apšauj, apsit, uzspridzina, sadauza spēkratos? Nopērc zemi Kanadas ziemeļos — audzē kartupeļus, medī pīles un lāčus, kļūsti pirmatnējs, vismaz augstceltņi tevi neapraks, nebūs jāatgriežas aiz šīm dzelzs durvīm."

„Nebaidi mani ar augstceltņu spokiem," mēģinu smieties, bet cinisms ir uzbāzīgs:

„Kaujas Vietnamā, Palestīnā, čechi vēl laiza brūces, Čikagā šauj policistus, Dienvidamerika sēž uz dinamīta kaudzes."

„Krievi ar amerikāņiem neķīvējas, komūnisms sadzīvo ar demokratiju!"

„Ar politiku vairs nav ko niekoties. Ko šodien nozīmē komūnisms vai plutokratija? Noskrandušas ideoloģijas, ko nekādi nevar salāpīt! Nopietni par tām bažījas tikai nosirmojuši politiķi, Don Kichota mazdēli. Īstie varas kārotāji, īstie schizofreniķi ar ideoloģiju skrandām tikai apklāj savu slepkavu dunčus, ar apslēptiem ieročiem visvieglāk uzbrukt."

„Tu pārspīlē, cinism, taisi traģēdijas sižetu."

„Netaisu vis! Jaunas un baigākas problēmas slīd uz mūsu pusi kā indīgu gāžu miglāji."

„Kas tās?"

„Absolūtā mechanizācija — kas nespēs sevi savaldīt — kas pati sevi iznīcinās un cilvēku reizē ar sevi."

„Kas vēl?"

„Cilvēks samaisīs elementus pēc savas pārgudrības, izjauks Dieva nolīdzinājumus, zemes lode kļūs indes lauks, līdz viss sadrups ķēžu reakcijās, eksplozijās."

„Cilvēks mācās savaldīt sevi un dabu."

„Mācās, bet neiemācās. Vai vēl šaubies, ka mums sajukusi jēga par to, kas ir prāts un neprāts — kas ir schizofreniķis un kas veselais? Vēl kā vientiesis gribi paļauties uz cilvēka jēgu?"

Uzlecu kājās, bribu skriet pie uzrauga un kliegt, ka esmu vēl traks, lai izsauc ārstu, lai pārmaina rīkojumus, kas grib mani izdzīt no drošības bīstamā augstceltņu ellē. Tomēr cinisms spēj mani aizturēt:

„Neaizmirsti Kanadas ziemeļu mežu! Uzrāpies eglē kalna galā — skaties uz lielpilsētu miljonāriem, narkotiķiem, apmātiem, samītiem, vājprātīgiem un debesu valstības saucējiem — smejies un tici mūsu pasaules atdzimšanai citas saules sistēmā."

Ieķērcas vakariņu zvans; cinisms apklust. It kā murgu nokratījis, steidzos uz ēdamistabu.

23.

„Artūra Heilija Viesnīcu nobeidzu nākošajā rītā. Jāgaida līdz pievakarei, kad Maknīlija kundze apsolījusi atnest citu romānu.

Izvelku no pagalvja latviešu avīzes. Reižu reizēm esmu tās izšķirstījis, katru rindu izlasījis. Maknīlija kundze nespēj saprast, kā man var interesēt vecas, mazas avīzītes — tikai dažas lapas, ko atsūta no Toronto. Kāda edmontonietim daļa par sīkumiem Ņujorkā, Čikagā, Vācijā vai Anglijā? Tāpēc latviešu avīzi viņa aizmirst atnest.

Pretēji kanadiešu laikrakstam, man pašu avīze šai noslēgtībā kļūst tuvāka. Tā vairs nepauž īstenību un šodienu, bet kaut ko līdzīgu leģendām, teiksmām, sapņiem, atmiņām, vizijām. Latvieši vairs nedzīvo īstenībai — savā maizes darbā gan, bet ne grāmatās, laikrakstos, žurnālos. Dzenas izskriet šodienai līdz, bet paliek atpakaļ. Nogurdina svešums, nogurdina krievi; jauktās laulības izdeldē sparu, bērnu amerikānizēšanās vedina atgriezties pie veciem rakstiem, vecām domām, veciem pieminekļiem. Ar latviešu avīzi rokā varu iegrimt rūgtā Nirvānā — it kā būtu nolēmis pavadīt dienu kapos. Dabiski, ka avīzē ceturtdaļu aizpilda miršanu paziņojumi — melnos, svinīgos rāmjos; izrotāti ar krustiem un dzejoļu rindām.

Avīze parāda ne tikai mūsu miršanu, bet arī atdzimšanu — ne tikai mūsu aiziešanu līdzi vecajai pasaulei, vecajai tēvzemei, bet arī atdzimšanu jaunajā pasaulē un jaunajā tēvzemē. Nomirt ir grūti; vēl grūtāk ir atdzimt. Tāpēc dzīvojam tādās mokās.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Saulaines vasaras nometnes dalībnieku skaits šogad bijis ap aptuveni 60 nedēļā, bet nometņotāju kopskaits 7 nedēļās bijis 150, kas ir lielākais skaits pēdējos piecos gados. Saulaines nometni slēdza 17. augustā ar ugunskuru, ko aizdedzināja Maija Asare. Pie ugunskura runāja archibīskaps A. Lūsis, māc. I. Gaide, Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Koncis un no Saulaines pārvaldes E. Pukītis. Balvas saņēma sekmīgākie vadītāji Lauma Lagzdiņa un Roberts Jaunkalns. Beigās bija lāpu gājiens no ugunskura vietas pie jaunā dīķa, kas izbeidzās nometnes pagalmā, kur Saulaines dāmu komiteja bija klājusi cienasta galdu. Nometņotāju vecākā grupa J. Zivtiņa vadībā bija devusies kanu laiviņu ceļojumā pa Notavasagas upi. Saulainē turpinājas lielā šķūņa pārbūve pēc N. Sebra zīmētā pārbūves plāna „Nākotnes Saulaines" ietvaros. Šķūņa augšas stāvā ieliks jaunu grīdu, nostiprinās jumta konstrukciju un izdarīs citus pārveidojumus, lai telpas varētu izmantot sarīkojumiem ar programmu, bet lejas stāvā izbūvēs kafejnīcu ar kantīni, kas apmeklētājiem sagādās vēl lielākas ērtības.

● Sv. Andreja draudzes koris atsāks koŗa mēģinājumus 4. septembrī pl. 7.30 vakarā baznīcas augšējā zālē. Koŗa vadība aicina pieteikties dziedātājus visām balsīm. Koŗa diriģents ir komponists Arvīds Purvs, bet priekšnieks V. Kleperis. Gadskārtējais koncerts paredzēts 19. aprīlī.

● Valmieras pilsētas un novada 30 gadu atstāšanas atcere paredzēta 21. septembrī pl. 7 vak. ar svētbrīdi un sekojošu groziņu vakaru Latviešu namā.

Rīkotāji aicina piedalīties bijušos valmieriešus, draugus un pārējos ieinteresētos, lai kopējā pulkā atminētos baigās dienas pirms 30 gadiem, kad sarkanarmijai par jaunu iebrūkot Latvijā, bija jāatstāj dzimtās mājas un bēgļu gaitās jādodas svešumā.

● CBC uzņem Toronto jaunu filmu, tēlotāju vidū atrodoties arī diviem latviešiem — Dzintaram Pūpēdim un Imantam Purvam. Šo divu stundu garo filmu paredz rudenī izrādīt televīzijā. Tās nosaukums ir Red Emma un tēlos arodbiedrību pirmsākumus Ziemeļamerikā pagājušā gadsimta beigās. Filmēšanai izraudzīta kāda veca rūpnīca Parlamenta un Frontielas rajonā. Filmā piedalās ap 50 tēlotāju.

● Mācītājs A. Briedis pēc dievkalpojuma Tālavā 18. augustā iesvētīja mirušās Marijas Esenbergas kapa piemineklī Alistonas kapos. Šeit apglabāti arī daži citi latvieši.

● No smadzeņu triekas sekām Hamiltonā 9. augustā mirusi 61 g. vecā Vera Rozīte. Aizgājēju pārpelnoja 12. augustā, aizlūgumu vadot Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudzes mācītājam E. Pavasaram. Pie nelaikes šķirsta stāvēja vanadžu goda sardze. Aizgājējai Kanadā nebija tuvinieku; vīrs Arvīds Rozītis mira 29. martā nelaimes gadījumā.

● Māc. A. Briedis salaulājis Robertu Lejasisaku un Patriciju Blēku (Patricia Black).

● Tēlnieks Augusts Kopmanis piedalās ar Niklāva Strunkes un Zentas Mauriņas attēliem bronzas medaļās tēlnieku izstādē Peter Wyte galerijā Banfā, Albertā. Četras A. Kopmaņa bronzas medaļas uzņemtas arī Kanadas skulptoru apvienības izstādē Scarboro Civic centra telpās, tāpat viņa skulptūra marmorā, viena bronzas figūra un kokā darināts skatloga atveids. Izstāde turpināsies līdz septembŗa beigām.

● Pēc operācijas no ļaundabīga audzēja Ziemeļjorkas ģenerālhospitālī 19. augustā mirusi 49 g. vecā Marija Bērziņa. Aizgājēja bija vācu izcelsmes, un viņu pēdējā gaitā 22. augustā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja vācu draudzes mācītājs Johans Knāks. Nelaikē Toronto atstāj dzīvesbiedru Arnoldu, nekustamo īpašumu un apdrošināšanas un notāra biroja īpašnieku, dēlu Herbertu, meitu Veltu un znotu Geriju, kā arī divus svaiņus Latvijā.

Iesvētības Kičeneras latviešu ev. lut. draudzē, no kreisās: Dace Beitāne, māc. Ā. Čops un Inta Beitāne.

PRĀTIŅ, NĀC MĀJĀS!

Reutera telegrafa aģentūra ziņo no Austrumberlīnes, ka tur noteicošais sociālistu vienības (komūnistu) partijas dienas laikraksts Neues Deutschland raksta, ka Berlīnes mūris, kas izbūvēts pirms 13 gadiem, esot „ievērojams pienesums Eiropas mieram". Tas attēlojot varas līdzsvaru „perfektā un pamācošā veidā" un aizsargājot Austrumvācijas tiesības no to traucētājiem. Berlīnes valnis (ko brīvajā pasaulē dēvē par Kauna mūri) esot labvēlīgi ietekmējis arī mieru un sociālisma jaunuzbūvi, raksta Austrumvācijas komūnistu laikraksts.

Lielāku cinismu tiešām grūti iedomāties! Vienā ziņā varam piekrist, ka līdzīgas „jaunuzbūves" atrodamas visā Padomju savienībā — ar aizmūrētiem māju pagrabu logiem čekas cietumos, mīnu laukiem un dzeloņdrātīm gar sagrābto zemju robežām un daudzajām koncentrācijas un spaidu darbu nometnēm visā „plašajā dzimtenē".

*
**

Kopš Berlīnes mūŗa uzcelšanas 1961. gada 13. augustā, tur nošauti 69 bēgļi. Vācu bēgļu centrālā organizācija Rietumvācijā aicinājusi rietumu valstis Ženēvas Drošības konferencē prasīt Berlīnes mūŗa likvidēšanu un bēgļu šaušanas pavēles atcelšanu.

KAŅEPES VĒŽA ĀRSTĒŠANAI

Virdžinijas medicīniskās kolēdžas pētnieki izteikušies, ka marihuanā atrodoties vielas, kas kavē ļaundabīgu audzēju attīstību, ko rādījuši izdarītie eksperimenti ar pelēm. Ar vēža šūniņām iepotētās peles, kas pēc tam ārstētas ar vielu Delta-9THC, kas iegūta no marihuanas, dzīvojušas 36 proc. ilgāk nekā pārējās, kas ar šo vielu nav ārstētas. Delta-9THC aizkavē arī audzēju plaušās un iznīcina vīrusus, kas rada asins vēzi. Domā, ka marihuanas pielietošana cilvēkiem varēs dot līdzīgus labvēlīgus rezultātus. Jau Latvijā veci cilvēki zināja stāstīt, ka kaņepju sēklu sviesta ēšana atvieglojot elpošanu un līdzot pret augoņiem, jo „tīrot asinis".

DV Toronto nodaļas veikums

Pēc vasaras pārtraukuma pirmajā darba sēdē 14. augustā DV namā pulcējās DV Toronto nodaļas valde priekšsēža V. Plūdoņa vadībā. Tajā priekšsēdis iepazīstināja ar nodaļas veikto darbu un nākotnes iecerēm. Saņemti pateicības raksti no jaunietēm Māras Ozoliņas un Guntas Lauges par stipendijām latviešu valodas kursos Rietummičigenas universitātē, tāpat arī no kursu koordinātora Dr. V. Muižnieka. Latviešu ģimnazijas direktrise V. Slavieša un TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone bija pateikušās par nodaļas veltēm šo skolu izlaiduma aktos.

DV Kanadas valdes kultūras daļas izkārtojumā rudenī nodaļās notiks V. Virsnieka (ASV) skaņu filmas Svešās zemēs izrādes. Filmā attēlota latviešu dzīve Amerikā laikā no 1880. līdz 1968. gadam. Izrāde ilgst stundu un 12 minūtes. Nodaļa rūpējusies par mūžībā aizsauktā bij. nodaļas sporta kluba un kādreizējā redzamā basketbolista Alfrēda Miezīša izvadīšanu un atdusas vietas izkārtošanu Jorkas latviešu kapos. 28. sept. DV Bramptonas nodaļa rīko 20 gadu darbības atceri, kuŗā aicināti arī DV Toronto nodaļas saimes piederīgie.

Kasiere Aina Selga informēja, ka 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijā ienācis 1.770 dol. Uz apm. 1300 izsūtītajām ziedojumu listēm atsaukušies 215 ziedotāji (18%). Trīs ziedotāji nodevuši katrs 100 dol.

Nodaļas kultūrālās un sarīkojumu daļas vadītājs O. Zvirgzdgrauds ziņoja, ka nodaļas 24 g. darbības atceres sarīkojums notiks 19. oktobrī DV namā ar aktu un programmu. Kaŗavīru daudzinājuma sarīkojumā 9. novembrī piedalīsies vīru koris Viesturs. Jaunatnes daļas vadītājs Edv. Kalviņš informēja, ka tautas deju kopa Daugaviņa dejojusi 7 reizes Toronto karavānā Latviešu namā un piedalījusies Sidrabenes lielsarīkojumā. Novembŗa mēnesī deju kopa dejos kanadiešu veco ļaužu mītnē, bet 1. februārī rīkos tautas deju lieluzvedumu, kuŗā piedalīsies arī igauņu, lietuviešu un ungāru tautas deju kopas. 24. augustā Daugaviņa piedalīsies igauņu kritušo varoņu piemiņas sarīkojumā viņu vasaras nometnē, kā arī Gaŗezera dziesmu dienās augusta beigās un septembŗa sākumā.

18. novembŗa svētku rīcības komitejas locekļis O. Kļavenieks ziņoja par veiktajiem priekšdarbiem Latvijas proklamēšanas dienas atzīmēšanai. Svētku runu teikts ALAs valdes priekšsēdis Dr. Ilgvars Spilners. DV nama komitejas priekšsēdis I. Magons iepazīstināja ar DV nama zāles skatuves pārbūves darbiem, kuŗos iesaistījušies ap 30 talcinieku K. Markitanta vadībā.

O. K.

SPORTA APSKATS

Šaušanas sacīkstes Bērzainē

TLMMK internās šaušanas sacīkstēs kluba lauku īpašumā Bērzainē 18. augustā ar 22 kal. šautenēm un pistolēm piedalījās 26 šāvēji. Šaujot trīs grupās ar šautenēm gūti šādi rezultāti.

A-gr.: Gunārs Paegle ar 570 punktiem no iespējamiem 600; Pēteris Zvirgzdgrauds (569); Oskars Zvirgzdgrauds (569). B-gr.: Edgars Viškers (539 no 600 p.); Arturs Ozoliņš (502); Jānis Beitiņš (501). C-gr.: Otto Panders (500); Olga Jākabsone (470); Kārlis Šverns (452). Jauniešu grupā: Pēteris Zvirgzdgrauds (387 no 400 p.); M. Veidemanis (228); Richards Jākabsons (209).

Ar pistoli: A-kl.: Pēteris Zvirgzdgrauds (142 no 200 p.); Arturs Ozoliņš (124); Oskars Zvirgzdgrauds (110). B-kl. Udo Veidemanis (108); Kārlis Šverns (95); Jānis Miķelsons (83).

Sacīkstes vadīja Oskars Zvirgzdgrauds un Gunārs Paegle, bet balvas izsniedza Kārlis Šverns.

LMMK sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi 19. oktobrī Latviešu namā. Spēlēs E. Bones deju kapella. (ls)

TORONTO UZVAR

Ziemeļamerikas latviešu futbola meistarsacīkstēs šogad atkritusi Ņujorkas DV vienība, un par ceļojošo Latvijas kausu sacenšas tikai Toronto DV SK un Klīvlandes latviešu futbola kluba vienpadsmiti. Pirmā sacensība notika 10. augustā, LSAK stadionā Sidrabenē, un un spraigā spēlē ar 6—2 (4—0) uzvarēja rūdītākie torontieši, kaut gan Klīvlande, neskatoties uz vairāku pamatsastāva spēlētāju iztrūkumu, šķiet, absolvēja vienu no savām labākajām ciņām.

Toronto DV SK sastāvā spēlēja A. Rāva, K. Gulbis, J. Brikmanis, R. Millers, A. Liepa (1), J. Pavārs, J. Kudrašovs (1), A. Ozoliņš, H. Gulbis, J. Vilmanis (2), G. Tannis (2) un A. Litaunieks. Klīvlandes LFK — K. Michailovs, A. Richters, P. Delvigs, A. Prātiņš, P. Briedis, K. Kampe, C. Purzanjanis, J. Kēlers, J. Kuģenieks, J. Makmillens (1), E. Escauens, J. Pirktiņš un A. Māliņš.

VIEGLATLĒTIKAS MEISTARSACĪKSTES

Gadskārtējās Kanadas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā un tradicionālā senioru balvas (virs 40 gadiem) izcīņa, notiks svētdien, 8. septembrī, LSAK stadionā Sidrabenē, pl. 10. Programmā vīriešiem 100, 200, 400 un 800 m skrējieni, tāllekšana, augstlekšana, trīssolis, lode, disks, šķēps, veseris. Sievietēm — 100 un 200 m skrējieni, tāllekšana, augstlekšana, lode, disks, šķēps. Sacensībās piedalīties aicināti visi latviešu vieglatlēti Kanadā un ASV. Sacensības rīko LSAK vieglatlētikas nozare un Latviešu vieglatlētu klubs (LVK).

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

šaušanā notiks svētdien, 14. septembrī, Hamiltonas LMMK īpašumā Lielupe, pl. 9. Sacensības notiks māla baložu šaušanā un ar 22 kalibra vieglām un smagām šautenēm. Piedalītes aicināti visi latviešu šaušanas sporta interesenti. Tuvāku informāciju sniedz LSAK šaušanas nozares vadītājs Laimgards Ozoliņš, 75 Hyde Park Ave., Hamilton, Ont. L8P 4M8. Tālr. (416) 527-3532.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES ŠAUŠANĀ

notiks Hamiltonas LMMK īpašumā Lielupē, svētdien, 19. oktobrī. Programmā māla baložu šaušana un sacensības ar 22 kal. vieglo šauteni, vispārējai klasei un jauniešu A un B grupām. Sacensības ar 22 kal. sporta šauteni var piedalīties arī korespondences ceļā, pieprasot mērķus un iesūtot dalības maksu 3 dol. L. Ozoliņam (adrese augšā). Sacensības rīko Latviešu sporta apvienības Kanadā šaušanas nozare un to dalībniekiem jābūt reģistrētiem LSAK.

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES TENISĀ

Montrealas LSK sarīkojumā notiks 7. un 8. septembrī Lafontain parka tenisa laukumos 3500 Emile Duploje Street (pilsētas austrumu-daļā) Montrealā. Sacensību sākums abās dienās pl. 9 no rīta, programmā vienspēles jauniešiem (zēniem un meitenēm) līdz 16 gadiem, vispārējā klasē un veterānu klasē (virs 45 gadiem). Tuvāka informācija un pieteikumi J. Lukstiņam, 4583 Oxford Street, Montreal, Que. Tālr. (514) 488-9012. Toronto tuvāka informācija saņemama no LSAK tenisa nozares vadītāja A. Mackara. Tālr. 463-4902.

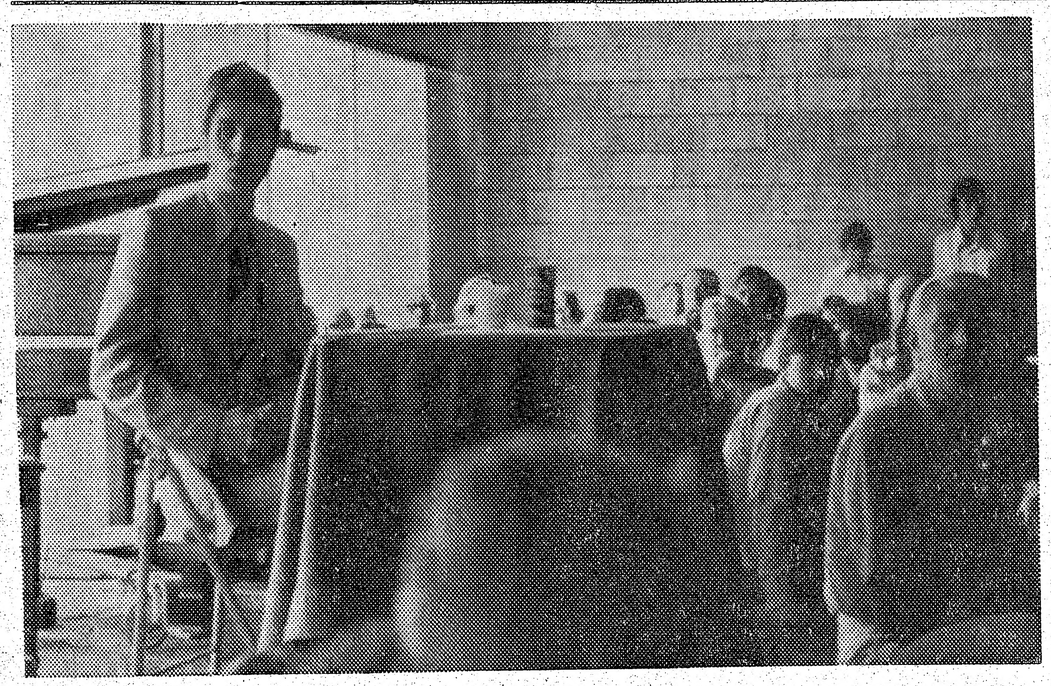

Dāniels Brūveris Gaŗezera vidusskolas zālē stāsta par Latviju un saviem pārdzīvojumiem komūnistu diktātūrā. Foto: Fr. Ritums

Čekisti uzrauga krievu zinātniekus Toronto

TORONTO UNIVERSITĀTES PROFESORS IETEIC VIŅIEM IEGĀDĀTIES SOLŽEŅICINA GULAGA ARCHIPELĀGU

Pasaules socioloģijas 8. kongress sākās 19. augustā Toronto universitātē, kuŗā piedalās 2400 sociologu no visas pasaules, ieskaitot 65 padomju zinātniekus, kas ir lielākā padomju „akadēmiskā delegācija", kāda jebkad apmeklējusi Kanadu. Padomju delegācija apmetusies modernajā Four Seasons viesnīcā. Tās vadītājs ir Fedors Vasiljevičs Konstantīnovs, Staļina laika partijas biedrs un kādreizējais komūnistu partijas laikraksta Komūnists galvenais redaktors, vēlāk pārņemot centrālās komitejas aģitācijas un propagandas departamenta vadību. Visu savu mūžu viņš aizstāvējis partijas vadlīnijas un nav devis nekādu pienesumu, kam būtu akadēmiska vērtība.

Padomju delegātu sarakstā minēts arī Nikolaja Lapiņa vārds, kas varētu būt pārkrievojies latvietis. Viņa vārds figūrē arī padomju izdotajā literātūras laikrakstā Literaturnaja Gazeta, sakarā ar pētījumiem par padomju pilsoņu sliktajām manierēm un nesavaldību. Lapiņa pētījumi aprobežojas tikai ar meklējumiem individuālos cilvēkos, nevis padomju sistēmā.

Toronto universitātes socioloģijas profesors Luiss Foijers griezies ar atklātu vēstuli pie padomju delegācijas locekļiem, atgādinot delegācijas vadītājam Fedoram Vasiljevičam Konstantīnovam savu pēdējo tikšanos ar viņu 1963. gadā Pad. savienībā, kur uzturējies kā amerikāņu izmaiņas zinātnieks un lasījis lekciju. Tur prezidējis Konstantīnovs. Kad skarts antizemitisma jautājums Pad. savienībā, Konstantīnovs dauzījis galdu un kliedzis, ka tāds tur nepastāvot, kaut gan Foijers to novērojis katrā padomju pilsētā, kuŗu apmeklējis.

Profesors Foijers, viens no ievērojamākiem pasaules sociologiem, jautājis Konstantīnovam, kas viņš īsti ir un vai viņš tiešām ir sociologs, kā arī ieteicis pārējiem padomju sociologiem iziet no konferences loka un satikties ar parastajiem Toronto iedzīvotājiem rūpnīcās, veikalos, birojos, bibliotēkās, grāmatu veikalos un apskatīt brīvo sabiedrību, runāt ar katru par visiem jautājumiem, arī katra politiskajiem uzskatiem. Foijers arī piebildis, ka tas Konstantīnovam būs grūts uzdevums, jo liela daļa no 65 padomju delegātiem ir KGB (čekas) aģenti. Foijers arī atgādinājis: „Šī ir brīva valsts, un jūs netiksit arestēts, ja runāsit, ko domājat. Šai zemē nav politiskas cenzūras, tā nebaidās no saviem pilsoņiem un neuztur slepeno policiju tādēļ, lai paliktu pie varas."

Kā suvenīru no Toronto Foijers ieteicis visiem krievu sociologiem iegādāties tuvākā grāmatu veikalā Solžeņicina grāmatu par Gulaga archipelāgu.

Austra Augenberga

Pie Rūdolfa Blaumaņa Ērgļu Braku kalnā

Nesen Rīgā iznākusi grāmata No Braku kalna — glītā izdevumā, ar interesantām illustrācijām (izd. Liesma) To pat nevar salīdzināt ar sliktajiem, bezgaumīgajiem krievu autoru izdevumiem Pad. savienībā. Tā ir viena no sīkākām R. Blaumaņa biografijām, kādas pazīstu. Autors Antons Stankevičs stāsta par Blaumani ar lielu cieņu un mīlestību, pat nosaucot J. Asara un Jansona-Brauna sliktās kritikas par „ļoti neobjektīvām". Autors ļoti rūpīgi savā grāmatā izlietojis visdažādākās laika biedru piezīmes par Blaumani (grāmatas moto ir ņemts no Raiņa vēstules Blaumanim 1902. gadā: . . . „Jūs esat arī lielisks cilvēks. Žēl, ka es Jūs tik maz esmu pazinis . . ."). Grāmatā ir izlietota paša Blaumaņa dienas grāmata, vēstules un daudzu rakstnieku uzrakstītās atmiņas par Blaumani (K. Kraujiņa, Birznieka-Upīša, A. Birkerta, L. Laicēna, A. Brigaderes, Em. Melgaiļa u.c.). Ir minētas pat Akurātera piezīmes (Akurātera vārds līdz šim okupētajā Latvijā tika noklusēts, pat izdevumos par latviešu literātūras vēsturi). Piemēram, ir sīki aprakstīts fakts, ka Blaumanis ir apmeklējis Akurāteru cietumā 1906. g. Arī kādreiz noliegtā Aspazija nosaukta par „izcilu personību".

Diemžēl, autors nav varējis izlietot nevienu vēl dzīva Blaumaņa laika biedra liecību; arī Blaumaņa tēlu prototipi visi jau miruši, tādēļ biografijā ir dažas sīkākas kļūdas. Gribu pasvītrāt, ka esmu dzimusi Ērgļos, atceros Blaumani savu vecāku mājā bērnībā; arī pēc Blaumaņa nāves mūsu māja vēl ilgi bija pilna atmiņu par Blaumani, personiski pazinu arī vairākus no Blaumaņa tēlu prototipiem, tādēļ domāju, ka varu zināmā mērā spriest par Rūdolfu Blaumani.

Autors pieskaŗas arī divām nepatīkamām baumām sakarā ar Blaumaņa dzīves aprakstu. Tās — aiz pietātes pret rakstnieku — biografi parasti neminēja, un arī Stankevičs tās noraida. Vispirms viņš min baumas par Blaumaņa asinsradniecību ar Ērgļu muižas īpašnieku fon Transche, kuŗu ērglēnieši saukuši par „Tranzē" (manā laikā ērglēnieši vienkārši latviskoja to un sauca par „Tranzeju"). Autors noraida šīs baumas kā muižas intrigu un nenovīdības augli. Otras nepatīkamas baumas saistās ar Blaumaņa tieksmi atbalstīt jaunekļus-iesācējus literātūrā. A. Stankevičs noraida šīs baumas, pasvītrojot, ka Blaumanim ļoti patikušas pievilcīgas, skaistas sievietes. Blaumanim bija divi draugi, kas palika viņam uzticīgi līdz pat viņa nāvei: tie bija dzenieks P. Blaus un vēlāk skolotājs J. Greste. Tie zināja Blaumaņa „sirdslietas". Saskaņā ar viņu liecību (un arī es daudz dzirdēju par to) Blaumaņa pirmā mīlestība bijusi ne Kristīnes prototips Purva bridējā viņa Kokneses dzīves periodā, bet viņa vismīļākā rotaļu un skolas biedrene „Sašiņa" (Aleksandra Poriete). Viņas apprecēšanās ar rīdzinieku Nākunstu bijusi Blaumanim liels trieciens. Tikai māte zinājusi, kāpēc Blaumanis nekur neatradis mieru un „staigājis kā pa rudeni" (atceros, ka mūsu ģimene, pie kuŗas piederēja arī Saša, bija ļoti neapmierināta ar „Rīgas āksta" — Nakunsta izvēli: Saša bija mana tēva māsīca. Ref.). Liels pārbaudījums Blaumanim bijis arī Sašas uzaicinājums uz Ziemsvētku eglīti Rīgā, kad viņai bija jau ģimene.

Par Blaumaņa Kokneses periodu man ziņu nav. A. Stankevičs apgalvo, ka Kokneses muižas pārvaldnieka māja, kuŗā strādājis Blaumanis, esot „vēl joprojām saglabājusies" (bet ne Ērgļu baznīca, kuŗu apmeklēja arī Blaumanis. Ref.) Par Edgara un Kristīnes prototipiem Purva bridējā un Ugunī A. Stankevičam citāda informācija nekā tā, ko līdz šim ieguva no M. Sviles-Peņģerotes atmiņām. Atsaucoties uz tanī laikā rakstītām vēstulēm, autors apgalvo, ka Edgara prototips bijis muižas staļļu puisis P. Girgensons, Kristīne — Kokneses muižas klētnieka meita Made Kapmale, M. Sviles draudzene. Pret šiem abiem jauniešiem Blaumanis jutis sirsnīgu draudzību. Savādi kārtā Kristīnes aprakstam ir liela līdzība ar Purva bridējā ir liela līdzība ar Blaumaņa agrās jaunības mīlestību Sašu Porieti (skaista zilacaina gaišmate). Jau agrāk Stankevičs runādams par Blaumaņa bērnību, saka: „. . . varbūt tie nemaz nav Kristīne un Edgars Purva bridējā, bet Saša Poriete un Rūdolfs Blaumanis, par kuŗiem novelē teikts . . . „savus bērna gadus viņš bija muižā pavadījis kopā ar Kristīni un citiem dienestnieku bērniem, vasarā pa lielo parku skraidelējis . . ." Tātad Kristīnē it kā sakusuši kopā divi tēli — Ērgļu Sašas un Kokneses Mades Kapmales. — Nav pareizas autora ziņas, ka Blaumanim bijušas kādas tuvākas attieksmes ar Ērgļu krodzinieka vācieša Drešera pievilcīgo meitu, kuŗa palīdzējusi tēvam krogū un veikalā. Sievietes tanī laikā nemēdza krogos apkalpot viesus, bet Drešeram bija arī veikals, kuŗā viņam dažreiz palīdzēja viņa sievas māsa, pievilcīgā Guste, īstā vārdā Auguste Kasek (vācniete). (Drešera meitas bija vēl mazas, nedaudz vecākas par mani, ar viņām es rotaļājos. Ref.).

Guste patika daudziem, un viņai bija jau maza „aizraušanās" ar kādu citu no Blaumaņa tuviem paziņām tanī laikā, to Blaumanis zināja. — Vēlāk autors min arī Blaumaņa vēstules Leontīnei Veserei. Tātad Blaumanim bija pietiekami daudz „sirdslietu". Autors „nebaidās" arī atzīmēt Ērgļu mācītāja A. Zuntes lielo nozīmi Rūdolfa Blaumaņa „literārajā pašizglītošanā". Viņš sniedz pat īsu šā mācītāja biografiju un citē P. Blaua atsauksmi par Zunti un Blaumani „. . . . Varbūt nemaldīšos, teikdams, ka šim dažā ziņā savādniekam . . . kuŗš pēc savas dabas un privātās nodarbošanās bija vairāk mākslinieks nekā mācītājs, ir bijis liels iespaids uz Blaumaņa literāro un personīgo attīstību . . ." (te jāatzīmē, ka Blaus nekādā ziņā nebija „baznīcā gājējs". Par to un par A. Zunti kā vispopulārāko no Ērgļu mācītājiem man daudz stāstīja mans tēvs. Ref.)

Grāmatā atspoguļojas viss R. Blaumaņa laikmets, slīd gaŗām visi tā laika latviešu kultūras darbinieki, ar kuŗiem Blaumanim nācās saskarties: tie visi raksturoti īsiem vilcieniem.

Politiskā tendence biografijā parādās reti, tomēr tā pamirdz vietām (bez tās grāmatu nevarētu izdot! Ref.). Tā ir redzama, piemēram, tanī vietā, kur autors runā par Blaumaņa sapni — uzcelt kaut kur Ērgļu novadā „baltu, gaišu namu" rakstniekiem, lai tie varētu tur nodoties rakstīšanas darbam, sīko rūpju netraucēti. Šis sapnis nu esot īstenots dzīvē daudz plašākā veidā: Dubultos esot izaudzis deviņstāvu nams, kur strādājot rakstnieki „no mūsu zemes malu malām" (kas ir šī „mūsu zeme"? Vai tā nav „plašā dzimtene"? Ref.). Kādā citā vietā autors saka: . . . „Blaumanis vāji pazina strādnieku dzīvi, stāvēja no tās tālu, par ko liecina kaut vai fakts, ka nevienā no saviem stāstiem viņš nepieskaŗas 90. gadu proletāriātam, tā dzīvei un cīņām (Bet Blaumanis bija latviešu zemnieka sētas, latviešu dabas dzejnieks — un negribēja būt citāds! Ref.). Ņemot vērā šo neizbēgamo tendenci, lasītāju pārsteidz autora atsauksme par Blaumani: . . . „Blaumaņa māksla gan nebija kaujinieciska, cīņā saucēja māksla, taču dziļi, godīgi un nesaudzīgi atklāja sava laikmeta sabiedriskās parādības un pretrunas . . ." Kādā citā vietā autors nosauc Purva bridēju un Salnu pavasarī par „īstām pērlēm latviešu novelestikā". Kā jau minēju, autors nav sastapis vairs dzīvu nevienu Blaumaņa tēlu prototipu Ērgļos. Tādēļ par Indrānos tēloto Noliņu (K. Šteinbergu) viņam ir tikai paša Blaumaņa negātīvais raksturojums no tā laika, kad Noliņš bija priekšsstrādnieks Brakos. Latvijas neatkarības laikā „Noliņš" ieguva jaunsaimniecību, nodibināja ģimenes dzīvi un pilnīgi pārvērtās — šī vārda pozitīvā nozīmē. (Es „Noliņa" ģimeni labi pazinu Ref.)

No Blaumaņa literārajiem „krustdēliem" laukos autors sevišķi atzīmē Pēteri Līcīti, kas bija vienkāršs strādnieks Brakos — tikai ar 3 ziemu pagastskolas izglītību. Blaumanis viņu mudināja lasīt grāmatas un pievērsties mēģinājumiem literātūrā. Blaumanis iespieda divus Līcīša dzejoļus un mazu stāstiņu ar piezīmi par rakstītāja „spēcīgo talantu". Līcītis ir veltījis Blaumanim atmiņu tēlojumu „Kad rozes zied".. Līcīša vārds līdzšinējās Blaumaņa biografijās ir maz minēts (Es viņu labi atceros, jo viņš strādāja gadījuma darbus arī mana tēva mājā. Viņš tiešām bija dāudz lasījis. Viņš aizgāja 1. pasaules kaŗā kā dedzīgs nacionālists — un atgriezās kā lielinieks. Šinī pārmaiņā vainojami arī daži nelaimīgi Līcīša ģimenes apstākļi. Viņš nebija slikts cilvēks. Ref.).

CILVĒKU SPIDZINĀŠANA — IEKŠĒJA LIETA

Kanadas sūtniecība Maskavā ziņojusi ārlietu ministrijai Otavā, ka sūtniecības iejaukšanās apcietinātā ukraiņu brīvības cīnītāja Valentīna Moroza lietā varētu traucēt attieksmes ar padomju ārlietu ministriju. Sūtniecība norādījusi arī uz Toronto ukraiņu grupas izdarīto bada streiku pie padomju sūtniecības Otavā, lai panāktu Moroza stāvokļa mīkstināšanu, kas savukārt pasliktinot šīs attieksmes. Ukraiņu līdzjūtības streiks Otavā noritēja vienā laikā ar Moroza bada streiku apcietinājumā un tas ilga 15 dienas, kad vairāki streikotāji bija jāievieto slimnīcā. Šejenes protestus par cilvēka tiesībām Kremlis uzskata par iejaukšanos Pad. savienības „iekšējās lietās". Līdzšinējais Kanadas ārlietu ministrs Šārps streikotājiem bija ziņojis, ka Kanadas sūtniecībai Maskavā uzdots ievākt informāciju par Moroza veselības stāvokli apcietinājumā. Moroza aizsardzības komitejas referente Toronto Marta Volicka izteikusies, ka ukraiņu organizācijas meklēs satikšanos ar jaunieceltā Kanadas ārlietu ministru Makekenu, lai meklētu palīdzību Moroza lietā.

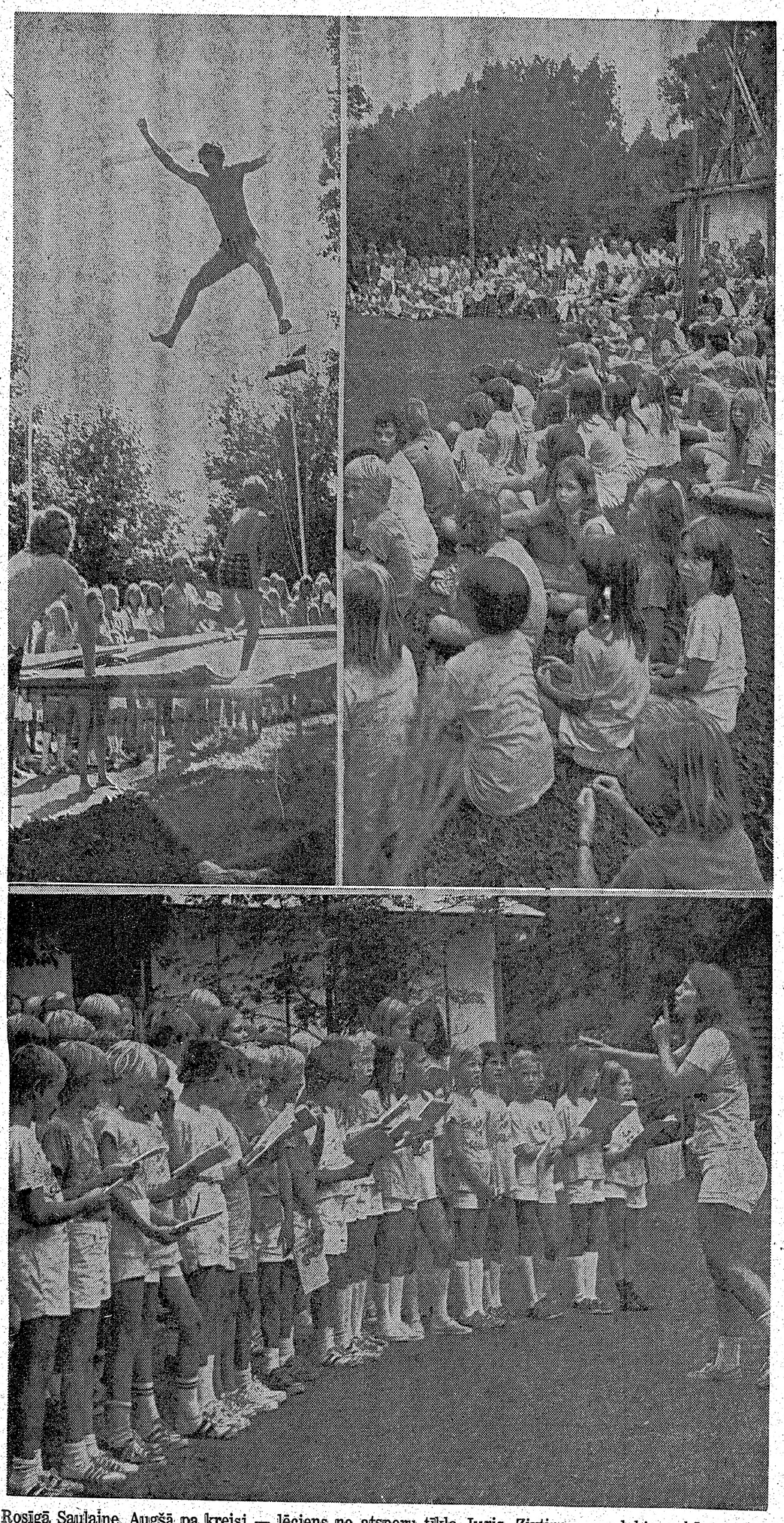

Rosīgā Saulaine. Augšā pa kreisi — lēciens no atspeŗu tīkla Juris Zivtiņa ; pa labi — bērnu svētku dalībnieki lielā puslokā noskatās priekšnesumus. Apakšā: „Nedzied tik dikti!"
Foto: J. Tannis

Ceļā uz Latviešu institūtu

JAUNAS IDEJAS KULTŪRAS SAGLABĀŠANAI

Ņujorkas DV apvienības jaunajā namā 17. augustā ap 30 sabiedrisku darbinieku un zinātnieku debatēja par Latviešu institūta dibināšanu. Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis U. Grava atzīmēja, ka vēl neviens nav norādījis, kāda būtu šī institūta saimnieciskā baze, struktūra un administrācija?

Sanāksmi ievadīja P. Norvilis, norādot, ka latviešu sabiedrībā tagad radusies lielāka interese par nopietnām lietām. Pieaudzis latviešu akadēmiķu skaits, augusi tautiešu turība, varētu sagaidīt arī materiālu atbalstu no ASV valdības. Līdz šim tomēr nav bijusi kultūras darbinieku koporganizācija, tāpat kopēji kongresi. Tāds varētu notikt 1976. gadā Kanadā.

ALAs kultūras biroja vadītājs M. Grīns aizrādīja uz Latviešu institūta vajadzību, lai uzturētu latvietību dzīvu un mūsu kultūru. Lai gan darbs nokavēts, tas darāms tagad. Institūtam jābūt centrālai iestādei darbu praktiskai risināšanai, ar kultūras vērtību krātuvi un mākslas centru. Tā vēlamību atzinis ALAs kongress, darbojas organizēšanas komisija M. Grīna vadībā. R. Drillis norādīja uz vajadzību apvienot zinātniekus un ieteica apzināt akadēmiskos mācībspēkus. H. Vītols ierosināja dibināt akadēmiju. Profesors A. Annuss pārmeta, ka Kultūras fonds šogad nav paredzējis gleznu izstādi. Kaut ar vājiem darbiem, tā tomēr būtu it kā „mākslinieku barometrs". Bija arī priekšlikumi par mūzeja iekārtošanu un citi ieteikumi. Nebija vēl skaidrības, vai institūtu vajadzētu dibināt pie ALA vai PBLA, tādā veidā apvienojot kultūras darbiniekus visā pasaulē. Tā kā ALA paredzējusi apstiprināt jaunā institūta darbību, tad sākumā tas varētu būt pie ALAs, lai gan varētu darboties arī autonomi.

U. Grava ieteica prasīt 3000 dol. no globālā Kultūras fonda un 2000 dol. no Latviešu fonda (KF līdzekļus sadalīs oktobrī, Latviešu fonds septembrī). Bija ieteikumi institūtu dibināt pa nozarēm, un izraudzīt pagaidu vadību, bet sanāksmes dalībnieku vairums nevēlējās darbību uzsākt pirms ALAs valde to nebūs pārrunājusi savā nākamajā sēdē 7. un 8. septembrī Ņujorkā.

Pēc izstrādātā projekta Latviešu institūta pamatmērķis ir rosināt un saskaņot latviešu kultūras dzīvi un latvietības uzturēšanu. Atsevišķi izcelti daži punkti: veicināt un izplatīt latviskās zinātnes un rosināt jaunradi literātūrā un mākslās, saglabāt unpētīt jau esošās latviešu kultūras vērtības un materiālus, motivēt un celt latvietības uzturēšanas gribu latviešu sabiedrībā, īpaši paaudžu maiņās; sniegt par Latviju, latviešiem un latviešu kultūru ziņas un datus citām tautām un aizstāvēt latviešu tiesības.

Latviešu institūtā sastāvētu par mūža biedriem dažādu balvu laureāti, sabiedriski darbienieki, kas organizāciju vadītājos amatos bijuši vismaz trīs gadus un vēlēti kultūras darbinieki. Bez tam darbotos pašreiz aktīvie, atsevišķiem uzdevumiem ieteiktie speciālisti vai algoti darbinieki.

Sākumā bija iecerētas 13 dažādas darbības nozares, ko vēlāk vēlējās samazināt uz 5 vai 6. Institūts būtu daļēji autonoma iestāde ar savu pārvaldi, kas sadarbotos ar latviešu centrālām, akadēmiskām un kultūras organizācijām, kā arī ar līdzīgām cittautu organizācijām. Galvenais miteklis atrastos ASV, bet darbību censtos izvērst visas pasaules apjomā, ar lokālo pilnvarnieku palīdzību. Šogad apstiprinātu pagaidu darbības noteikumus, izraudzītu organizācijas komisiju 25—30 cilvēku sastāvā, ieskaitot nozaŗu vadītājus. Pēc tam varētu notikt pirmais vispārīgais kultūras darbinieku kongress. Jautājumu tuvāk izstrādās ALAs atklātā valdes sēdē 7. septembŗa pēcpusdienā Jonkeru baznīcas zālē Ņujorkā.

V. I.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

14. septembrī pl. 8 vak. Brockton High School telpās (Awde Street) Mārtiņa Zīverta luga Totems Austrālijas Latviešu teātŗa viesizrādē.

15. septembrī pl. 4 pēcp. Brockton High School telpās (Awde Street) Ašāra komēdija Tupenis Austr. Latviešu teātŗa viesizrādē.

21. septembrī pl. 7 vak. Latviešu namā Valmieras un tās novada 30 gadu atstāšanas atcere ar svētbrīdi. Pēc tam groziņu vakars. Rīko novadnieki.

29. septembrī plkst. 15 Latviešu namā — 1973. g. godalgoto rakstnieku pēcpusdiena.

Piedalās I. Vīksna, I. Šķipsna, A. Zemdega, G. Janovskis, J. Babre, M. Andžāne. LPB Kanadas kopas sarīkojums.

12. oktobrī, Toronto, ASV Bostonas ansamblis viesosies ar lugu Rīga dimd — Mārtiņa Zīverta vēsturisku spēli par kalendāru nemieriem 16. gadsimta Rīgā.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

19. oktobrī — 7.30 vakarā Latviešu namā LMM kluba sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi.

26. oktobrī Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazīstat piena ceļu? V. Pukata režijā.

2. novembrī — Latviešu nama 10 gadu atceres sarīkojums ar koncertu, vakariņām un balli. Piedalīsies Viestura vīru koris, solisti A. Spricenieks un E. Beitāne. Sarīkojuma vadītājs Edgars Ābele.

8. nov. Sv. Lorensa centrā DV teātris Kanadā izrādīs Gunāra Griezes komēdiju Te runā Stariņš. Režisors Gunārs Vērnieks no Montrealas.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Karavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns". H. Miķelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

Toronto koncertapvienības koncerti

17. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall — pianists Arturs Ozoliņš.

5. decembrī pl. 8 vak. Convocation Hall — Skaidrīte Hildebrante no Indianapoles (soprāns) un Anita Rundāne (ērģeles).

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Norma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

1975. gada

25. un 26. janvārī Latviešu namā M. Zīverta „Ķīnas vāze". TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi.

1. febr. DV Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

8. februārī, sestdien, Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

SV. KATRĪNAS

7. septembrī pl. 10 no rīta Sv. Katrīnu L.M.M.K. rīko eksternās māla baložu un mazkalibra šaušanas sacensības St. Catharines Gun Club šautuvē. Pēc sacensībām pl. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā (Immaculate Conception Centre). Visi laipni ielūgti.

BRAMPTONĀ

28. septembrī DV Bramptonas nodaļas 20 gadu atceres sarīkojums. Piedalās DV vīru koris ar uzvedumu Ejam mēs latviešu zēni, Juniors Farmers Building, Eliott St., Bramptonā.

Baz
aps

BALTIJA
IESNIEC

Sakarā
tās bazn
26. pado
Gvelfas
tautu ap
vā apellā
cību Kan
nīcas pa
ņemtajām
smē uz
ņemtas 19
kongresā
nerālsanā
ka pamat
ranniju, r
laupītās
bas komū

Kaut g
netaisnība
stāķu uzl
kļautās r
valstīs Vi
kūmeniskā
ratiskie u
maz ko d
vēršanā u
jaunošanā
tajās zem
tīti vairāk
atbalstu
grupas ar
tiem un a
stīs, bet p
spiešanu
tajās zem
financiālu
brīvošanas
sa varmā
tumvalstīs
un morāls
tiek liegts
jas valstī
padomju

Nekad
par polītis
šanu Dien
vidkorejā
speciālpie
ieslodzītie
dentiem,
vošo vald
laikā vēro
aldzība pr
ti padomj
Pastāvīga
nekomūnis
bet nekad

Alda La

**ieguvusi B
Gvelfas u
Viņa studij
universitāt
iegūšanai.
cijas Spīdo
nagu locekl**

Baznīcai jāiestājas par apspiesto tautu tiesībām

BALTIJAS TAUTU APELLĀCIJAS KOMITEJAS IESNIEGUMS KANADAS APVIENOTĀS BAZNĪCAS PADOMEI

Saskarā ar Kanadas apvienotās baznīcas (United Church) 26. padomes sēdi 19. augustā Gvelfas universitātē, Baltijas tautu apellācijas komiteja savā apellācijā izteikusi pateicību Kanadas apvienotās baznīcas padomei par agrāk pieņemtajām rezolūcijām attieksmē uz Baltijas valstīm (pieņemtas 1968. gada 23. vispārējā kongresā un 1971. gada 24. ģenerālsanāksmē) un par cilvēka pamattiesībām, nosodot tiranniju, reliģisku nebrīvību un laupītās cilvēka brīvības tiesības komūnistiskajās zemēs.

Kaut gan daudz runāts par netaisnības novēršanu un apstākļu uzlabošanu padomijā iekļautās republikās un satelītvalstīs Viduseiropā, tomēr eukūmeniskā baznīca un demokratiskie un brīvie iestādījumi maz ko darījuši netaisnības novēršanā un cilvēka tiesību atjaunošanā komūnistu pārvaldītajās zemēs. Apellācijā apskatīti vairāki piemēri. Populāru atbalstu ieguvušas aktīvistu grupas ar protestiem, boikotiem un aģitāciju brīvajās valstīs, bet pret tiranniju un apspiešanu komūnistu pārvaldītajās zemēs klusē. Morālu un financiālu atbalstu iegūst „atbrīvošanas kustības", kas prasa varmācīgas pārmaiņas rietumvalstīs. Līdzīgs materiāls un morāls atbalsts turpretim tiek liegts ukraiņiem un Baltijas valstīm, kas atrodas zem padomju imperiālisma režīma.

Nekad nebeidzas aģitācija par politisko gūstekņu atbrīvošanu Dienvidvietnamā un Dienvidkorejā (ir dažādi baznīcas speciālpiedāvājumi palīdzībai ieslodzītiem mācītājiem un studentiem, kas kritizējuši pastāvošo valdību), bet tajā pašā laikā vērojama bezjūtīga vienaldzība pret tiem, kas ieslodzīti padomju Gulaga nometnēs. Pastāvīga iejaukšanās notiek nekomūnistisko valstu lietās, bet nekad padomju pārvaldītajās valstīs, pat ja pastāv genocīds nelikumīgi okupētajās valstīs. Ir priekšlikumi par NATO un NORAD spēku atvilkšanu, bet klusē par Varšavas pakta valstu militārajiem spēkiem.

Baznīcas izdevumi rietumos klusēja par kristīgo miera konferenci 1973. gada septembrī Kanadā, miera kongresu tā paša gada oktobrī Maskavā un pasaules baznīcu sanāksmi 1974. gadā Rumānijā. Kāpēc tāda noslēpumainība? Kristīgā baznīca ir raksturīga ar savu vājumu un atbildības trūkumu. Daudzās sinagogās ir saukļi „Brīvību padomju žīdiem!", bet kristīgo baznīcās trūkst plakātu: „Brīvību kristiešiem Pad. savienībā!"

Visu šo iemeslu dēļ, Baltijas tautu apellācijas komiteja spiesta no jauna atgādināt vispārējās brīvības un taisnības principus, kas svarīgi mūsu demokratijas un kristīgās civilizācijas pastāvēšanā. Viens no šiem principiem ir brīvi izplatīt un aizstāvēt kristīgo evaņģeliju un atjaunot cilvēka pamattiesības, kas pieņemts Cilvēka tiesību deklarācijā visām valstīm, ne tikai nekomūnistiskai pasaulei vien.

Dabiski, ka Baltijas tautu apellācijas komiteja ir norūpējusies par apstākļiem padomju okupētajā Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Stāvoklis kļūst kritiskāks ar katru dienu. Latviešu skaits pašu zemē ir noslīdējis uz 54 proc. (1935. gadā 75,5 proc.), pēc deportācijām, rūsifikācijas un demografiskām pārmaiņām. Rīgā latviešu vairs ir tikai 40 proc.! Līdzīgs stāvoklis ir arī Igaunijā un Lietuvā. Mistiski ugunsgrēki izposta baznīcas un nolīdzina dievkalpojumu vietas Baltijas valstīs. Lietuviešu jaunieši vajāti vairākus gadus un 107 latviešu jaunieši tiesāti 1974. gada jūlijā. Baltijas valstis bija agrākās Tautu savienības locekles, un šo valstu varmācīgo okupāciju nav atzinušas vairums rietumu pasaules valstu, ieskaitot Kanadu. Ukraina un Baltkrievija ir Apvienoto Nāciju līdzdalībnieces, bet šīs valstis pārvalda Kremļa diktātūras funkcionāri.

Baltijas tautu apellācijas komiteja iesniegusi Kanadas apvienotās baznīcas ģenerālpadomei šādus priekšlikumus: pārtraukt genocīdu, pārkrievināšanu, kristīgo cilvēku vajāšanu un baznīcu iznīcināšanu Baltijas valstīs un pārējās Pad. savienības pārvaldītās zemēs, atjaunot brīvību un pašnoteikšanās tiesības, atjaunot un garantēt Baltijas valstu agrāko robežu neaizkaramību, brīvu cilvēku un ideju satiksmi pāri robežām, prasīt starptautisko līgumu un paktu anullēšanu, ar kuriem pārkāptas valstu un cilvēku neatņemamās tiesības.

Baltijas tautu federācija Kanadā griezusies pie Kanadas baznīcu padomes (Canadian Council of Churches) ar aicinājumu tikties, lai federācijas valdes locekļi un baltiešu mācītāji varētu pārrunāt mūsu taisnās prasības ar Kanadas baznīcu padomes locekļiem.

Gvelfā (Ontario) United Church padomes sēdes laikā 19. augustā bija ieradies kāds Baltijas valstu tautu federācijas Kanadā pārstāvis — latvietis, kas savu vārdu nevēlas izpaust, prasot brīvību apspiesto tautu kristiešiem. Viņš bija tērpies pāri jostas vietai izlaistā garā krievu kreklā, pārsietu viduklī ar sarkanu apsēju un nesa plakātu ar uzrakstu angļu valodā: „Brīvību padomju kristiešiem!" un „Brīvību krievu apspiestajām tautām!" Mūsu tautietis ar šo plakātu staigāja gar Gvelfas universitātes ēku, kurā notika Apvienotās baznīcas padomes sēde, vēršot sēdes dalībnieku un ielas gājēju uzmanību. Viņu intervēja arī Gvelfas laikraksta Guelph Merkury reportieris. Demonstrācijas laikā, atgādinot baznīcas pienākumus pret kristiešiem apspiestībā, izdalīja Baltijas tautu federācijas Kanadā iesniegto apellāciju Kanadas apvienotās baznīcas padomei. (ls)

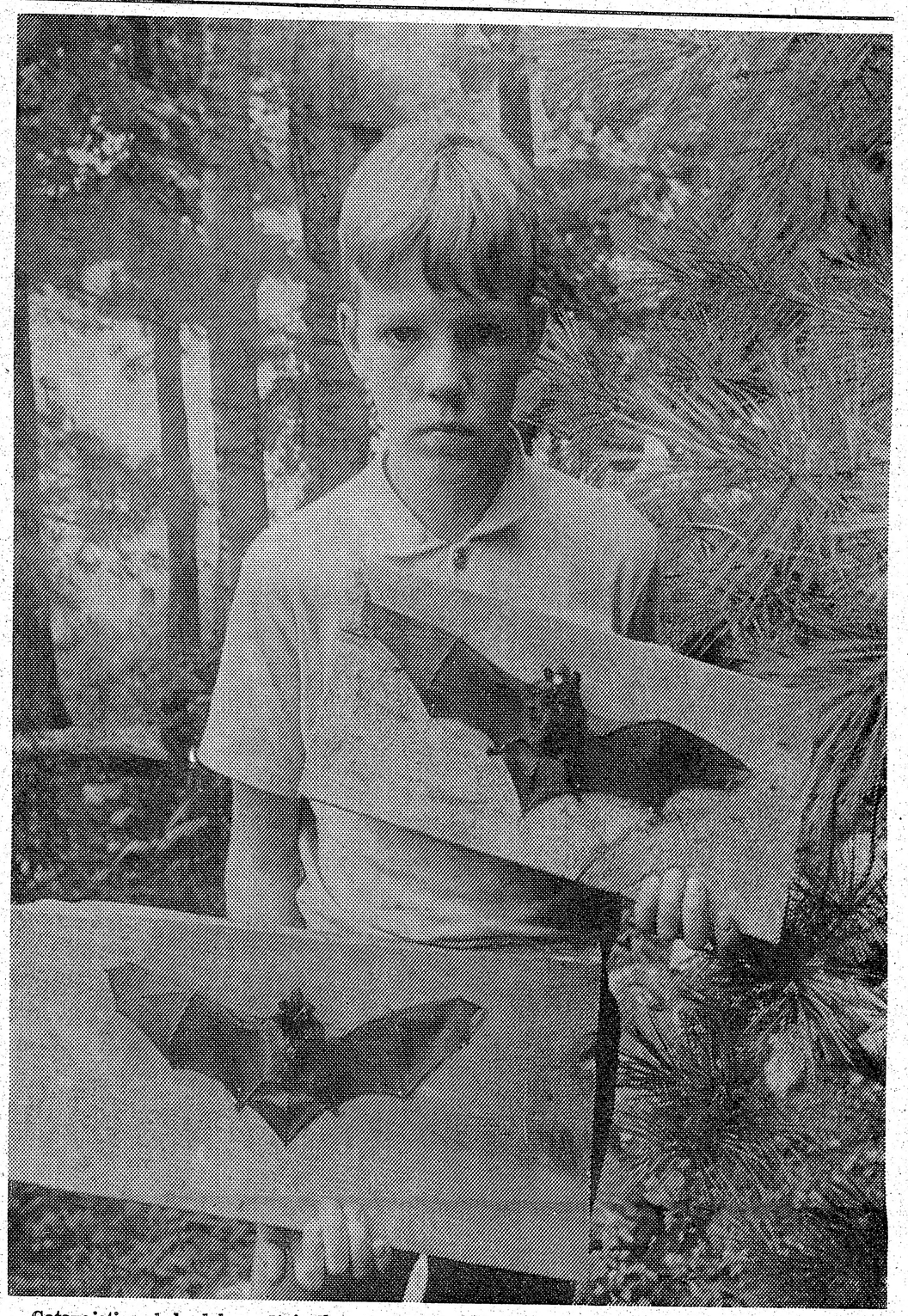

Gatavojoties skolu dabas pētniecības izstādei, kas notiek rudeņos pēc mācību sākuma, Toronto pamatskolu audzēkņi vasaras brīvdienās sacenšas, vācot dažādus materiālus un kollekcijas. 11 g. vecais Andris Kvēps no Toronto piedalīsies izstādē ar diviem sikspārņiem, kas noķerti viņa vecāku vasarnīcas pagrabā Jangspointā pie Pīterboro. Andrim būs jāatbild arī uz jautājumiem par sikspārņu dzīvesvietām, barību, slimības dīgļu izplatīšanu, kā noteikt to vecumu u.c. Pēc viņa domām, šie foto attēlā redzamie sikspārņi varētu būt 5 — 6 g. veci.
Foto: J. Ligers

Alda Laila Inita Janitena

ieguvusi B.A. gradu ar uzslavu Gvelfas universitātē Ontario. Viņa studijas turpinās Toronto universitātē skolotājas tiesību iegūšanai. Ir studenšu korporācijas Spīdola un Daugavas Vanagu locekle.

LNF PROTESTA TELEGRAMMA AUSTRALIJAS VALDĪBAI

Latviešu nacionālais fonds nosūtījis Austrālijas vēstniekam Stokholmā sekojošu protesta telegrammu:

„Latviešu eksilkopība Zviedrijā, Dānijā un Norvēģijā izjūt dziļu nemieru un vilšanos par Austrālijas valdības lēmumu atzīt Baltijas valstu ieklaušanu Pad. savienībā. Šis lēmums ignorē demokratiskās valstīs pastāvošo likumības un tiesību principu. Bez tam šis lēmums kaitē Baltijas tautu centieniem pēc brīvības. Mēs lūdzam Jūs informēt par šo mūsu protestu Jūsu valdību."

Protesta telegrammu parakstīja LNF valdes priekšsēdis Dr. V. Ginters.

Jau otrā dienā pēc nosūtīšanas LNF saņēma Austrālijas vēstnieka apstiprinājumu par telegrammas saņemšanu un tālāk nosūtīšanu Austrālijas valdībai. O. F.

MARGARĪNU VAI SVIESTU?

Pēc Ilinojas universitātes pārtikas vielu ķīmijas profesora Freda Kumerova atzinuma, miljoniem amerikāņu aizstāj sviestu ar margarīnu, lai pasargātu savu sirdi, bet viņi varot nodarīt vairāk sliktuma nekā labuma. Faktiski margarīns varot būt par iemeslu asinsvadu sklerozei, kas rada 90 proc. no visām sirds slimībām.

Ārsti brīdinājuši nelietot augsta cholestrola satura pārtikas produktus — sviestu un olu dzeltenumu, ieteicot augu eļļas un margarīnu. Ārsti arī brīdinājuši, bet gan mazākā mērā, no pārāk izsmalcinātu un pārstrādātu pārtikas vielu patērēšanas. Margarīna pārstrādāšanas procesā augu eļļas mainot savu sastāvu tādā veidā, ka vairāk bojājot artērijas nekā dzīvnieku tauki un sviests.

Jogu mācības piekritēji ieteic labāk lietot sviestu nekā margarīnu, kas satur mākslīgu krāsu, garšvielas un konservētājus līdzekļus, bet galvenokārt uzsvērot dabisko pārtiku. No mazajām kalnu tautiņām, kas lietojot sviestu, daudzi sasniedzot līdz 120 gadu ilgu mūžu.

Gaŗezera desmit gadu

Gaŗezera 10 gadu darbības atceres sarīkojums 10. augustā bija pulcinājis ap 700 tuvu un tālu dalībnieku. „Mācīsimies no pagājušo 10 gadu pieredzes, kā pārvarēt grūtības un novērst kļūdas, kas turpmāko attīstību varētu traucēt. Pagātnē gūtās atziņas mums palīdzēs īstenot nākotnes mērķus," savā uzrunā teica Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija un turpināja: „Mēs apzināmies, ka priekšā vēl tāls ceļš. Pieliekamas lielas pūles, lai Gaŗezers kļūtu, kādu mēs visi to vēlamies redzēt." Runas nobeigumā viņš pieminēja jaunatni, teikdams: „Nākotne pieder jaunatnei, tādēļ Gaŗezera vadība visiem spēkiem pūlas to ievirzīt latviskās dzīves veidos un zināšanās, lai kādreiz, kad radīsies iespēja, tā sagatavota varētu iekļauties tēvzemes dzīvē."

Pēc J. Meijas uzrunas padomes goda priekšsēdis V. Treimanis aicināja dažādu domu ļaudis visos vecumam kopējam darbam un sadarbībai latvisko mērķu labā. Vidusskolas direktors A. Bolšteins atstāstīja audzēkņu atzinumus, kādi notikumi varētu veidoties Gaŗezerā nākamajos gados. „Visos šajos tēlojumos izpaudās viena doma — arī nākotnē paliksim latvieši!" Šogad pirmoreiz vidusskolēni saņēma pēc mākslinieka O. Jēgena meta izgatavotu skolas nozīmi. Direktors pasniedza zeltā veidotu skolas nozīmi E. Avotam, V. Treimanim un māc. V. Vārsbergam un nosauca arī to pirmo vidusskolēnu vārdus, kuŗi šai brīdī atradās svētku dalībnieku vidū. Nometnes bērnu direktrise V. Bērzkalna pieminēja latviskās audzināšanas nozīmi, kas sākama jau no mazotnes.

Jubilejai veltītu svētbrīdi vadīja māc. V. Vārsbergs.

Apsveikumu daļā runāja ALAs priekšsēdis Dr. I. Spilners, LNAK padomes priekšsēdis V. Upeslācis, nododot sveicienus arī no Toronto latviešu ģimnazijas, DV ASV priekšsēdis J. Utināns, ASV vanadžu priekšniece A. Utināne, Gaŗezera vidusskolas absolventu pārstāvis H. Mazzariņš, Gaŗezera padomes būvdaļas vad. A. Rieksts, Kalamazū Latviešu biedrības priekšnieks J. Cīrulis. Rakstveidā Gaŗezeru sveicināja prāv. A. Veinbergs LELDAA vārdā, skolotājs H. Kreicers un citi.

Jubilejas veltes bija no Kristus ev. lut. latviešu draudzes Detroitā (1000 dol.), J. Zepa (20), V. Treimaņa (10), Vaidavas apgāda Linkolnā — 78 grāmatas, Dr. V. Rūtenberga sen. — 6 grāmatas, I. Dankeres — 2 grāmatas, A. Oses — 1 grāmata; mākslinieces H. Zemjāne un Z. Zebeliņa nodeva katra pa gleznai Gaŗezera telpu izdaiļošanai.

Priekšnesumu daļā J. Kalnieša vadībā dziedāja nometnes bērnu ansamblis, A. Kronītes vadībā koklēja nometnes bērni un G. Skujiņas vadībā dziedāja vidusskolas koris, vidusskolas meiteņu ansamblis un vidusskolnieču dubultkvartets. Pēdējo koŗa dziedāto dziesmu Tev mūžam dzīvot Latvija nācās atkārtot, un to dziedāja līdz arī publika.

Jubilejas sarīkojuma pēdējā daļā bija svētku balle, kuŗā spēlēja deju kapella Mēs trīs un viņa no Grand Rapidiem.

V. Boķis

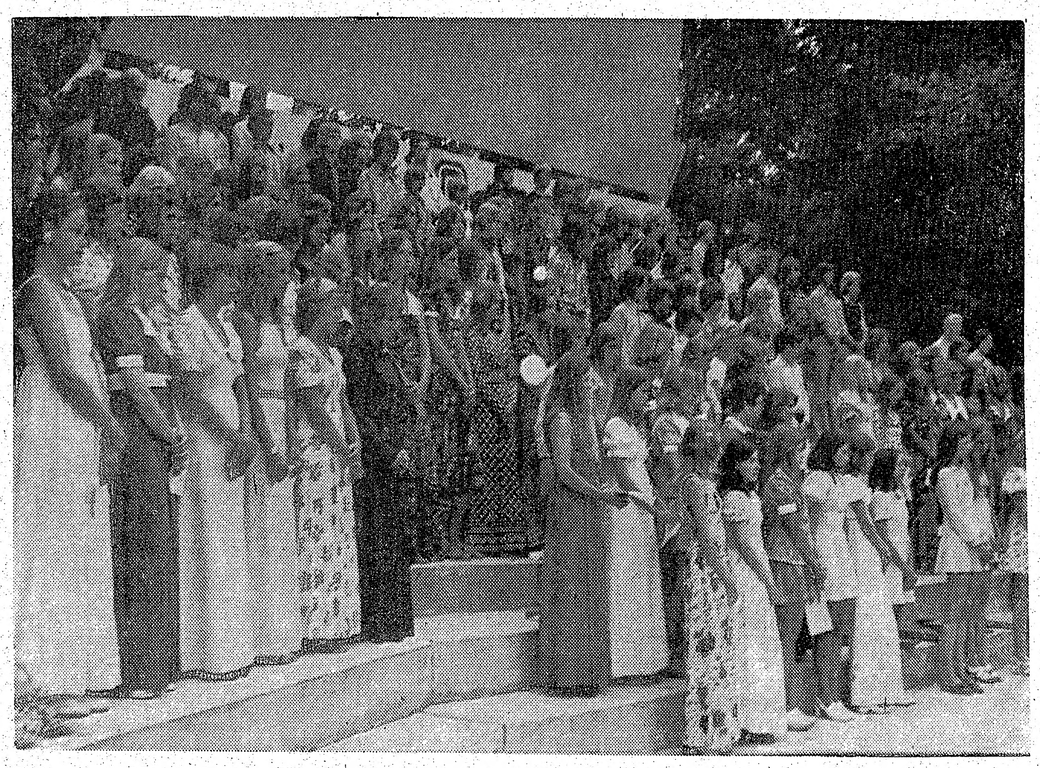

Gaŗezera vidusskolas koris 10 gadu darbības atceres sarīkojumā.

Foto: Fr. Ritums

Latviskā gara spēka avots

GAĻEZERA IMPRESIJAS

Jautri smiekli, ūdens šļaksti, bērnu čalas. Peldēšanās laiks, un arī laiks, kad ūdens sargiem jāpievērš vislielākā uzmanība peldētājiem. To viņi arī dara, nelaimes gadījumu nav. Vienīgi sporta spēlēs gadas pa sīkai skrambai, bet sportisti tādas lietas pacieš vieglāk.

Bērniem Gaŗezers patīk.

Kāpēc viņi brauc tālus ceļus, maksā naudu, lai nokļūtu šai latviešu vasaras centrā un mācītos latviski? Atbildes ir visādas, bet visbiežāk dzird: „Lai tiktos ar citiem latviešu jauniešiem." Un ja tas būtu viņu vienīgais iemesls, arī tad droši varam teikt, ka Gaŗezers ir kaut ko veicis — tuvinājis jaunos latviešus un jaunās latvietes vienu otram.

Taču dažiem ir vairāk interešu. Ja čikagietis Kārlis Streips, 14 gadus vecs, var atteikties no peldēšanās un atpūtas, lai pārrakstītu uz matrices vidusskolas žurnāliša Nezāle pirmo numuru, tad var būt tikai prieks par šādu jaunu darbinieku, kas neapšaubāmi drīz vien stāsies sabiedrisko darbinieku rindās.

Vai lai nepriecājamies par 4. klases un 3. klašu labākiem rakstītājiem — Zentu Aistari, Ritu Ramani, Kristīni Spilneri, Līgu Zemesarāju, Īrisu Meņģeli, Lailu Medni, Andreju un Juri Bocekiem, Melisu Krūgu, brāļiem Zeidakiem no Vankūveras, Astrīdi Tupariņu, Sarmīti Aistari; zīmētājiem — Sandru Pētersoni, Kārinu Šamili un Irēni Elksni; sporta reportieŗiem: Agri Zeidaku, Andreju Dumpi, Nīlu Brošu un Valdi Indi.

Raimondam Slaidiņam neveicas ar rakstīšanu tik labi kā pārējiem, bet viņam ir labas idejas. Tā no raibā ģimnazijas pēdējo klašu audzēkņu bariņa (lai neņem ļaunā tie, kas nav minēti) saskatāmi jaunieši ar visādiem talantiem. Ne tikai rakstīšana. Viņi mācās tautas dejas pie Valža Dzelmes, rokdarbus pie O. Mežules, kokļēšanu, dziedāšanu, viņi nodarbojas ar sportu. Dažreiz arī pagadas pa sīkam nedarbam, bet gluži bez neviena nedarba jau laikam nekad skolas laiks nepaies, jo citādi varbūt mums nāktos sūdzēties, ka jaunatne ir gan laba, bet ne visai aktīva.

Netrūkst arī neapmierināto. Dažam ēdiens nav pietiekami labs. Citam — devas pārāk mazas (šogad gan katrs, kas vēlējās, varēja saņemt papildus devu). Pārāk daudz mācot (jā, sešās nedēļās izņem kursu, ko citur māca augu ziemu) un esot pārāk daudz visādu blakus nodarbību.

Neapšaubāmi, mājās tuvāk atrodas televīzija, ledusskapis un amerikāņu draugu bariņš. Neapmierinātie, mājās aizbraucēji tomēr ir tikai daži. Jauniešiem daudzās aktīvitātes ir pieņemamas. Viņi apzinās, ka ir mūsu jaunās paaudzes izlase un ar lepnumu var teikt, ka daudzi tādi tiešām ir. Viņiem patīk brīvlaika nodarbes, interesē vakara sarīkojumi, un viņi grib būt Gaŗezerā arī citu gadu.

Bez jau agrāk minētiem skolotājiem un direktora Bolšteina, Gaŗezers sirdslieta ir padomes priekšsēdim O. Riekstiņam, ko bieži redz braucam, staigājam, apskatām un vērojam. Nenogurstošs gaŗezerietis ir ALAs viceprieksšēdis Vilis Miķelsons, kas nostrādājis dienas darba stundas, nedomā par atpūtu, bet steidzas no Kalamazū uz Gaŗezeru, lai sarunātu kādu sarīkojumu, izkārtotu koncertu vai gleznu izstādi.

Senmantu krātuve ir daiļamatnieka Osvalda Grīna sirdslieta. Ne tikai Gaŗezerā, arī Čikagas latviešu namā ir viņa radīta senmantu krātuve. Viņš aicina latviešus, kam būtu vēlēšanās ziedot senmantas vai atbalstīt krātuvi ar līdzekļiem, to darīt laikus, jo vajadzību ir daudz.

Visur redzams un manāms jaunais Gaŗezera pārvaldnieks Oliņš. Viņam rūp ūdens trūkums. Bija paredzēta ūdens piegāde 120 skolēniem — ieradās 150. Pagaidām ūdens trūkumu nemana, taču Gaŗezera apmeklētāju skaitam pieaugot, tas var kļūt visai nozīmīgs. Būtu arī svarīgi cementēt ceļu no vidusskolas uz ēdamzāli, kur bērniem jāstaigā un jāelpo gaŗām braucošo auto putekļi.

Gaŗezeram strādā un par to rūpējas daudz darbinieku, kuŗus atsevišķi pieminēt nav iespējams. Būtu jādzīvo ilgāku laiku šai latviskuma salā, lai uzzinātu, ko katrs veicis un veic.

Kamēr Gaŗezers dzīvo un tur pulcējas latviešu jaunatne, mums par pazušanu trimdas ceļos vēl nav jābēdā. Gādāsim, lai Gaŗezers vēl ilgi spētu būt par latviskā gara spēka avotu kā jauniem, tā veciem.

Kārlis Ķezbers

EIROPAS JAUNIEŠU KONGRESS HOLANDĒ

Eiropas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresa preses sekretārs Atis Lejiņš Zviedrijā pēdējā ziņojumā presei par kongresa sagatavošanas gaitu vēstīja, ka kongresā, kuŗā ELJA atzīmēja savu 20 gadu darbību un kas no 15.—21. augustam risinājās Holandē, līdz ziņojuma izsūtīšanai jau bija pieteikušies vairāk nekā 120 jauniešu. 1975. g. Holandē notiks arī Pasaules latv. jauniešu kongress, kuŗam ELJAs jubilejas kongresa programma varētu būt par paraugu, teikts ziņojumā. Paneļdiskusijās, pirmoreiz trimdā, aicināti arī jaunieši, kas nesen izceļojuši no okupētās Latvijas uz Rietumvāciju.

Ziņojumā presei bija minēti vairāki referāti: Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra priekšsēža Dr. P. Reinharda referāts — Trimdas politikas izvērtējums 20 gados, un sociologijas studenta Kārļa Kangera — ELJAs 20 gadu darbības analize, bet studentam Mārim Bitem apskatot trimdas jauniešu problēmas un redaktoram Niklāvam Lapukinam — „Findlandizācijas politikas" procesu, kas var kļūt aktuāls Rietumeiropai. Par ļoti aktuāliem bija minēti rakstnieka Pāvila Klāna-Kovaļevska un studenta Mārtiņa Būmaņa referāts par sakariem ar okupēto Latviju.

Priekšnesumu programmā bija ietelpināts ELJAs priekšsēža Viļņa Zaļkalna vadītais folkloras vakars ar lietuviešu vīru ansambļa Baltija piedalīšanos un Stokholmā dzīvojošā jaunās paaudzes dzejnieka Jura Kronberga sastādītais vakars dzejai. No referātiem bez tam vēl minama Ata Lejiņa literārā apcere par iespaidiem Rīgas apmeklējumā 1970. gadā.

No 1. līdz 15. augustam Minsterē risinājās vakara kursi, ko pirmoreiz Eiropā rīkoja ELJA Agņa Baloža vadībā, nākot jubilejas kongresā ar savu izvērtējumu. Kongresa laikā bija paredzēta arī ELJAs kopsapulce, sporta spēles, brīvā laika nodarbības un jubilejas balle Rūgtā Apiņa redaktora Jāņa Pīpiņa vadībā, kā arī filmu Pūt, vējiņi un Ceplis izrādes.

Džeraldam Fordam zvana dienu un nakti

Džeraldam Fordam nav miera dienu un nakti, jo pastāvīgi zvana telefons. Zvanītāji interesējas, kas būs jaunais ASV viceprezidents — Kalifornijas gubernātors Ronalds Regans vai Arizonas republikānis senātors Berijs Goldvoters? Bet Džeralds Fords mēģina zvanītājus pārliecināt, ka viņš nav ASV prezidents, bet gan grāmatvedis — vienīnieks, kam biezi mati uz galvas. 21 g. vecajam Džeraldam Tirnejam Fordam ir līdzīgs vārds ar prezidentu Džeraldu Rūdolfu Fordu, bet viņš ir neprecējies, kas telefona abonentu grāmatā nav rakstīts, kamēr prezidenta vārds tur nemaz neatrodas. Neprecētais Džeralds Fords izteicies, ka viņa telefons zvanot nepārtraukti kopš Ričarda Niksona demisijas.

Pirms

ALBERTA

Laikmeta
bu raksturo
torijas prof.
skis, uzsvēr
steidzīgi jā
šo līdzekli n

Pad. savi
matas, žurn
raidītāju kl
nekad nav
pat kāda la
apciemojusi
un atgriezd
Latviju pie
Jauno derību
mazdēliem,
čiem pārba
dzemnieces
pā ar divie
pamanīta u

Atkal cits
doties tālāk
nu vai lidma
nai šķirstām
ķertu laikra
Turpretī ceļ
periju „kapi
nedrīkst las
dara, pirms
na literātūra
pat pamest
aizliegts.
pratināšana,

Zīmīgi, ka
konkrēti Dun
rē, Glūdā,
atjauno un p
les kara va
lidlaukus, ka
dos vairs net
ganījās kolch
minama krie
raķešu un iz
centrēšana K
prūsijā, Čech
kopš gada
apstākļiem a

VASARAS

Pirms robežas jāizmet laikraksti

ALBERTA EGLĪŠA VĒSTULE NO RIETUMVĀCIJAS

Laikmeta drāmatisko attīstību raksturo Bochuma observatorijas prof. Dr. Heincs Kaminskis, uzsvērdams, ka pasaule steidzīgi jāglābj, tomēr tuvāk šo līdzekli neminot.

Pad. savienības avīzes, grāmatas, žurnāli, tāpat turienes raidītāju klausīšanās, rietumos nekad nav bijusi aizliegta. Nupat kāda latviete no Vidzemes apciemojusi māti Rietumvācijā un atgriezdamās uz okupēto Latviju pie ģimenes, vedusi līdz Jauno derību ar mātes ierakstu mazdēliem, bet Minskā miličiem pārbaudot ceļotājus, vidzemnieces somā grāmata kopā ar diviem zelta krustiņiem pamanīta un tūliīt atņemta.

Atkal cits gadījums: Mēs, dodoties tālāk ceļojumā ar vilcienu vai lidmašīnu, laika īsināšanai šķirstām kādu ātrumā paķertu laikrakstu vai žurnālu. Turpretī ceļā uz Maskavas imperiju „kapitālistu izdevumus" nedrīkst lasīt, un ja tomēr to dara, pirms robežas sasniegšana literatūra jāizmet pa logu; pat pamest kupejā to stingri aizliegts. Vainīgajam draud pratināšana, tiesa un sods.

Zīmīgi, ka okupētajā Latvijā, konkrēti Dundagā, Biržos, Ezerē, Glūdā, Grobiņā, Gulbenē, atjauno un paplašina 2. pasaules kara vajadzībām būvētos lidlaukus, kas pēdējos 28 gados vairs netika lietoti un kuŗos ganījās kolchozu govis. Tāpat minama krievu sapieŗu, tanku, raķešu un izplētņu lēcēju koncentrēšana Kurzemē, Austrumprūsijā, Čechoslovakijā, kā arī kopš gada intensīvās, kaujas apstākļiem atbilstošās sarkanarmiešu apmācības Baltijas un Austrumvācijas garnizonos.

Mēs labi zinām: Pad. savienībā nedrīkst pastāvēt neviena cita politiskā partija; nevienam šinī tā sauktajā strādnieku un zemnieku paradīzē nedrīkst būt savs — es, sava personiska doma. Cilvēks padomijā nedrīkst brīvi runāt. Pilsonim šinī imperijā ir tikai trīs iespējas: klusēt, smagi strādāt un absolūti padoties partijas diktātūrai.

Bet vienā elpas vilcienā un laikā šī pati Pad. savienība, kuŗā cilvēks ir vienīgi līdzeklis režīma uzturēšanai, arvien vairāk un ciniskāk iejaucas citu valstu, tautu iekšējā dzīvē. Tas jau aizgājis pat tik tālu, ka līdz šim gandrīz visi bijušie un vēl pastāvošie konflikti notiek tikai ar Kremļa svētību un organizāciju. Kādos veidos tas viss izpaužas, to pārsteidzoši un nepārtraukti apliecina gadījums pēc gadījuma. Rietumvācijā, šejienes televīzijā šad tad miljoni līdz asarām smejas par ikdienas strupo satiru: „Ein Herz und eine Seele," bet Maskavā Literaturnaja Gazeta tūlīt uztraucas un rupji apvaino Bonnas parlamenta opozicijas politiķus.

Jāatzīmē arī nesen notikušie divi citi gadījumi: pēc ģenerāļa Spinolas apvērsuma, portugaļu komūnisti no Maskavas saņēma bankas čeku par 80 milj. markām, jo krievi zina, ko ar vietējo biedru palīdzību vēlas sasniegt šinī pagaidām satraukti viļņojošā NATO zemē. Turpretī mūsu trimdas draudžu piedāvājums financiāli atbalstīt okupētajā Latvijā nodedzināto baznīcu atjaunošanu, Pasaules luterāņu apvienību Ženēvā ir nobiedējis, un okupanti to atkal noklusē, neatbild.

Vēl spilgtāks rietumu kritiskās gaisotnes piemērs: Ņudēlī muitas ierēdņi aizturēja Aleksandra Solžeņicina grāmatas Gulaga archipelāgs 7000 eksemplārus, jo indiešu pašreizējā valdība, lai nepasliktinātu attieksmes ar Pad. savienību, baidas Indijā pārdot šo grāmatu.

Traģisks stāvoklis ir Turcijā atbrīvotajiem lietuviešiem — dēlam un tēvam Brazinskiem, kuŗiem nepiešķiŗ ieceļošanas vīzu ASV. Turcija, kaut tā ir NATO locekle, sevišķi tagadējā Kipras trokšņa posmā, nav bēgļiem no Lietuvas garantējusi drošību un darbu.

Pasaulē nepārtraukti vairojas mākslīgi konstruēti, tendenciozi saspīlējumi: Tuvo austrumu notikumi, Kipras afēra, satiksmes ļaunprātīga traucēšana ar Rietumberlīni u.t.t. Līdz šim, turoties pie miera par katru cenu, visas galvenās sadursmju problēmas palikušas nenokārtotas. Pad. savienība 20 gadu laikā no 58 starptautiskiem līgumiem 45 ir lauzusi, un no 1939.—1945. gadam aneksējusi 492.000 kv. km krieviem nepiederošas zemes Eiropā.

Brīvie rietumi, lai iztaptu Kremlim un nekaitinātu sarkanā režīma biedrus, ar nožēlojamu bezpalīdzību, nevienprātību vēl vairāk palīdz Pad. savienībai stiprināt diktātūras važas ap saviem pavalstniekiem.

Alberts Eglītis

Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējās Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā un gadskārtējās sacensības peldēšanā Sidrabenes balvu izcīņā risinājās 11. augustā Sidrabenē. Attēlā — Roberta Plūmes ceļojošo piemiņas balvu šāgada ieguvēji Viktors Skujiņš (zēniem) un Rita Treiguta.
Foto: J. Liģers

DANIELS BRŪVERIS KLĪVLANDĒ

Tā bija smaga apsūdzība komūnismam, ko atklāja Daniels Brūveris Klīvlandes Apvienotās draudzes namā sapulcētiem tautiešiem. Viņš domāja, ka brāļu Pāvila un Olafa Brūveŗu apcietināšanai Rīgā ieganstš bijis viņa bada streiks, lai protestētu pret padomju iestādēm, kas liegušas izceļot pie dzīvesbiedres Rietumvācijā. Ar to sākušās vajāšanas pret visiem Brūveŗa radiem. Apcietināts arī viņa radinieks māc. J. Šmits, kuŗa ģimene tagad nonākusi postā un bezizejā.

Runas sākumā Daniels Brūveris starp citu izteicās: „Esmu ieradies Savienotajās Valstīs pēc palīdzības maniem diviem brāļiem, kas Rīgā apmeloti un apcietināti par it kā padomju iekārtai naidīgu darbību. Tā ir nepatiesība." Kupli apmeklēto sanāksmi atklāja R. Krūmiņš.

Daniels Brūveris stāstīja par dzīves apstākļiem komūnisma režīma apspiestajā dzimtenē. Viņa stāstījumā sanāksmes dalībnieki klausījās ar dzīvu interesi, kam sekoja aizrautīgas pārrunas. Viņš cer, ka brāļu Olafa un Pāvila atbrīvošanai no komūnistu cietuma daudz palīdzētu demonstrācijas un protesta vēstules, jo padomju valdība ļoti bīstas no sabiedriskās domas ārpus padomju robežām.

Pēdējā laikā saņemtas ziņas, ka pret brāli Olafu tiek celta vēl papilduš apsūdzība par rietumu raidījumos lentēs ieskaņoto runu izplatīšanu Rīgā. Sanāksmē bija ieradies arī ALAs priekšsēdis I. Spilners un izteica D. Brūverim atzinību par neatlaidīgo cīņu Latvijā apcietināto brāļu labā. R. Saules uzaicināti, sanāksmes dalībnieki nodeva ziedojumus Brūveŗa ceļa izdevumiem.

J. E.

VASARAS ATVAĻINĀJUMA LAIKĀ

Dadža zīmējums

Toronto austrumu daļā

IZIRĒJAMS DUPLEKS

— 4 istabas, virtuve un apsildāma veranda.

Tālr. 463-1314.

(45. turpinājums)

Jāpaskaidro, ka tolaiku vēl komerciālās metodes, ko varētu lietot biezpiena pagatavošanā, nebija izstrādātas. Kā pirmie šīs metodes izstrādāja vācieši, tad pārņēma franči un amerikāņi. Kanadā komerciālā biezpiena pagatavošanas māka attīstījās vienīgi pēc Otra pasaules kara. Vienīgi pašreiz biezpienu gatavoja Rīgas piensaimnieku savienības pienotava Valmieras ielā, un tas vienmēr bija arī garšīgs.

Beidzamās divas dienas mēs mācījāmies pagatavot sieru. Bakšteina siera pagatavošanu, ko te sauc par Zemgales sieru, mācīja Teodors Ziediņš, bet Ēdamas siera — techniķis Gailītis. Teodors Ziediņš paskaidro, ka fermenta chimozīnu sieriem visiem esot viens pamatprincips. Piens ar kultūrām jāieskābē līdz zināmai pakāpei. Tad pievieno fermentu chimozīnu, kas pagatavots no jaundzimuša teļa kuņģa. Kad piens sarecējis, sierekli sagriež ar sīku graudu nažiem gareniski, vertikāli un šķērsām. Pēc tam sierekli uzsilda, līdz atdalās graudi. Tad no graudiem atdala suliņas un sieru liek presē. No temperātūras, piena skābes procenta, graudu lieluma, temperātūras un uzsildīšanas laika atkarīga siera konsistence.

Vācu mūki iemācījuši latviešus siet Jāņu sieru. Latvieši šo sieru pagatavo daudz labāku nekā paši vācieši, beigās Ziediņš paskaidro. Man sieru pagatavošana sāk patikt. Ziediņš, redzēdams, ka man ir interese, otru vāti liek pagatavot man. Izdodas labi. Pēc darbiem ejot uz māju Kālītis saka:

„Kāpēc vajaga sieru pūdēt? Man māte mājā gatavo Jāņu sieru. Tas nesmird. Kā cilvēki var ēst, kas smird pēc s... ?"

„Tu taču dzirdēji, ka procesu nesauc par pūdēšanu, bet par nogatavināšanu. Pēc manām domām visu to olbaltumu, ko tagad ar vājpienu izbaŗojam cūkām, vajadzētu pārvērst sieros. Latvija varētu sieru pārdot uz ārzemēm un nāktu iekšā ārzemju valūta," paskaidroju skolas biedram.

„Tu vienmēr būvē gaisa pilis. Kas gan ēdīs sapuvušu sieru. Tu domā, ka cilvēki pasaulē ir tik dumji, ka nepazīst, kas labs un kas smird," atkal strīdas pretim skolas biedrs.

„Bet tie pūdēties sieri, kā tauta sauc čimozīna sierus, ir cēlušies ārzemēs. Mēs tikai pārņemsim pagatavošanas metodes," atkal atspēkoju.

„Pasaulē ir izgudrots daudz mācību, vai tad mums tām jāseko. Nesaprotu, kāpēc mums no sieru suliņām jātaisa dzēriens. Lai suliņas dzeŗ cūkas. Bēkons tagad maksā labi. Kāpēc vēl jābrūnina cukurs un tik dārga lieta jāliek pie suliņām? Un tad iedomājies. Šo žurgu sauc „Līgo" vārdā un pārdod par desmit santīmiem pudelītē. Laikam viņi domā, ka latvieši Jāņos sāks dzert šo žurgu. Katrs kārtīgs latvietis Jāņos dzeŗ alu un piekož Jāņu sieru. Tas saderas kopā ar līgošanu. Man mājā pilns pagrabs ar bērzu sulām, ar jāņogu, upeņu, zemeņu un ābolu sulām. Dzeŗ, kamēr vēders vai pušu sprāgst. Vai tev mājā tādu trūkst?" jautādams manī skatās Kālītis.

„Kā skatos, tev tās skolas mācības lāgā nepatīk," iejautājos, ieejot internātā.

„Nepavisam nē. Ar šo gadu cauri. Lai mācās, kas grib, visas šīs mācības. Kad es stāstu mājā, mājinieki smejas. Viņi domā, ka esmu palicis traks," saka Kālītis, kad uzejam pirts augšā.

☆

Lai vaislas ērzeļi uzturētos fiziski labā stāvoklī, tad tie jāizbrauc un regulāri jāizdara izjādes.

Piensaimnieki ar ērzeļiem ved uz staciju sviesta mucas un sierus. Sviests iet uz valsts saldētavu un sieri uz Armijas ekonomisko veikalu Rīgā. Toreiz piena produktus vēl uzturēja svaigus ar ledus palīdzību. Skolai pašai ir sava ledus noliktava, kas iebūvēta pakalnē zem zemes. Pievedot ledu pienotavai, par vilcējiem lieto ērzeļus. Vienu otru reizi tie ir pārāk aizrāvušies izbraukumu priekos, tā ka braucējiem ir grūti tos savaldīt.

Kādreiz Kalniņš un Plete, vedot sviesta muciņas uz staciju, piedzīvo Šeridāna ālēšanos. Rezultātā sviesta muciņas ir izkaisītas pa ielu. Pletem izmežģīta kāja. Kalniņš aulekšos ar ērzeli ieradies atpakaļ staļļu pagalmā.

Izjādes ar ērzeļiem patīk direktora Vīganta kundzei. Olgai Vīgantei ir ļoti grezni izjādes tērpi. Viņa labprāt izjādēs ņem līdz tos skolēnus, kas prot labi jāt. Viņu izjādēs visvairāk pavada Jānis Cālis un Leo Pelde. Viņi abi ir labi šachisti un bieži ar pašu direktoru spēlē šachu, kas ir kaislīgs šachists.

Kādā piektdienas pēcpusdienā abi ar staļļmeistaru izdarām izjādi. Jājam pa Bilskas ceļu līdz Raudiņai un atpakaļ. Atceļā satiekam Vīganta kundzi. Redzēdama, ka protu jāt, viņa saka:

„Svētdienas rītā gribu jāt uz Launkālni, kur sieviešu līgai ir sanāksme. Visi mani pavadoņi ir aizņemti. Vēlētos, ka jūs mani pavadītu."

Kad atnāku pirts augšā, pasaku to Cāļu Jānim.

„Redzi nu, man jājāj svētdienas rītā tavā vietā."

„Jā, man jāpiedalās šacha sacīkstē Valmierā. Pilsētu sacīkstes notiek tieši svētdienā. Vīganta kundze jau runāja ar mani, bet nevaru. Jāpiedalās sacīkstēs."

Svētdien pulksten astoņos no rīta ierodos staļļos. Vīganta kundze jau ir priekšā. Staļļmeistars man piedāvā papirosus Rīga. Zinu, ka viņš tos saņēmis no Vīganta kundzes par ērzeļa sagatavošanu jājienam.

Vīganta kundze izvēlas Šeridānu, bet man staļļmeistars apseglojis Zultānu.

Abi ērzeļi nav pārāk priecīgi par izjādi. Pirmkārt, ir ļoti agrs rīts, kad ap šo laiku notiek tīrīšana. Viņiem patīk, ka suka un skrāpis iet pa spalvu.

„Cik redzu, abi ērzeļi nav pārāk sajūsmināti par izjādi," saku staļļmeisteram.

„Jā, dabiski. Zirgi ir gudri. Viņi zina, ka šodien ir svētdiena, tāpēc šinī dienā netiek traucēti. Vienīgi tīrīšanas nodarbību tie pieņem ar pateicību. Kā tev patiktu, ka tik agri izrautu no gultas? Arī tava seja nav pārmērīgi priecīgi," saka staļļmeistars; var redzēt, ka arī viņš nav sajūsmināts par agro traucējumu.

Kad viss kārtībā, staļļa puisis man vēl norāda: „Kad aizjāj Launkalnē, piesien ērzeli aizvējā. Neaižmirsti izņemt dzelžus no mutes. Dod āboliņu. Sienu viņi labprāt neēd."

Ir jauks marta mēneša rīts. Sniegs, kas pa vakardienu kusis, ir atkal piesalis. Kad jājam cauri Smiltenei, visa pilsēta vēl guļ. Vienīgi tie, kas ved pienu uz pienotavu, un baznīcēni ir piecēlušies. Kad izjājam no pilsētas, sākas smilšainais meža ceļš, kas iet gandrīz cauri līdz pat Launkalnei. Vasarā šis Launkalnes ceļš ir ļoti patīkams. Tagad smiltis, sajauktas kopā ar sasalušo sniegu, ķep ērzeļiem pie kājām. Nevaram jāt pārmērīgi ātri.

Abi ērzeļi ir pieraduši pie kopējām izjādēm. Viņi seko viens otram zināmā attālumā. Kad noteiktais attālums palielinās, Zultāns uzņem slaidu rikšu, lai turētos Šeridānam līdz. Kaut arī ceļš slikts, divās stundās esam veikuši astoņpadsmit kilometru garo ceļa gabalu.

Launkalnes skolas namā jau daudz cilvēku priekšā. Izskatu, kur aizvējš, tad pie kokiem piesienu abus ērzeļus. Kad izņemu dzelžus no mutes un atnesu katram klēpi āboliņa, abi ērzeļi bubina. Tas norāda, ka viņi nav vairs dusmīgi par agro traucējumu svētdienas rītā. Tā kā nevarējām ātri jāt, abi ērzeļi nav pat silti. Esmu dzirdējis, ka Vīganta kundzei patīkot jāt aulekšos. Esmu priecīgs, ka nebija jātrako, jo tas uztrauktu ērzeļus. Otrkārt, sakarsētie kustoņi būtu jāapsedz.

(Turpinājums sekos)

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz

LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.60

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Loti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3494.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model) Zhiguli Vaz 2103	**$4007.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$3853.00**
Moskvith 412 IE	**$3544.00**
Moskvith 408 IE	**$3259.00**
Moskvitch 426 IE Station Wagon	**$3698.00**
Moskvitch 427 IE Station Wagon	**$3968.00**
Zaporozhets Zaz 968	**$2234.00**
Zaporozhets Zaz 968 E. jauns	**$2389.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju!

Mums ir 25 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas specializējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

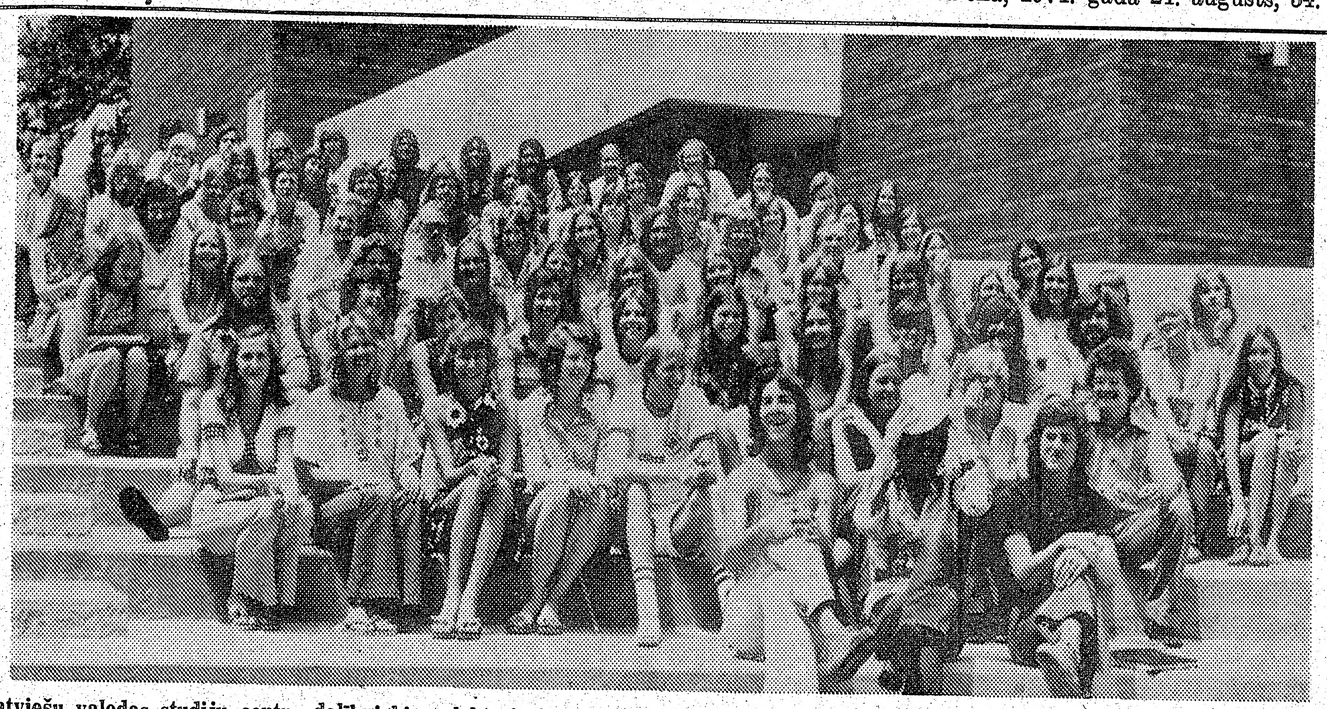

Latviešu valodas studiju centra dalībnieki un lektori pie Brauna halles Rietummičigenas universitātē. Foto: Valdis Kleinbergs

Latviešu valodas kursi Kalamazū

Jau septīto vasaru Kalamazū pulcējas latviešu studenti no visām pasaules malām, lai kopīgi apgūtu un izkoptu savas latviešu valodas spējas. Ar katru gadu studentu kopskaits pieaug. Pirms trim gadiem piedalījās 38 studenti, tad 56 un šogad 86, vislielākais skaits kāds jebkad pulcējies šim kopējam darbam. Vistālākie dalībnieki ir no Austrālijas, pārējie ieradušies no ASV un Kanadas. Pēdējā šogad devusi 10 studentus pret trim pagājušā gadā.

Valodas mācība notiek trijos līmeņos. Augstāko līmeni māca profesors Dr. Jāzeps Lelis, kur jāraksta tulkojumi un sacerējumi. Vidējo līmeni māca Lalita Muižniece un Anda Libere ar palīgiem. Zemāko līmeni māca prof. Lelis ar palīdzi Dzintru Lejiņu no Nujorkas. Zemākā līmeņa studentiem ir iespēja iemācīties pašus latviešu valodas pamatus. Te piedalās latviešu valodas nepratēji — latvieši un arī cittautieši.

Pēdējos gados izveidojusies arī praktikantu grupa. Viņu uzdevums ir pa reizei pasniegt stundu augstākā līmeņa kursā, kā arī palīdzēt zemākā līmeņa kursantiem, pasniedzot privātstundas katru dienu. Cerams, ka no šīs praktikantu grupas izveidosies nākamie latviešu valodas skolotāji, jo šī ir vienreizēja prakse valodas mācīšanā.

Blakus kārtējām mācībām katru otrdienas vakaru notiek arī priekšlasījumi, kursus pasniedz ievērojami sabiedriski darbinieki, kā Jānis Peniķis un Valdis Muižnieks. Kursanti kopā ar Gaŗezera vidusskolas skolniekiem un Kalamazū apkārtnes latviešiem noskatījās Latvijā izdoto filmu Nāves ēnā. Vienu vakaru mūs arī iepriecināja pazīstamais flamenko ģitārists Andris Kārkliņš, stāstot par savu dzīvi un spēlējot vairākus flamenko gabalus. Nule notika folkloras seminārs, kur piedalījās psiholoģe Vaira Freiberga, Dr. Imants Freibergs, komp. Imants Sakss, dzejnieki Velta Toma, Olafs Stumbrs, Ojārs Jēgens un citi. Kursantiem arī bija vienreizēja iespēja satikt un parunāties ar Dānielu Brūveri, kas pirms diviem gadiem pēc bada streika izbrauca no Latvijas.

Kursanti pavada lielu daļu brīvā laika Gaŗezerā, peldot vai spēlējot voleju. Ir meiteņu voleja komanda— Šanas, kas nupat Niagarā Draudzības dienās ieguva pirmo vietu un atveda uz Kalamazū lielo uzvarētāju kausu. Tiek rīkoti arī kopēji izbraukumi. Nesen kursanti pavadīja divas skaistas dienas Mičigenas ezermalā, staigājot pa baltām smilšu kāpām un peldot Mičigenas ezerā. Drīz visi dosies atkal uz ziemeļiem kanū laivu izbraukumā.

Aprakstu kursantu dzīvi īsumā. Lai ar to labāk iepazītos, tad aicinām katru latvieti, kas ir ieinteresēts savas mātes valodas saglabāšanā, braukt un atbalstīt valodas kursu. Šīs ir astoņas ļoti vērtīgi pavadītas nedēļas no mācīšanās un iepazīšanās viedokļa. It sevišķi pateicamies latviešu organizācijām, kas piešķirušas stipendijas kursantiem, lai to varētu panākt, un Valdim Muižniekam, bez kura pūlēm šie kursi nepastāvētu.

Sarma Zubāne

Vēsturisks kalpojums

IZCILS AKADĒMISKS PAGODINĀJUMS PROFESORAM DR. EDGARAM ANDERSONAM

Vēsturnieks, 11 grāmatu autors Dr. Edgars Andersons ir viens no nedaudzajiem latviešiem, kas ar savu zinātnieka darbu pie universitātēm, pētniecības institūtiem, publikācijām Amerikas un Eiropas zinātniskajā periodikā ieguvis starptautisku vārdu, atzinību un cieņu. Liekas, ka vairs nav daudzmaz pazīstamākas zemes pasaulē, kur viņš nebūtu bijis aicināts viesoties konferencēs, universitātēs, pētniecības institūtos vai ekspedīcijās. Tādos gadījumos viņa izdevumus sedz nevis ASV valdība, kā tas parasti ASV zinātnieku ceļojumos notiek, bet gan šo aicinātāju zemju valdības, vai zinātniskās iestādes, ko amerikāņi uzskata par neparastu parādību. Tas nozīmē tikai vienu — ka viņa pētījumi un pieredzes ir vajadzīgi un nozīmīgi šo pasaules tautu universitātēm, zinātniskajām iestādēm, studentiem un valdībām. Ne par velti Dr. Edgaru Andersonu amerikāņu akadēmiskās aprindas un arī Vašingtonas iestādes sauc par savu Ambassador-at-Large.

Parādot atzinību un cieņu Dr. Edgara Andersona zinātniskajam darbam un viņam kā personai, kas ar savu redzīgu un iekšskatu cilvēkos un tautās spējis tās saistīt un vienot zinātniskajam kopdarbam, San Hosē Valsts universitāte, kur viņš strādā par vēstures profesoru kopš 1957. gada, viņu ievēlējusi par Outstanding Professor 1974./75. gadam. San Hosē universitāte ar 32.000 studentiem un 3000 profesoriem ir 18. lielākā visā Amerikā un 2. lielākā un vissvecākā visā Kalifornijā.

Jau 1972. gadā Dr. Edgars Andersons bija izraudzīts par vienu no izcilajiem profesoriem Amerikā, ar sudraba medaļu un diplomu, bet tādus katru gadu izvēl palielā skaitā pa visu Ameriku. Outstanding Professor pagodinājumu kādā universitātē piešķir tikai vienam. Sijāšanas process notiek trīs gadus, kandidātiem to nezinot. Viņus vērtē no profesionālā, sabiedriskā un starptautiskā zinātniskā viedokļa. Vērtēšanā piedalās kolēģas, studenti, sabiedriskās un zinātniskās organizācijas, speciālisti kandidāta profesijā un speciālizācijas laukā. Pēc tam speciāla komisija universitātes rektora vadībā izdara galīgo lēmumu un rezultātu paziņo universitātes izlaiduma aktā, kas pulcina desmitiem tūkstošu cilvēku. Vēlāk Izcilus profesoram par godu rīko koncertu un speciālā godināšanas aktā viņš nolasa lekciju, ko pēc tam izdod atsevišķā grāmatā. Cik zināms, Dr. Edgars Andersons ir pirmais latviešu izcelsmes profesors, ko kāda amerikāņu universitāte izraudzījusi šāda izcilākā goda parādīšanai.

Bez jau pieminētajām 11 grāmatām, Dr. Edgars Andersons ir līdzautors 21 kopgrāmatai, kuŗās devis pa nodaļai blakus citu zinātnieku darbiem. Viņš devis ap 70 rakstu zinātniskajā periodikā visā pasaulē. Studenti liecinājuši, ka viņš ir viens no stingrākiem, taisnīgākiem, bet arī interesentākiem profesoriem, kuŗa studentu vairums paši tagad ir ievērojamās vietās kā zinātņu doktori, profesori, ārlietu, kaŗa un citu ministriju atbildīgi darbinieki, ar ko tik retais profesors var lepoties. Pie viņa ir viesojušies un konsultējušies profesori ar starptautiski pazīstamiem vārdiem. Nav gandrīz nevienas Eiropas valsts, ko Dr. Andersons pamatīgi nepazītu. No visām ASV pavalstīm viņš apmeklējis 47, labu daļu Kanadas, Austrāliju, Jaunzēlandi, bijis Rietumindijā, Klusā okeana salās, Islandē, Bermūdās. Viņam ir radies pulks draugu pasaules universitātēs, pētniecības institūtos, presē un valdību aprindās.

Visas šīs iespējas izmantojot, Dr. Edgars Andersons veicis lielu kalpojuma darbu Latvijai un latviešu tautai. Šodienas apvārsnī nav iespējams saskatīt kādu citu latvieti, kuŗa vārdu un darbus pazītu tik plašas aprindas, kam ir iespaids savu mājvietu universitātēs un valdībās. Ja amerikāņi Dr. Edgaru Andersonu sauc par savu Ambassador-at-Large, tad Latvijai un latviešu tautai šo nerakstīto speciāla sūtņa kalpojumu viņš turpinājis jau 20 gadus. Savu diplomdarbu doktora gradam viņš rakstīja par senajiem kurzemniekiem Rietumindijā: The Couronians and the West-Indies. Zinātniskas apceres un grāmatas par Baltijas telpu, tās vēsturi un šodienas izteiksmēm Dr. Andersons rakstījis visus šos daudzos gadus. Šajās problēmās viņš aicināts par konsultantu gan ārlietu, gan kaŗa ministrijā Vašingtonā. Tur viņam pieejami tādi archīvi, par kuŗu lietāšanu citi var tikai iecerēt. Viņš ir bijis idejas sācējs, vēlāk dibinātājs un vadītājs Baltijas studijām, kas tagad kļuvušas par patstāvīgu un starptautiski nozīmīgu institūtu. Dr. Edgars Andersons jau pusmūžā kļuvis mūsu tautai un pasaulei nozīmīga personība.

Jānis Klīdzējs

Pārpeldējusi Ontario ezeru

Kanadas nacionālās izstādes laikā 16. g. vecā peldētāja Sindija Nikola pārpeldējusi Ontario ezeru, veicot 32 jūdzes garo distanci 15 stundās un 18 minūtēs, pārspējot ezera pārpeldētājas Merilinas Bellas 1954. gada rekordu par piecām stundām. Sindija Nikola uzsāka ezera pārpeldēšanu no ASV krasta Jangstaunā, Nujorkas pavalstī un izkāpa krastā Toronto pie Ontario Place. Viņu sagaidīja simtiem skatītāju. Peldēšanas laikā ūdens temperātūra ezerā bija 72 gradi pēc Fārenheita. Sindija ir 5 pēdas 5 collas gaŗa un sver 140 mārciņas. Viņa sākusi nodarboties ar peldēšanu jau 2½ gadu vecumā. Peldētāju motorlaiva pavadīja viņas tēvs Džims, treneris A. Vaits ar dēlu un divi reportieŗi. Sindijas māte atradās Polijas apmeklējumā. Ezera pārpeldētāja saņēma no Toronto pilsētas pārstāvja Paula Godfrija pilsētas balvu — sudraba rotaslietu kastīti, no CFRB radio raidītāja 1000 dol. čeku, tikpat lielu čeku no Royal bankas un St. Lawrence cietes fabrikas. Veltēs bija arī jaunākā modeļa auto, sacīkšu zirgs un citas balvas. Sindijas piemēram sekoja otra meitene, 14 g. vecā Andžela Kondraka, kas būtu jaunākā Ontario ezera pārpeldētāja, bet viņu dēļ bija spiesta peldēšanu pārtraukt.

Bet Andžela nepadevās. 72 stundas pēc pēc Sindijas panākumiem viņa startēja no jauna. Arī šī reize nebija laimīga, jo pēc 24 stundu peldēšanas, nepilnu jūdzi no mērķa, viņu garīgi un fiziski pārpūlētu aizveda uz slimnīcu.

DAUDZKULTŪRU PROGRAMMA NEMAINĪSIES

Kanadas etniskās preses federācijas priekšsēdim V. Mauko bijusi saruna ar līdzšinējo daudzkultūru ministru Dr. S. Haidašu un viņa aizstājēju, darba ministru Džonu Munro, kas turpmāk pārzinās arī daudzkultūru programmu. Pēc sarunām federācijas priekšsēdis V. Mauko izteicās, ka ministra maiņa neietekmēs valdības daudzkultūru programmu, ko savā laikā paziņoja Trudo valdība. Jaunais daudzkultūru ministrs J. Munro uzrunās etniskās preses redaktorus un izdevējus 14. septembŗa sanāksmē Ošavā, sakarā ar pilsētas 50 gadu jubileju. Etniskās preses vadītāji būs Ošavas viesi, un viņiem paredzēta General Motors autorūpnīcas, auto mūzeja, Durham kolledža un McLaughlin galerijas apskate. Etniskās preses federācijas revizijas komisijas locekļis P. Cekuta atrodas Ošavas pilsētas valdes dienestā. (ls)

RELIĢISKĀ DZĪVE

Smelsim spēkus

Smelsim spēkus vēl atlikušajās vasaras nedēļās — fiziski un garīgi. Darīsim to visi. Ja saule mums dod jaunus spēkus, tad pateiksimies Radītājam, kas liek savai saulei apspīdēt labos un ļaunos. (Mat. ev. 5:45.)

Bet manam garam nepieciešama arī garīga elpošana. Ja mēs to aizmirstam, piedzīvojam līdzsvara trūkumu. Cilvēks nedzīvo no maizes vien, saka Jēzus. Ja cilvēks aizmirst kopt savu garu un necenšas dzīvot pēc Dieva vārdiem, tad runājam par garīgi atpalikušiem cilvēkiem, un tādus apustulis Pāvils nosauc par „miesīgiem cilvēkiem".

Tādi „miesīgi cilvēki" bija Korintas draudzē Pāvila laikā, tie sastopami arī mūsdienu kristīgās draudzēs.

„Ģekīgās jaunavas sacīja gudrajām: Mūsu lukturi izdziest . . ." Ja nekopjam garu, mūsu lukturi dziest, un tas ir gars, kas nodrošina gaismu lukturiem.

Kaut šī vasara mūs būtu svētījusi ne vien fiziski, bet jo vairāk garīgi, lai varam iet pretī tam, kas nāk pretī mums. Izlasait no Pāvila otrās vēstules Timotejam (3:1—5). Grūtus laikus atnes cilvēki, kas ir „patmīlīgi . . . zaimotāji . . . neganti . . . nemīļi . . . apmelotāji . . . nesavaldīgi . . . nesavaldāmi . . . labā nīdēji . . . nodevēji . . . tādi, kas mīl baudas un tādi, kas lielās ar ārēju svētumu, bet garīgu spēku nepazīst . . ." Pāvils deva padomu jaunajam Timotejam no šādiem cilvēkiem izvairīties.

Lūgsna - meditācija

„Kungs, palīdzi mums, mēs grimstam!"
(Mat. ev. 8,25b.)

Tu Visspēcīgais Dievs, Tavā vārdā vētras stājas, Tavā spēkā viļņi plok! Kungs, pasaule tagad ir kā vētras sabangots okeans!

Apsauc vētras, klusini viļņus!

„Kungs, palīdzi mums, mēs grimstam!" — tā lūdzās Jēzus mācekļi ;to lūdzam mēs: Kungs, palīdzi mums, mēs grimstam!

Neļauj mums nogrimt pasaules naida un ļaunuma jūrā, neļauj mums nogrimt netīrumos!

Esi mūsu īstais Tēvs: uzskati mazos bērnus un vadi to soļus! Redzi pusaudžus, jauniešus — sniedz roku tiem, neļauj tiem grimt! Ved tos taisnos un labos ceļos! Liec dzirksti no debess gaismas viņu sirdī; neļauj tiem grimt narkotisko vielu vilinājumos; neļauj tiem grimt arī citu vilinātāju — ļauno garu — tumšajās, jaunos prātus mulsinošajās, netīrajās dzelmēs!

Uzlūko spēka gados esošos! Dedz savu svēto liesmu viņu sirdī! Aicini tos uz darbu savā druvā! Neļauj tiem grimt garīgās vienaldzības pelēkajos ūdeņos!

Skaties uz sirmgalvjiem, liec šķīstas un svētas jūtas viņiem sirdī! Skaidro viņu acis, lai tie redz ka arī viņi ir aicinātie strādnieki Tavā vīna kalnā! Neļauj tiem grimt snaudā, pirms viņu diena nav galā!

Dievs, esi mums, grēciniekiem, žēlīgs, neļauj mums nogrimt pasaules netīrumu jūrā, neļauj mums nogrimt iznīcībā! Āmen. **T. V.**

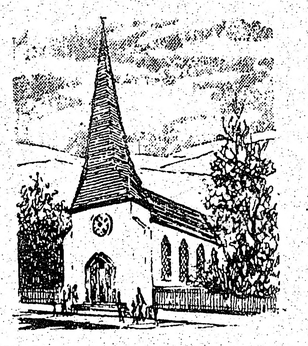

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

25. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

1. septembrī pl. 10 no rīta dievkalpojums.

8. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētas latviešu kapos.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Sidrabenē tālrunis 1-878-9016. Māc. Ā. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

25. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

8. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā.

15. septembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojumu vada māc. Ā. Čops.

22. septembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

29. septembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

29. septembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

25. augutsā pl. 2. pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

Katoļu dievkalpojums Toronto jūlija un augusta mēnesī nenotiks; nākošais būs tikai svētdien, 15. septembrī, pl. 12.30, lietuviešu baznīcā, 1021 College ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

25. augustā pl. 11 rītā Kapu svētki Woodland kapos latviešu nodalījumā. Dziesmu lapiņas.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

25. augustā pl. 19.00 dievkalpojums baznīcā.

8. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu
radio raidījums
kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale.
Ont., tālrunis 749-0832

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 19. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.
No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

1974. gada 26. jūlijā dzimtenē,
pēc nostaigātiem 88 dzīves gadiem,
slēgusi acis uz mūžu mana baltā māmulīte

Šarlote Minna Lapukis

dzim. Kārkls

Izvadīta no Kuldīgas un guldīta Užavas kapsētā š. g. 1. augustā.

Dievs, Tavās rokās ir sākums un beigas,
Tavās rokās ir alga un sods,
Un es mierīgi eju bez steigas,
Jo šī ticība mieru man dod.
(L. Breikšs)

viņu mīļā pieminā paturēs

dēls Kanadā

Mūsu mīļā

Maria L. Bērziņš

dzimusi 1924. gada 4. decembrī,
mirusi 1974. gada 19. augustā Toronto

Saplūdīšu es ar ziedu smaržu
Mīlestību līdzi aiznesot,
Nokratīšu zemes pīšļus
Mūžīgajā gaismā ieejot.

Par viņu skumst

vīrs Arnolds, dēls Herberts un meita Velta ar znotu Gary un radi Latvijā.

Mūsu mīļais biedrs —Latvijas bij. meža darbinieks

Jānis Jundzis

dzimis 1907. g. 1. jūnijā Vecgulbenē, Latvijā,
miris 1974. g. 24. jūlijā Sv. Katrīnās, Kanadā.

Mīļā pieminā paturēs

Latviešu mežkopju un mežu darbinieku saime. Kanadas kopa.

Zipkods 33943

FLORIDAS PIEZĪMES

Floridā saule šogad aizslēpusies aiz mākoņiem. Nebija dienu, kad nelītu. Pa lielākai daļai tas ir pērkona negaiss ar lielām lietus gāzēm.

Kādu rītu ap desmito stundu Sanibela salā bija tumšs kā naktī. Tumsu laiku pa laikam pāršķēla zibens, kam sekoja spēcīgi pērkona rūcieni. Likās, ka sala naktī aizpūsta jūrā. Gandrīz visur, redzēja tikai ūdeni. Mauriņš no moteļa līdz jūrai bija iegrimis ūdenī. Arī pagalms un ceļš bija pārplūdis, ūdens bija arī zem moteļa ēkas. Laikam jau Sanibelas salas iedzīvotāji līdzīgus plūdus bija jau pazinuši un rīkojušies tālredzīgi. Motelis bija celts uz pāļiem un ūdens tam nekaitēja.

Viesu mašīnas laukumā bija applūdušas. Visdziļāk ūdenī atradās kāds vācu „tautas vāģis". Tas gan nebija pazīstamais Disneja Herbijs, kas brauc bez vadītāja, bet piederēja kādam tūristam. Tas par savu īpašumu bija norūpējies. Uzvilcis lietus mēteli virs peldbiksēm, viņš spītēja negaisam un gāja apskatīt mašīnu. Kailām kājām aizbridis līdz Herbija dubultniekam, viņš atrada, ka ūdens mašīnā gan nav ieplūdis, bet durvis atvērt nevar, jo līmenis ir par augstu un spiediens liels.

Salas galvenā iela izskatījās kā tilts ezerā, bet arī tas daudzās vietās bija pārplūdis. Spēkrati šķēla ūdeni uz abām pusēm kā motorlaivas. Mašīna ripo tik labi, ka nevar pat apturēt, jo bremzes vairs nevēic savu uzdevumu. Pārplūdis bija arī Evergleidas nacionālais parks, par kuŗu pēdējos gados baidījās, ka tas varētu izžūt. Šogad Floridā ir ūdens pārpilnība!

Ceļa malā ir ASV mazākā pasta iestāde Očopī (Ochopee) ar „zipkodu" 33943. Tā neatgādina pasta ēku, bet drīzāk gan kādu citu „iestādi", tikai bez „sirsniņas" durvīs. Tā atrodas 78 jūdzes rietumos no Miami un ir astoņas pēdas un četras collas vienā un septiņas pēdas trīs collas otrā virzienā. Apmeklētājs pasta ēkā nevar ieiet, tam jāpaliek ārpusē un jāklausa pastmeistares Evelinas Šillijas norādījumiem. Pasta iestāde apkalpo līdzīga nosaukuma ciematu ar 325 ģimenēm. Iepriekšējos gados iedzīvotāju skaits esot audzis, bet pēdējos pāris gados samazinājies. ASV valdība nopirkusi Lielo Ciprešu purvu kuŗa vidū ciemats atrodas, un kopš tā laika jauni iedzīvotāji vairs nerodas. Šinī pastā pārdod vairāk pastmarku nekā dažos citos lielākos pasta kantoŗos. Protams, ka ir iespēja uzcelt plašāku pasta ēku, bet tā vairs nebūtu mazākā ASV. Skaistā pastmeistare solās vēstules nosūtīt ar pirmo pastu un ar roku veikli uzsit zīmogu pastmarkai.

Burzma Miami līcī mazāka nekā citus gadus. Jūrmalā cilvēku vēl mazāk. Saulošanās vietas izvēle nav vairs problēma. Atrodamas vientuļākas viesu apmešanās vietas, kur pat divas trešdaļas no istabām stāv tukšas. Miami ziņoja, ka šogad tūristu skaits stipri samazinājies, tikai 39% no istabām esot aizņemtas. Turpretim tālāk uz ziemeļiem, Vero līcī, gandrīz visas moteļu istabas aizņemtas.

Vasara nav Floridas apelsīnu laiks. Labākās šķirnes dabūjamas janvārī un februārī. Apelsīnu kokos tagad redz tikai zaļus augļus. Lielajos veikalos piedāvā Kalifornijas apelsīnus, kas apmeklētājam no ziemeļiem liekas neparasti: Kalifornijas apelsīni Floridā! Šeit būvē daudz jaunu dzīvokļu, tā saucamos kondominijus. Pēc laikrakstu ziņām, Dienvidfloridā esot ap 10.000 šādu nepārdotu dzīvokļu, bet vēl vienmēr jaunus būvē klāt. Vero līcī dzīvoklis ar divām guļamistabām maksājot no 50.000 līdz 100.000 dolariem, atkarā no celtnes un atrašanās vietas. Pat ņujorkietim šādas cenas liekas augstas, jo dzīvoklis nav māja.

Floridā pēdējos gados pārdoti neskaitāmi neapbūvēti zemes gabali un to pārdošana turpinās, sarunu laikā piesolot vēl brīvas pusdienas, naktsmājas un ekskursijas. Apbūves gabali iepirkti par 2500 un 3500 dolariem akrā uz 7 gadu nomaksu. Tomēr daudzi vēlāk atzina, ka īpašums nav tāds, ko varētu apbūvēt un paturēt vecuma dienām, ka no tā jātiek vaļā. Tā radās tūkstošiem cilvēku, kas savu īpašumu gribēja pārdot, bet nebija pircēju. Veikli cilvēki šo apstākli izmantoja un nodibināja zemes atkalpārdošanas birojus.

Floridas iedzīvotāju skaits vairojas ātrāk nekā dažas iestādes varbūt to vēlētos. Pēterburgas pilsētas tēvi nolēmuši, ka pēdējos divos gados jaunatnākušiem iedzīvotājiem ir tikai pagaidu stāvoklis, kam jāgaida uz vietu atbrīvošanos. Pilsētā esot tik daudz iedzīvotāju, ka jābaidoties no dzeŗamā ūdens trūkuma. Tomēr Pēterburgas latviešu pulciņš ir jau pieaudzies par pulku. Vairums latviešu jaunatnācēju ir pensionāru gados.

Kaut gan slapjuma Floridā šogad netrūkst un dažās vietās 12 stundu laikā nolīst 6 collas lietus, tomēr caur mākoņiem izlaužas arī saules stari, kas silda tik spēcīgi, ka ādas sārtojas un pēc tam nolobās. Arī lietus laikā saules staru zemē var pavadīt patīkamu atvaļinājuma laiku.

V. Irbe

Tilts pāri . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

zītes. Bieži vien apciemojams vecākais virsnieks, un jaunais viesis nezināja, kā šīs 15 minūtes pavadīt. Vieglāk abiem, ja negadījās būt mājās. Atstāj vizītkarti par zīmi, ka esi bijis.

Atvaļinājumā Hugo atgriežas vecāku mājās. Hugo sameklē vecās drēbes un, pārģērbies, aiziet uz lauku palīdzēt savējiem. — „Viss ir gandrīz tāpat kā kādreiz. Pat kalns redzams tāds pats, kāds tas vienmēr bijis. Viņš šo kalnu reiz bija skatījis kopā ar jauku brūnaci, ar kuŗu sastapās pie drauga ciemodamies. — Tajā pusē kalns izskatījās skaistāks."

„Tas viss bija kādreiz sen, bet dzīvo atmiņās. Kapelmeistars, kas paceltu roku gaida dežūrvirsnieka zīmi parādes maršam. Skatītāji beidz čukstēt un gaida. Vienīgi vējš dzenā uz taciņas nobirušās lapas. — Vai tas bija vakar vai šodien?"

Fragmentus no P. Lindsāra darbiem lasīja Lija Gailīte, Jānis Grauds un Jānis Čečiņš.

Juris Krādziņš

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKATUS

AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5 (atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak., vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta). Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus. Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Janis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kaŗa vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
Ā. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
Ē. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
Ē. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS

RĪKO 1974. G. UZ

Austrāliju —

CHARTER lidojumu — uz skautu un gaidu lielo nometni „RADU CILTS" un kultūras dienām. 29 dienas — 15. dec. līdz 11. janv., 1975. g.

TORONTO — SYDNEY — PERTH ..... $860.-.

PIEPRASIET BRĪVU KATALOGU

LATVIAN VACATION CLUB

12636 S.E. 161 St., Renton, Wa. 98055 U.S.A. ((206) 255-6082

PĀRSTĀVIS KANADĀ

Mr. P. RATNIEKS —

DV Bookstore, 491 College St., Toronto, Ont. Canada. M6G 1A5. Tel. (416) 921-7121.

Prasa lielāku brīvību malu republikām

17 IESLODZĪTO IESNIEGUMS TAUTĪBU PADOMEI MASKAVĀ

Lielais Stokholmas dienas laikraksts 3. augustā veltījis veselu lappusi apstākļiem un pretestībai Pad. savienībā.

„Ir grūti un bīstami oponēt noslēgtā un stingri no centra vadītā padomju valstī," raksta šis laikraksts un turpina:

— Vienīgi ar dokumentiem, kas iet no rokas rokā, ir iespējams izplatīt iekārtas kritizētāju uzskatus. Opoziciju uzskata par valsts nodevību. Ja tā tiek atklāta, sekas ir apsūdzība un bargs sods. Vienlīdz bīstamas darba nometnēm ir garā vājo slimnīcas. Opozicija Pad. savienībā tomēr stipri izplatīta. Visvairāk pazīstama ir intellektuāļu opozicijas kustība, pie kuŗas redzamākiem pārstāvjiem pieder rakstnieks Solženīcins, fiziķis Sacharovs, biologs Medvejevs un ģenerālis Grigorenko. Viņu kritika pirmkārt vēršas pret veidu kādā Kremļa vadītāji ignorē cilvēka tiesību pamatnoteikumus. Ir dabiski, ka rakstnieki, mākslinieki un zinātnieki sevišķi cieš no preses un vārda brīvības apspiešanas.

Žīdi nav vienīgā grupa, kas cīnās par tiesībām uz savu etnisko identitāti un tiesībām pašiem izvēlēties savu dzīves vietu. Tādā pašā situācijā atrodas Volgas vācieši un Krimas tatāri. Rietumpasaulē vismazāk aprakstītā, bet padomju iestādēm visnozīmīgākā ir lokālā pretestība pret pārkrievināšanas politiku. Te padomju valsts vienība ir uz spēles. Ukrainā un Baltijā nacionālās pašnoteikšanās centieni ir sevišķi stipri. Padomju iestādes tos gan cenšas apspiest, galvenokārt ar cilvēku pārvietošanu un nacionālās valodas žņaugiem.

Armēnijas padomju republikā pašreiz notiek lielas tīrīšanas, bet partijas funkcionāri apvainoti par „pilsonisku nacionālismu". Opozicijā Baltijā, Ukrainā un Kaukāzā pēdējā laikā sāk sadarboties ar krievu opozicionārām un „Kronikas" aprindām. „Kronika par tekošiem notikumiem" vairākkārt ziņojusi par šais „malu republikās" cirkulējošiem politiskiem dokumentiem, kuŗi līdz šim gan maz nokļuvuši rietumos, kādēļ maz zināms, ko šī opozicija patiešām grib. Tādēļ sevišķi interesants ir publicētais, tikko iegūtais 17 Mordavijā ieslodzīto raksts, kas koncentrētā veidā analizē stāvokli Baltijā, Ukrainā un Kaukāzā. Rakstā ir arī 8 politiskas prasības, kas savā ziņā ir šo „malu republiku" nacionālās opozicijas minimālā programma. Raksts adresēts augstākās padomes tautību padomei. 17 ieslodzītie parakstītāji prasa vienīgi to, kas rakstīts Pad. savienības satversmē.

Raksts galvenokārt vēršas pret pārkrievināšanu un krievu dominanci pār citām padomijā iekļautām tautām. Sniedzam šeit raksta beigās izteiktās ieslodzīto 8 prasības:

— Mēs protestējam pret komūnistu eksperimentu radīt jaunu cilvēka tipu un mēģinājumu mainīt tautu nacionālos pamatus pret tīri sociāliem. Mēs esam ieinteresēti ne tikai mūsu nāciju fiziskā, bet arī kultūrālā attīstībā. Mēs prasām, lai tiktu ievēroti tie konstitūcijas panti, kas garantē mūsu nāciju nākotni, sevišķi lai nacionālās valodas republikās iegūtu valstsvalodas statusu; ka visas nacionālās minoritātes iegūst savās administrātīvās territorijās kultūrālo autonomiju; ka Pad. savienības republiku tiesības tiek paplašinātas un tās eksistētu arī attieksmēs ar pārējo pasauli kultūras, politiskā un saimnieciskā laukā; ka no jauna katrā republikā tiktu radītas savas militāras vienības, saskaņā ar Pad. savienības konstitūcijas 18-b pantu („Katrai republikai ir savas militāras vienības"); ka visi industrijas uzņēmumi, kas atrodas republikas territorijā, kā arī visi uzņēmumi, kas izmanto nacionālo territoriju dabas bagātības, tiek pilnīgi pakļauti pašas attiecīgās republikas iestādēm; ka visa vara pāriet konstitūcionāliem organiem, t. i., darba ļaužu padomēm; ka valdības politikai republikās ir jāsaskan ar attiecīgās nācijas interesēm. Katras nācijas pilsonis var izmantot tās tiesības, kas garantētas Padomju savienības konstitūcijas 125. pantā (vārda, sapulču un demonstrāciju brīvība), lai varētu aizstāvēt savas nacionālās intereses; ka to pamatlikumu pārkāpumi, kas garantē nacionālitāšu suverēnitāti un vienlīdzību, automatiski dod morālisku tiesību, saskaņā ar Padomju savienības konstitūcijas 17. pantu, brīvi izstāties no Padomju savienības. O. F.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Ziemeļnieki II daļa	$7.50
Ceļa zīmes Nr. 54.	$2.50
O. Liepiņš — Gustavs Vaza trimdā, rom.	$14.80
Latviešu Sinonīmu vārdnīca	$8.00
J. Venners — Ģimenes mājas augļu dārzs	$6.00
O. Dzērvītis — Atmiņas par LU studentu korp.	$2.00
J. Dūks — Latviešu tauta lielo maldu un iznīcības ceļos 1915 — 1940	$7.50
Ed. Freimanis — Ielas dārznieks, dzej.	$5.00
Kāre— Vienkāršība, dzej.	$6.50
A. Sābris — Lokanums un spīts	$6.00
Elv. Kociņa — Jādzīvo vien ir, rom.	$8.00
R. Aizupe — Sešpadsmit gadi Sibirijā	$12.00
M. Ozolnieks — Dzīves cīņa, stāsti	3.25
V. Kārkliņš — Teika par septiņiem kuģiem, rom.	$8.00
Z. Liepa — Atspulgu nams, dzej.	$5.00
V. Pelēcis — Malenietis karā, atm.	$5.50
P. Krūza — Virtuves māksla	9.60
E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Olģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaiļi nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

DV GRĀMATNICA

491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents △ pagarinājums △

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Interese par latviešiem klaidā

Okupētās Latvijas iestādes seko „klaida" (turienes dotais vārds) latviešu sabiedriskām rosmēm un aktīvitātēm, kā tas vērojams no Rīgas propagandas izdevumiem vai radio raidījumiem, kuŗus var noklausīties Eiropā, vislabāk Zviedrijā. Vairāki speciālie propagandas izdevumi, ko trimdas latviešiem piesūta par brīvu dažādās zemēs, radio raidījumi Dzintarkrasts un citi izdevumi tiek samaksāti ar okupētās Latvijas darba ļaužu līdzekļiem. Var tikai minēt, kāpēc gan okupācijas iestādes izdod tik daudz naudas un velta tik lielu uzmanību trimdas latviešiem?

Šo izdevumu vērtējums par trimdas latviešu darbību ir dažāds. Gandrīz vienmēr kritizēti latviešu baznīcas darbinieki un it sevišķi Daugavas vanagi, arī daļa Latviešu preses biedrības biedru, citi cildināti. Spēcīgu kritiku saņem arī Latvijas neatkarības laika politiķi. Bruno Kalniņam bija veltīta īpaša brošūra, ko bez maksas piesūtīja no Rīgas trimdas latviešiem. Tas rāda, ka okupētās Latvijas iestādēm ir plaša trimdas latviešu kartotēka ar dažādām ziņām un adresēm.

Pēc Zviedrijā sagatavotā pārskata, Rīgas radio visvairāk atsaucas uz rakstiem abos Ziemeļamerikas un Rietumvācijas latviešu laikrakstā, dažreiz pieminot arī Vatikāna raidījumus. Okupācijas iestādes ļoti baidās no šejienes latviešu izdevumu ievešanas Latvijā it sevišķi no PBLA izdevuma Latvietis Latvietim, ko rāda arī pastiprinātā Rīgas apmeklētāju bagāžas kontrole.

Pēc Rīgas radio ziņām, svešatnes latviešu apmeklējumu skaits dzimtenē ar katru gadu pieaugot. Laikā no 1970. līdz 1973. gadam tas esot dubultojies, pērngad sasniedzot 1500. Šovasar varētu būt līdzīgs skaits, pie kam dažiem braucējiem tas nav pirmais Rīgas apmeklējums. Daži ciemiņi no rietumiem devuši intervijas Rīgas radiofonam, vietējo laikrakstu vai propagandas izdevumu darbiniekiem. Kāds latviešu izcelsmes komponists 26. jūnija raidījumā izteicies, ka viņš kā ASV pilsonis atbalstot ASV „normālizēšanas diplomātiju" ar Padomju savienību. No individiem un grupām, kas cīnās pret „normālām attieksmēm", pēc viņa domām, vajadzētu distancēties.

Rīgā reprezentējušies arī daži literāti un gleznotāji no rietumiem, tāpat skatuves mākslinieki, bet ar panākumiem nav bijuši apmierināti. Dzejnieki varējuši nolasīt savus darbus tikai izmeklētiem klausītājiem un nelielā skaitā, bet gleznotāji bijuši ierobežoti ar izstādāmo darbu skaitu. Dzejdarbu lasītājiem bijuši īpaši „ieteikumi". Par pāris gadījumiem ir zināms, ka tūristiem bijis jāatbild uz dažādiem jautājumiem par latviešu sabiedriskajiem vadītājiem trimdā. Jautātāji labi pārzinājuši šejienes latviešu apstākļus un zinājuši nosaukt vārdā lielāko latviešu organizāciju vadītājus.

Vēl lielāko okupantu interese vērojama par latviešiem Eiropā. Bez speciāliem propagandas izdevumiem un radio raidītāja Dzintarkrasts, Rietumvācijā darbojas „Kultūras apmaiņas veicināšanas biedrība", bet Zviedrijā īpašs latviešu „kultūras atašejs". Varbūt tāpēc, ka kreisā novirziena idejas Eiropas latviešiem, it sevišķi jaunatnei, ir labāk pazīstamas, ko Austrālijas latvieši apzīmē par „Eiropas idejām". Ez.

Meklē latviešu veikalā

virtuves saimnieci,

nodēļas nogalēm.

Zvanīt Toronto 532-8762.

Laikraksta

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Tika mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un gulamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalejs
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

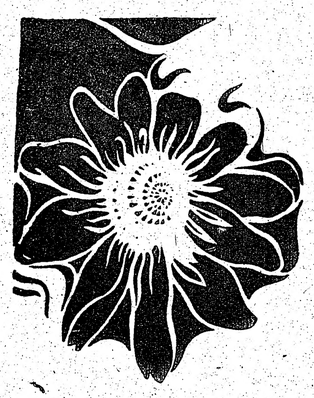

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶIZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 536-5794
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
905 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ERGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

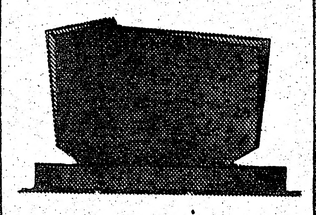

PIEMINEKĻI
Īgauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Visāda veida iespiedumdarbi

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTULU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

Fords izvēlas...

(Turpinājums no 1. lp.)

gājieni Kipras grieķiem un arī Grieķijas valdībai izlikās vienpusīgi — turkiem labvēlīgi. Lielākā likteņa ironija ir tā, ka Grieķija, tāpat kā Turcija, ir apbruņota amerikāņu ieročiem. Nav zināms, cik nopietni ņemams Grieķijas pieteikums par izstāšanos no NATO alianses. Tāpat pagaidām par nopietnu vēl nevar ņemt iespēju, ka Grieķija uzteic amerikāņiem savā territorijā iekārtotās militāras bazes. Prezidenta Forda lielā dilemma ir, kā, nezaudējot prestižu un izvairoties no lielvaru konfrontācijas, ātri panākt Kipras konflikta nokārtošanu.

Par notikumiem Kiprā priecīgi rokas berzē Kremlis. Maskava ir lieciniece NATO alianses dienvidus frontes sairšanai. Tā visiem spēkiem mēģinās uzkurināt pretamerikānisko noskaņojumu Grieķijā. Grieķu valdība gan nosoda pretamerikāniskās demonstrācijas, bet pagrīdē Maskavas financētie grieķu komūnisti negul un kurina naidu dienu un nakti.

Nav noslēpums, ka ārpolitikā prezidents Fords pilnīgi paļaujas uz sava ārlietu ministra Dr. Kisingera padomu un izrīcību. Ir zināms, ka Kisingers brīdinājis prezidentu Fordu, ka Turcijas lojālitātes pazaudēšana būtu amerikāņu interesēm lielāks trieciens nekā pārejošās kritiskās attieksmes ar Kipru un Grieķiju.

Ja grieķu valdība tiešām uzteiktu amerikāņu militārās bazes, tad Sestai flotei būtu jāpārceļas uz Italijas ostām. Bet, cik politiski stabila ir Italija? Valdības tur mainās kā gada laiki, un komūnistu partija tur ir lielākā brīvajā pasaulē.

Kipras sala varbūt ir tikai pirmā dzirkstele, jo lielu politisku pārmaiņu priekšvakarā nenoliedzami atrodas Dienvidslavija. Tito nāves gadījumā var rēķināties ar pilsoņu karu un nav izslēgts, ka Brežņeva doktrinas ietvaros uz Belgradu dodas padomju armijas triecienvienības. Tajā pašā laikā nav jāaizmirst, ka Italijas saimnieciskās grūtības un politiskā nestabilitāte ir ļoti piemēroti akmeņi ceļa sagatavošanai komūnistu varai.

Vidējos austrumos, neskatoties uz ASV panākto arabu un izraēliešu pamieru, stāvoklis vēl joprojām ir tik nopietns, ka eksplozija var notikt kurā katrā dienā. Šī mēneša pirmajās dienās no Vidējiem austrumiem nāca ziņa, ka arabi un tāpat arī izraēlieši koncentrējuši ievērojamus militārus spēkus stratēģiskās vietās. Pagaidām šī rīcība ir varbūt tikai propagandas ieroču žvadzināšana, bet tā pilnīgi negaidot var pāriet īstā karā. ASV tādā gadījumā būs jāizšķiras, vai nu palikt neitrālām, vai arī aizstāvēt Izraēlu un tādā gadījumā norakstīt zaudējumos ar lielām grūtībām panāktās labās attieksmes ar Ēģipti un citām arabu zemēm. Pats par sevi saprotams, ka jauns žīdu un arabu militārs konflikts var viegli uzspridzināt Vašingtonas un Maskavas dekontinentā dzīvojošiem, ir grūtanti un pārvērsties ASV un Pad. savienības tiešā militārā konfrontācijā.

Divpadsmit gadu ilgais Vietnamas karš, kas prasīja 56.261 amerikāņa dzīvību, teorētiski izbeidzās Niksona vēlēšanas laikā, bet Indoķīna vēl joprojām ir tāda pat pulvermuca ar laika degli kā Vidējie austrumi. Komūnisti savus ekspansijas plānus nav uzdevuši un var pienākt brīdis, kad prezidentam Fordam būs jāizšķiras, cik tālu amerikāņu prestižs un palīdzīgā roka var aizstāvēt Indoķīnu no komūnistu ekspansijas.

Persijas līcī Irānas un Irakas sacensība par dominēšanu stratēģiskos ūdeņos brīžiem uzliesmo un atslābst. Ja ievēro to, ka Iraku ar milzīgiem ieroču sūtījumiem apgādā Pad. savienība, bet Irāna ir apbruņota ar jaunākiem amerikāņu ieročiem, tad arī šī telpa ir jāuzskata par bīstamu konfrontācijas lauku. Nav jāaizmirst arī tas, ka Persijas līča piekrastes ūdeņos atrasti milzīgi lieli naftas avoti.

Prezidentam Fordam tieši šobrīd nav jānodarbojas ar aktuālām Vašingtonas un Maskavas un Vašingtonas un Pekingas attieksmēm. Tajā pašā laikā Fords nevar ignorēt Maskavas un Pekingas attieksmes. 45 sarkanarmijas divīzijas pie sarkanās Ķīnas robežām, eventuāls politisks sajukums pēc Mao nāves ir faktori ar kuriem jārēķinājas. Ja patiesi notiktu Pad. savienības un sarkanās Ķīnas militāra sadursme, tad droši var pieņemt, ka šis konflikts ierautu sev līdz daudz citas valstis.

Indijas problēmu šodien vēl neuzskata par pārāk aktuālu. Atombumba Indijas rokās un Jaundēlijas naids iepretim Pakistānai var viegli izsaukt bruņotu sadursmi šajā telpā. Aizkavētās sociālās reformas Indijā ir auglīga zeme komūnismam. Mums, Ziemeļamerikas ti ticēt patiesībai, ka 400 milj. indiešu mēneša ienākumi ir tikai 8 līdz 10 dolaru.

Dienvidafrika un Dienvidamerika sociālu problēmu un valdību maiņas rezultātā var viegli nonākt aktuālitāšu priekšgalā.

Pagājušā nedēļā prezidents Fords sāka veidot savu jauno valdību. Viņš rīkojās piesardzīgi un amatos paliks vairāki Niksona administrācijas locekļi. Forda valdības kodolu veidos ap 50 padomnieku, kas ar viņu sadarbojās vēl esot viceprezidenta amatā. Otrdien prezidents Fords paziņoja, ka viņš par savu vietnieku izvēlējies bijušo Ņujorkas gubernātoru Nelsonu Rokfelleru. Liekas, ka jauno viceprezidentu Fordam ieteicis Dr. Kisingers, jo, kā zināms, Kisingers vairākus gadus darbojās kā Rokfellera padomdevējs. Nopietnākais viceprezidenta amata kandidāts Melvins Lērds varbūt Forda administrācijā oficiāli neieies, bet viņu uzskata kā tuvāko jaunā prezidenta padomdevēju.

Aleksandrs Ķegumnieks

Lapsa ķeŗ pīles? Nieki! To rāda arī šis attēls.

Par Niksona memuāriem 2 milj. dolaru

Kādas lielākas izdevniecības pārstāvis Ņujorkā izteicies, ka jau pirms viena mēneša viņš piedāvājis tagad demisionējušam prezidentam Niksonam 2 milj. dolaru par viņa memuāriem, ja tādus uzrakstītu. Kāds cits piedāvājums bijis 1 milj. dol. par viņa viceprezidenta laika dokumentiem, atzīstot, ka Niksona 8 gadi viceprezidenta amatā bijuši no visaktīvākiem ASV vēsturē. Niksona jaunākā meita Džulija Eizenhauera sagatavojusies rakstīt savas mātes Patricijas atmiņas par Baltajā namā pavadītiem gadiem. Amerikāņu policijas federācija piešķīrusi agrākajam prezidentam Niksonam augstāko apbalvojumu par vislielāko pakalpojumu pasaules mieram.

Šaušanas sacikšu rezultāti

Latviešu pagastā

DV Druvas nodaļas priekšsēža A. Kalniņa saimniecības iekārtotajā šautuvē 17. augustā notika Druvas un Bramptonas nodaļas šaušanas sacīkstes, piedaloties 27 šāvējiem. Tās vadīja J. Ronis un A. Runcis no Bramptonas. Vispārējā klasē ar 95 no iespējamiem 100 punktiem uzvarēja Ž. Bukovskis no Druvas nodaļas, saņemot A. Kalniņa ceļojošo balvu. Otrā vietā ar 94 punktiem ierindojās A. Kalniņš, bet trešā (91 p.) M. Kalniņš. No Bramptonas kā labākais šāvējs izvirzījās A. Runcis (99 p.), saņemot J. Verla ceļojošo balvu. Sekoja pārējie divi labākie šāvēji V. Martinsons un A. Ķeņģis, katrs ar 94 punktiem.

Dāmu klasē no Druvas nodaļas uzvarēja Astrīde Beņķite (85 p.) un Marija Beņķite (57), bet no Bramptonas nodaļas Marta Ādama (78) un Mirdza Rone .75). Jauniešu klasē uzvarēja R. Runcis (197) un A. Melderis (Kičenera — 96 p.). Viesu klasē uzvarēja Z. Melderis (98) un Aina Meldere (97), abi no Kičeneras. Senioru klasē par labākiem šāvējiem izvirzījās A. Runcis, Ž. Bukovskis un V. Martinsons. Pensionāru klasē uzvarēja A. Runcis, otrā vietā paliekot A. Andersonam. Šaušanā ar mazkalibra šauteni visvairāk punktu ieguva V. Martinsons.

Šaušanā ar pistolēm O. Zvirgzdgrauda dāvāto balvu izcīnīja A. Ķeņģis ar 66 no iespējamiem 100 p. Sekoja J. Verlis un J. Eglītis, visi no Bramptonas. Šāvējiem balvas vēl bija ziedojuši Bramptonas nodaļas priekšsēdis E. Ronis, A. Runcis un vanadžu priekšniece Mirdza Rone. Balvas pasniedza DV KV priekšsēdis G. Brikmanis ar pirmo DV Kanadas valdes priekšsēdi K. Purmali un šaušanas sporta daļas referentu J. Treiju. **O. K.**

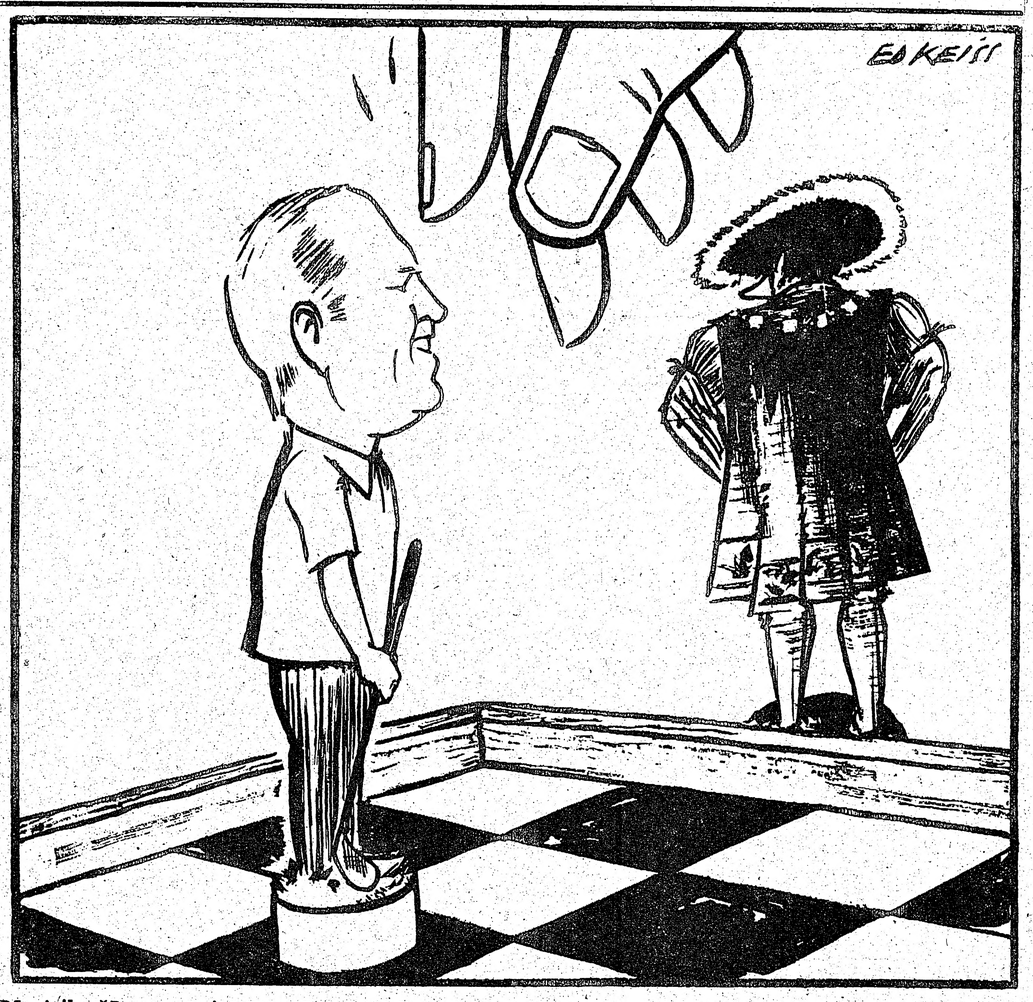

Pēc ieilgušās un apnicīgās spēles karalis pats aiziet... Ed. Keiša zīmējums

PIEŠĶIRTI LĪDZEKĻI ARĪ LATVIEŠU UN IGAUŅU RAIDĪJUMIEM

Uz senātora Persija (rep. Ill.) iesniegto rezolūciju ASV senāts atļāvis 75.000 dol. latviešu raidījumiem no radio Liberty. Līdzīgu piešķīrumu saņēmuši arī igauņi. Lietuvieši līdzekļus saviem raidījumiem saņēmuši jau agrāk. Latviešu raidījumus varēs sākt jau šogad. **(vk)**